

0

Sec. 448.

Liber rarus.

Conf. Vogt Catal. Libb. rar. p. 456.

Blaufus Beyträge. p. 68.

Walch Bibl. Theol. T. II. p. 282.

Ungelm. Nachr. 1704. p. 575.

R

*Crimina et Poenae IUSTARUM
cum
Iudicio generali de hoc Ordine*

RESUTAR
De hoc Ordine

JESUITA

In ferali pegmate

ob

Nefanda Crimina in provin-
cia Guienna perpetrata,

à

PETRO JARRIGIO

antea ejusdem Societatis Vi-

ro, quarti Voti Religioso, &

Concionatore Con-

stitutus,

è Gallico latinitate do-

natus,

Cum Judicio Generali

de hoc Ordine.

Lugduni Batavorum

excusus

ANNO clō lōc LXV.

A Spice ferali sublime in pegma-
te monstrum

Connubio Satanæ cum Feritate
satum.

Picta quidem nemesis, sed factis
debita veris,

Hic brevis indiculus quæ nūme-
rosa dabit.

Sic, ubi Carnificis verè reus effu-
git enssem,

In tabulâ pictum plectere jura
sinunt.

Lectori Salutem!

Hoc ipso anno, quo recuse prodierunt Montaltianæ Epistolæ, damus & hunc tibi, Lector Benevole, Jarrigii libellum, è linguâ Gallicâ nunc primûm latinitate donatum. Si cum Epistolis illis ex mole compares, longè minus est, fateor, quod damus; si ex argumento, propè dixerim tantò superius, quantò plus conducit Reipublicæ facinorosos homines in pegma protrahi, ut ultima patiantur, quàm in cathedrâ scholasticâ injecto capistro compelli ad silentium publicum. Sed nolo invidiam provocare: nec inficior, in hoc libello non procedi ultrà delatio-

nem maleficorum. Ad concentum
ergo potius utriusque scripti arbi-
trandam te voco. Quid doceant
Jesuitæ, ex Montaltio disces; quid
vivant, ex hoc Jarrigio. Ille scien-
tiam eorum denudavit; hic consci-
entiam. Ille synteresin scrutatus est;
hic praxin. Ille ex floribus notabi-
les fecit; hic ex fructibus doctrinæ:
dignis utrisque, qui converrantur
cum pulvisculo, & mittantur in cli-
bannum gehennæ. Nunquid enim
potest arbor mala fructus bonos
facere? Nunquid colligunt de spi-
nis uvas, aut de tribulis ficus? Qui
docent Probabilissimum, mirumne
est, si vivant Epicureismum? Per-
sualum cupiunt Auditoribus suis
Jesuitæ, neminem peccare, ne in
teterrimis quidem flagitiis, dum-
modo probabiliter opinetur, lici-
tum

tum esse sibi quod facit: cæterum
ad hanc probabilitatem sufficere
vel unius Doctoris famosi senten-
tiam absolventem, licet reliquo-
rum omnium damnantibus calcu-
lis. Hoc fundamentum apud illos
est Moralis Theologiæ: hæc prima
sunt in eorum scholis elementa vi-
tæ Christianæ. A quibus quid san-
cti speres in officiis versus Deum?
quid in commerciis justis? in mori-
bus castis? Si moralium actionum
pretia pendent vel ex unius Casu-
istæ non obscurissimi cerebro, jam
sceleribus omnibus non fenestram,
non januam, sed portam apertissi-
mam habemus. Nihil est nequi-
tiarum, cui pro conscientiæ tribu-
nal non commodaverit advocati-
onem aliquis ex illo nequam Or-
dine Doctor famæ si non bonæ,

saltem magnæ. Fac restare miserum aliquod crimen, quod nondum invenerit Patronum: habebit illico est tam impudenti secta, ubi sit opus, pro uno vel sexcentos. Adeo frons illis omnis deperiit. Enimvero supergressa est ipsorum improbitas corruptionem ejus seculi, quod pro hominibus procreabat genimina viperarum, Johannis Baptistæ zelo increpanda. Quod in populo Dei tum erant Pharisei, nunc in Orbe Christiano sunt Jesuitæ, contemptores aliorum, laudum suarum insani buccinatores. Atqui Phariseos in hoc saltem commendabat Salvator, quod quæ non facerent sancta, dicerent tamen. Itaque doctrinam eorum, hactenus quidem, sequi jubebat, solos mores aspernari ac fugere. In Jesu-
itis

Praefatio.

itis & mores detesteris, scelestissimi sunt; & execreris doctrinam, pestilentissima est. Equidem laxaverant in cathedris suis & Pharisei divinæ legis vincula: sed externæ tamen disciplinæ simulacra conservare, utut speciosa magis quàm solida, quibus poterant modis, conabantur. Jesuitæ non hæc tantùm evertunt, sed manifestariis etiam scortis, raptoribus, homicidis culcitrae supponunt, quibus eorum conscientia indormiscens absque sensu periculi ruat in baratrum infernalem. Pharisei adulteram comprehensam sistebant Christo, ut ejus voce condemnaretur. Equidem non condemnavit Christus, quia meminerat, illam se tempestatæ in hoc adesse, ut partes ageret Liberatoris, non

Praefatio.

Judicis. Non condemnavit Ream;
sed Actores tamen, opinione san-
ctitatis inflatos, coegit impurita-
tem suam desertione causæ fate-
ri. Non condemnavit ream; vetuit
tamen lotā reverti in volutabrum
luti. Quid hīc facturum putas, Le-
ctor, fuisse Vasquesium aliquem,
aut Lessium, aut Valentiam, si ad i-
psum fuisset delata criminis co-
gnitio? Quasi de ipsius Christi sen-
tentiā puram pronunciaffet adul-
teram, dummodo hæc fidem fe-
cisset conscientie probabilis: Acto-
ribus verò exprobrasset delatio-
nem foeminae innocentis, auctor-
que illis fuisset philosophiæ mora-
lis haud paulò impudentioris.
Non ergò est, quod in Ecclesiā
quæramus, quibuscum compona-
mus Lojoliticae scholæ Magistros.
Quæro

Praefatio.

Quæro extra pomeria civitatis
sanctæ, & vix invenio Protagoram,
qui hominem dictitans mensuram
esse omnium, id nempe voluit, ta-
lem esse verè cujusque actionem,
qualem ipse conciperet animo, sta-
tueretque secum. Verùm ne hujus
quidē porci grunnitus quicquam
ad suam Parmenontū nostrorum.
Nam si illis credo, non meus tan-
tū error licentiam mihi dabit
peccandi, sed, si ipse non errem
judicando, faciet aliena credulitas,
modò eam intra cor admittam,
quæ illum videlicet non errandi
errorem corrigat, (vide absurdif-
simi dogmatis insolentiam) ut
contrà dictamen conscientiae meae
agens, immunis sim tamen ab o-
mni reatu. Quæso, quid aliud do-
cent, qui vociferantur, liberum es-

Prefatio.

se, etiam probabiliorem opinionem de agendis fugiendisq; quam & credas veram, deferere, & adhærere minùs probabili, dum illi tantùm qualecunque pondus verisimilitudinis conciliaverit vel unius scriptoris non indocti autoritas? Verè hoc possumus affirmare, ad hunc pravitatis in opinando gradum à nullo fuisse unquam seculo processum. Neque habet hæc impietas, quò ultrà promoveat pedem. Ut vel hinc extrema tempora metiri queas, quibus prædixit Christus fore, ut revisens adspectabili formâ hunc orbem nihil fidei reliquum inveniat. Sanè illi plusquam Protagorei Philosophi jam dudum ex acroateriis suis pepulerunt Fidem, Fidei nescio quod Probabilitatis monstrum supposue-

suerunt. Probabilitatis & imò Perfidia, & ejus quidem omnibus numeris absolutæ. Jam ex hoc tali Moralis Theologiæ seminio quæ herbæ in ipsam vitam efflorescere potuerint, exputare promptius est cogitando, quàm commentando describere amœnius. Contremiscent tibi, Lector, sat scio, fibræ, ubi legeris in libello tam brevi tot scelera, tot sævitias, tot impuritates, tot piacula, quibus illigaverunt se in unâ Viennensi Galliæ provinciâ, nec ita multorum annorum spacio, ipsi sancti Patres. Quorum videlicet interfuit horribili doctrinæ discipulos non scribendis tantùm libris, sed capiendis experimentis invitare. Quanquam in Jarrigio sanè parùm illis ex voto res processit. Quem Ordini jam ex professo

2 7

fesso

Prefatio.

fesso devinctum adeò alienaverunt
Sociorum tam nefarii mores, ut sa-
tius esse duxerit quovis terrarum
profugere, quam talia videre diu-
tius. Ac placuit Deo, Viri hujus ca-
lamo uti ad detegenda multa So-
cietatis pessima facinora, quæ fortè
non erant aliàs in orbis notitiam
perinde ventura. Quanquam diu
jam aliunde comperti sunt isti ho-
mines atrocissimorum criminum.
Nam nec primus est Jarrigius, nec
inter paucos, cui de scholâ eorum
exeunti, secretas fraudes eliminare
libuerit. Et solet alioqui tempus
ipsum, quod ajunt, in apricum pro-
ferre vel abditissima. Ipsos verò de-
lectari etiam putes novis subinde
nequitiae scenis instruendis, quasi
de industria id agant, ne quod lu-
strum sine ipsorum Ludis abeat.
Supe-

Prefatio.

Superiorum annorum imposturas
omitto. Hoc ipso tempore, quo
libellus hic excuditur formulis,
quod miraculum apud Sarmatas
isti Thaumaturgi patnaverint, so-
lennibus nunciis est ad nos alla-
tum. Leopoli Autores fuerunt
Scholaribus suis, ut commorantes
eâ in urbe Judæos pessundarent.
Direptæ per vim publicam ædes:
occisi Judæi centum & quadragin-
ta: administri facinoris ope Pa-
trum multi elapsi: comprehensi
tamen quidam, & in his Capitaneus
ipse, in vinculis Podhajecium mis-
si: Capitaneus etiam capite ple-
xus. Cadaver hujus à Jesuitis tem-
plo illatum, religioseque ut Mar-
tyris conditum sub arâ. Emptus
homo de plebe, qui subterraneâ
voce

Prefatio.

voce personam sepulti ageret, & è cryptâ diras denunciaret Potoccio Prætori (hujus jussu damnatus nebulo fuerat,) tanquam qui vim intulisset innocentia. Sed homo naris minimè obesa Potoccius in rem præsentem veniendum sibi ratus extraxit è cuniculis lemurem personatum. Quid censes Lector? satisne bellè hunc mimũ egerunt, qui Deo pariter & hominibus eadem operà ut illuderent, animum induxère? In uno Abrahami factò, filium Deo mactaturientis omnes virtutes quatuor, quas cardinales vulgò appellamus, advertere alicubi jubet Ambrosius. Fuit enim Prudentiæ, Deo credere, (dixit insipiens: quia non est DEUS.) Fuit Justitiæ, acceptum reddere. Fuit Fortitudinis, appetitum ratione cobi-

cohibere. Denique Pietatis modum & Executionis ordinem tenere, Temperantiæ fuit. In Jesuitarum facto facile, qui hoc agat, quatuor vitiorum illis virtutibus adversantium, colluviem notaverit. Si Deum credidissent ultorem profanitatis, non deposuissent in loco sacro facinorosi hominis exuvias, cum sanctorum, quos ipsi colunt, ipsanis miscendas. Fuit hoc ergo ejus Insipientiæ, quam primæ cardinalium virtutum opponebat Ambrosius. Injustitia nimis manifesta est. Sive enim innocentes Judæi fuerunt, injuriâ ipsos affecerunt, sive nocentes, Magistratum, cujus gladium iniqui raptores occupaverunt. Porro inducere hominem, ut Manes mentiretur, ejus Audaciæ fuit, quam ferinam appell-

pellarent Philosophi. Denique in
eâ totâ re nihil suo loco, nihil suo
ordine gestum, confusa potiùs di-
vina humanaque omnia, satis de-
monstrant, quàm nihil habuerint
temperantiæ, qui sic egerunt. Uti-
nam aliquando aperiat orbis ocu-
los, & ab his carcinomatis se expe-
diat! Hic scopus est libelli: Hoc
votum ejus, qui hæc scribit. Erit
& tuum, mi Lector, si pietati, si ho-
nestis moribus, si tranquillitati
Rerump. bene cupies. Vale.

Index Capitulorum.

Cap. I. Præmunitionis contra Jesuitarum calumnias.	pag. 16
II. Jesuitarum crimina læsæ Majestatis.	23
III. Jesuitarum crimina Falsi.	39
IV. Jesuitarum cædes expostitionum.	52
V. Jesuitarum luxuria in Classibus.	67
VI. Libidines in visitationibus.	76
VII. Libidines in templis.	91
VIII. Libidines in ædibus privatis.	103
IX. Libidines in Itineribus.	118
X. Libidines in claustris Monialium.	134
XI. Adulteratio monetæ.	143
XII. Sævitia & Ingratitudo.	153
XIII. Statera præcedentium criminum.	166
Judicium Generale de Jesuitis.	176

Errata

- Pag. 10. concludentes
- Pag. 24 superat
- Pag. 26 fasces
- Pag. 28 interea
- Pag. 29 pertractandam
- Pag. 29 insolentes
- Pag. 31 teneritatem
- Pag. 34 Reges
- Pag. 38 subnixi
- Pag. 39. mille
- Pag. 41 reditus
- Pag. 43 totiusque
- pag. 43 secreta
- pag. 80 quarum
- pag. 105 Concionatore
- pag. 190 campestris
- pag. 124 Monachus
- pag. 146 erat
- pag. 150 Rupisfulcosii
- pag. 167 incolunt, effem
- pag. 179 Aquisgranum
- pag. 188 Græzensem, qui
- pag. 222 velut.

pag. 10. de...
pag. 11. de...
pag. 12. de...
pag. 13. de...
pag. 14. de...
pag. 15. de...
pag. 16. de...
pag. 17. de...
pag. 18. de...
pag. 19. de...
pag. 20. de...
pag. 21. de...
pag. 22. de...
pag. 23. de...
pag. 24. de...
pag. 25. de...
pag. 26. de...
pag. 27. de...
pag. 28. de...
pag. 29. de...
pag. 30. de...
pag. 31. de...
pag. 32. de...
pag. 33. de...
pag. 34. de...
pag. 35. de...
pag. 36. de...
pag. 37. de...
pag. 38. de...
pag. 39. de...
pag. 40. de...
pag. 41. de...
pag. 42. de...
pag. 43. de...
pag. 44. de...
pag. 45. de...
pag. 46. de...
pag. 47. de...
pag. 48. de...
pag. 49. de...
pag. 50. de...
pag. 51. de...
pag. 52. de...
pag. 53. de...
pag. 54. de...
pag. 55. de...
pag. 56. de...
pag. 57. de...
pag. 58. de...
pag. 59. de...
pag. 60. de...
pag. 61. de...
pag. 62. de...
pag. 63. de...
pag. 64. de...
pag. 65. de...
pag. 66. de...
pag. 67. de...
pag. 68. de...
pag. 69. de...
pag. 70. de...
pag. 71. de...
pag. 72. de...
pag. 73. de...
pag. 74. de...
pag. 75. de...
pag. 76. de...
pag. 77. de...
pag. 78. de...
pag. 79. de...
pag. 80. de...
pag. 81. de...
pag. 82. de...
pag. 83. de...
pag. 84. de...
pag. 85. de...
pag. 86. de...
pag. 87. de...
pag. 88. de...
pag. 89. de...
pag. 90. de...
pag. 91. de...
pag. 92. de...
pag. 93. de...
pag. 94. de...
pag. 95. de...
pag. 96. de...
pag. 97. de...
pag. 98. de...
pag. 99. de...
pag. 100. de...

Summis & Potentissimis

Dominis, Dominis meis

Clementissimis,

STATIBUS GENERALIBUS

HOLLANDIÆ & PROVIN-

CIARUM UNITARUM.

DOMINI.

Molumentū, quod
ad conservationem
Status, qui supre-
mam suam Juris-
dictionem Deo TerOpt. Max.
effectibusque vestrorum invi-
ctissimorum armorum debet,
redundaturum est, obligat
me, ut ad pedes vestros sistam
metuendos incognitos & pro-
dito-

A

2
ditores, pro sanctis hactenus
fallentes, detracto iis pallio ni-
gerrimæ hypocriseos, sub quo
tantum temporis delituerunt.
Ex vultu & habitu pro inimi-
cis vestris cognoscetis eos hoc
solo, quo Jesuitæ sunt, & ex re-
censione nefandorum scele-
rum ab iis patratorum, judi-
cabitis, illos non magis in pro-
vinciis vestris tolerandos, quã
Tyrannos & venificos esse. Ve-
neti exturbârunt eos è territo-
rio ceu pestem publicam cum
hoc elogio: ITE, AUFERTE NI-
HIL, ET NUNQUAM REDITE. An-
gli ultimo affecerunt suppli-
cio Garnetum, Oldecornium
&

& Campianum pluresq; alios
è confortio illorum, nō in effi-
gie ob sacrilegia, sed in perso-
na propter vera crimina læsæ
Majestatis. Galli eosdem pro-
scripserunt, ut vitam suorum
Regum securam redderent, &
Curia suprema Parisiis, quæ
sententiã tanti momenti pro-
nuntiavit, execrata hæctenus
ejusdem revocationem est,
plorans Mortem Augustissimi
Monarchæ sui. Vos, Domini,
supplicio novissimè afficieba-
tis Rectorẽ Collegii Mastricen-
sis propter conjurationes ma-
nifestas; et antiqua vestra De-
creta tam æqua, quam pia, ar-

cent illos à vestris terris poena
capitali in temerarios consti-
tutâ. Quod si hæc præjudicia
authentica non satis eos o-
mnibus collegiis ac commu-
nitatibus suspectos redderent,
hoc saltem meum scriptum,
Domini, quod vobis consecro
humilimè, novis argumentis
iustificaturum esset iudicium
Rerum publ. quæ eos proscri-
plerunt, & oculos aperturum
iis, qui ad vestrum exemplum
clavum imperii tenent, quò
malitiam, nefandas eorum ar-
tes, vitæq; turpitudinem eò
melius deprehendere que-
ant. Non ex conjecturis lo-
quor

quor peregrini instar, sed ex
certa scientia, utpote eorum
hactenus domesticus. Accusa-
tiones meæ non levia vitia per-
stringunt; Crimina, quorum
eos postulo, sunt ingentia, nisi
adulterasse monetā leve pec-
catum, & sollicitasse vitas &
fortunas Principum ludum jo-
cumq; dixeris. Si vobis placu-
erit vires, quæ arduis subinde
vacant, ex lectione harum pa-
gellarum, quas vobis in præ-
senti offero, non nihil refice-
re, non sine stupore ibi videbi-
tis Sodomitæ & Gomorrhæos;
cum indignatione aspicietis
subiecta immania, quæ ignes

lætitiæ accendunt, ut gaudia
sua ex calamitate Principis
contestentur. Ejulatus lamen-
biles infantum miserabilium,
quos perdunt, ut crudelissimo
appetitui satisfaciant, corda
vestra emollient; & templa im-
punitate eorum polluta arma-
bunt zelum vestrum sacrâ irâ
contra hos profanos & sacri-
legos. Prævideo eqvidem, ini-
micos lucis accusaturos esse
libertatem meam, quòd à te-
nebris opacæ noctis vindi-
cem, ac luci sapientis seculi ex-
ponam incognita crimina:
nec dubito, asseclas illorum
me, potiùs ignis ac cholerae,
quàm

quam phlegmatis hominem,
plus zeli, quam falis habentem
judicatueros esse eò, quòd solus
me audeam opponere tot ho-
stibus. Sed Veritas *Domini*, i-
pſis hominibꝯ fortior, me red-
didit vocalem, & ſalus veſtri
ſtatũs hoc à me fidelitatis exi-
git tributum, quia veſtris bene-
ficiis ~~me~~ totum debeo, et ſe-
curitatem meam veſtris uni-
cè acceptam fero armis. Cele-
britas illorum expergefecit
me ex ſopore, et illorum ca-
ptiones eloquentem me fece-
runt, qui elinguis antea, o-
mnem vocis ac loquelæ uſum
perdideram. Divinum pariter

ac humanum jus imperat, ut
quietem meam interpellem,
& Gloria Dei me in partes a-
git. Adorior igitur illos in illâ
præcisè regione, in quâ cognovi
eos nec arma aut Hispaniæ in-
tero ad opprimēdos eos, aut in
Italiam ad profligandos pro-
moveo: tantum illic me de-
fendo, ubi impetitus ab iis
sum, ut eam ipsam provinciam
quæ iudicium capitis dictura,
mortē meam moliebatur, ru-
bor suffundat, quando se in in-
fami pegmate ob infanda cri-
mina constitutam deprehen-
det. Arma, quibus in hoc scri-
pto utor, ea ipsa sunt, quæ in
manus

manus mihi tradidére. Vulnera
quæ illorum existimationi in-
infligentur, eò magis iis conve-
nient, quò crebrius, & quidem
sine ulla ratione me lacesive-
runt, stimulum subdiderunt,
necessitatemque eos con-
vincendi imposuerunt. Si

neminem opinioni meæ suc-
centuriantem, præter dimidi-
am haberem Europam, alte-
ramque ejus partem dubiam
suspendderem in illo, quò con-
scientiosos hos scilicet hypo-
critas, Rebus publ. nocumen-
to esse assero: cæteræ partes
mundi, quibus nihil de Jesu-
itis Vasconibus innotuit, anci-

A 5 pites

pites fortè ex hoc meo discursu a-
liàs relinquendæ, vel solâ experi-
entiâ de eorum monopolis &
proditionibus, quibus omnes pas-
sim regiones promiscuè infestant,
edoctæ, confirmandæ facilè de iis
forent, quæ in Guienna delinquūt.
Has florentes et triumphantes pro-
vincias quod attinet, in specie non
disimulandum est, Domini, cōfœ-
derationes illos improbare, quas
potentissimi Regum vobiscū ine-
unt, hanc exstruentes quæstionem:
num liceat fidem frangere, quam
vobis dederunt? concludentes,
quòd hi, qui sub vexillis vestris sti-
pendia merent, damnati sint: in
id eorum studiò ac industriâ solùm
vergente, quò gloria vestri trium-
phi unà cum splendore trophæo-
rum in perpetuum dedecus desi-
nens

nens, altissimè sepulta ac tumulata
jaceat, quos indies flagrans desi-
derium nocendi vobis, & indefes-
sus labor avitas vestras desolandi
provincias indefinenter exercet.
Arguti hi speculatores suos inve-
stris passim habent provinciis, quo-
rum novissimè non parvus erat nu-
merus in publicatione meæ decla-
rationis, ut cœtum scilicet coge-
rent Hagæ-Comitis, & in medium
consulerent, utrùm mihi respon-
dendum esset. Hi lupi rapaces, in
oves personati, pervagantur ve-
stras passim urbes, ut devorent in-
habitantes, & divagabuntur ulterius,
nisi Leo vester sagittarius eos
discerpet. Conventicula ibi agita-
bunt æquè numerosa, atque præte-
ritis annis in Anglia cœperunt.
Quinquaginta sub diverso habitu

congregati ad consilia Londini,
Romæ procuratorem suum publi-
cum constituerunt. Audacia eo-
rum consueta ad paria facinora eos
facilimè impellere posset, hoc tri-
sti successu, ut pax, Vobis adeò
proficua, quæ limina vestri Impe-
rii quàm pacatissima reddit, bello
religionis funesto occasionem præ-
beret, quod hi vestri Status perdu-
elles anxie meditantur, eoque pe-
riculosius inspirant rebellibus, quò
prolixius iis ipsius paradisi volu-
ptates exinde promittunt. Multi-
tudo & varietas criminum, quo-
rum ego eos convinco, in uno atq;
altero tractatu vobis eosdem re-
velabit, quò maturè de remediis
vobis prospicere possitis, quæ ne-
cessaria erunt. Detraho illorum
vultibus personam, hypocriseos,
quæ

quæ occulit illorum deformitatem
& impono eos pegmati, ut eò me-
lius conspici sint ad propriam
ignominiam atque confusionem.
Quod si incomparabilis vestra
moderatio modum hunc proce-
dendi nimis rigidum judicabit, æ-
quum est, Domini, zelo id imputa-
re religionis, & considerare, quòd
post cruentas illorum persecutio-
nes, quibus meæ mutationi immi-
nebant, non potuerim, nec debu-
erim illis parcere, nisi innocentiam
ipsam oppressam & conversionem
meam vituperabilem esse volue-
rim. Odium, quod venenum illis
contra me inspirat, furiosos illos
reddidit, & rabies ex mea conver-
sione, ad ferrum & flammam, qui-
bus in me sævirent, coegit. Si de-
claratio fidei meæ verbis, satis mo-

destiam Christianam spirantibus,
& ab omni convitio alienis facta,
nihilominus iis calcaria addere po-
tuit ad mortem meam, quòvis mo-
dò festinandam, quid efficiet pe-
gma, in quo eos colloco, et consili-
um, quod vestris Excellentiss con-
tra eorundem monopolia suppe-
dito. Quærent procul dubio ulti-
ma media, quibus me perdant, uti
jam inceperunt. Verùm vivo ego,
Domini, per infinitam Dei miseri-
cordiam sub securitate vestrarum
Legum, & protectio vestra parti-
cularis, quam humilimè imploro,
pro scuto mihi fortissimo erit, con-
tra omnes persecutiones meorum
adversariorū. Quod si, ô Eminen-
tissimi Statuum, non nihil in me mi-
serum intueri volueritis, qui ma-
num calamo admotam, & cogita-
tiones

tiones subindè impeditas habet ad se defendendum contra hos, qui in vitam ipsam inquirere satagunt, non aliam ob causam, quàm quòd huic Communioni me addixerim, in qua vos constituti estis, uti omnes fratres in Gallia hoc attestari possunt, ab omnibus injuriis immunis, sub vestris ego palmis deliteſcam, & sub splendore vestri gloriosi nominis, fortitudinis invictæ laude insignis, precaturus Jesum indefessè sum, propter què ego patior, ut omni tempore vestris Illustrissimis Dominationibus ex alto benedicat.

*V. Illustriss: Dominat. Humi-
limus, Obsequentiss: & fide-
liss: Servus*

PETRUS JARRIGIUS.

Cap. I.

CAP. I.

Mos & consuetudo Jesuitarum, infestare illos, quos ex conscientia criminum sibi suspectos, adeoque manifestatores eorum metueret necesse habent.

Calliditas quædam atque astutia inter Jesuitas inveteravit, quâ calumniis proscindere consueverunt illos, qui eorum societatem ex fonticis causis relinqvunt, ut si conscientia facinorum, aut publicæ salutis religione tacti, verbis pariter ac scriptis iniquissimum procedendi modum revelare coguntur, fidem apud alios haud inveniant. Quamdiu Galli confæderationes cum aliis habuerunt, nulla alia arte accusationes Pasquieriorum, Servinorum & Arnoldorum enervare conati sunt, quàm ut persuaderent

derent facili plebi, incomparabiles hos redolere Calvinum, et hâc imbecillitate, quæ veritati admodum præjudicabat, nixi, crediderunt, sufficienter se purgasse à crudelissimis facinoribus parricidiisque execrabilibus quorum eos illustres Ministri Regis justè postulabant, sibi abundè satisfactum putantes, si in libris quibusdam futilibus hæreticos eos declarassent. Ictus, quem iis aliquot abhinc mensibus intuli, vertiginosos eos reddidit, qui ut arma è manibus extorquerent suspectasque redderent accusationes Universitatibus, Judicibus, Præsulibus et ipsis Regibus factas, ad antiquum confugere stratagemam, non audentes dicere, quòd Reformatus essem, Orbis enim ipse hoc palpat; maximè è re sua fore putâ-

putârunt, si præterea adjicerent,
me hominem nullius esse pretii, &
quâdam die, cum in ordine eorum
adhuc commorabar, extitisse sacri-
legum, & ne spe suâ, quam tacitè
conceperant, frustrarentur, scilicet,
ut animos aliorû perversa opinio-
ne contra me imbuerêt, imposto-
re sibi opus esse deprehenderunt
& fallariô, qui falsis fictisque cri-
minibus in me decertaret, homi-
neque protervo, qui impudenter
quælibet mentiretur, adeoque in-
fami, qui de sua existimatione pa-
rùm aut nihil sollicitus esset. Cor-
pus hoc infensum Statibus, alter e-
quus Trojanus repletus Dolopibus,
& Myrmidonibus, innumeris sti-
patum Calumniatoribus, ad cathe-
dras venenandas chartasque ni-
gerrimis conspurcandas calumniis.

Quod

Quod si ingenuo qui optimis videlicet exemplis vitam meam instrueret, æquè atque perfrictæ frontis homine, qui famam meam suggillaret, opus fuisset; næ illi majori difficultate in reperiendo eo usi fuissent. Electio nihilominus eorū haud infelix fuit, nullus enim facile, qui affectibus non nimis indulget, inter eos invenietur, qui vitam ac mores satis corruptos dissimulabit, ibitque inficias, hunc hominem tantū nō impudentissimum esse, utpotè qui non dubitet in faciem negare universo alicui populo illud, quod suis usurpavit oculis, & pro veris criminibus nefarias venditare imposturas. Defensio itaq; solū mihi contra ingens hoc corpus, quod brachia sua usque ad Chinam extendit, suscipienda est; &

& deinceps contra infamem hunc
concionatorem, qui ore & scriptis
me petit. Dispercam opusculum
hoc in libros, in quibus ostendam
crimina execrabilia, quæ Jesuitæ
in hac provincia commiserunt, ut
cognoscatis, conscientiam illorū,
cujus exciti stimulis metuūt, ne ali-
quando, & fortē brevi, in flagitia
eorum inveherem, eos ad festinan-
das impulisse calumnias. Debita
autem religione ac sanctitate scri-
ptum exarabo, & ad injuriā illa-
tam propulsandam potius, quā
ad eam convincendam occupabor.
Providētia divina, quæ occulta cri-
mina tandem evidētia reddit,
permisit, ut Jesuitæ me adorirentur,
quò orbi exponerem spurcitiem
eorum, quam pallio hypocriseos
suarū hactenus velaverunt. Deum, in
cujus

cujus ego oculis hæc scribo, testem imploro, illosque, qui me propius norunt, quos haut fugit, mihi tacere propositum fuisse, animumq; quietis amantissimum semper extitisse : Verum implacabilis eorum furor, cujus ipsa Francia non expers est, calamum in manum tradit, necessitatemq; me defendendi contra cruentas eorum injurias imponit. Capram illi, quæ jam Jovi immolanda erat, imitati sunt, cujus sacrificulis cūlter in juncorum straturam exciderat, quæ tam diu tripudiabat, donec invenerunt illum & in guttur ejusdem adegerunt. Abscondus in parvo quodam Hollandiæ delitesceram angulo, ut extra commercium seculi salutem meam procurarem, ad exemplum apum, quæ mel in suis conficiunt alveis;

aut

aut cordatorum illorum Archite-
ctorum instar, qui templum Salo-
monis ædificârunt, ut nemo ictus
malleorum inaudierit: Verùm illi
tantis vociferationibus impleve-
runt suggestus, me sacrilegum cla-
mitantes, tantâ anxietate literas
meas conquîsiverunt undique, ut
ex iis querelam quandam forma-
rent, eò, quod ab iis secessum fece-
rim; tandem me in jus vocârunt,
non aliò effectu, quàm ut eò com-
modiùs jure in eos experiri possem
ob ingentia piacula, ab iis perpe-
trata. Quod si me missum fecis-
sent, incognitus in regione pere-
grina habitarem, & facilimum iis
fuiisset, me pro homine parvi pre-
tii venditare; Jam verò, cùm me ad
scribendum provocent, ~~me~~ non a-
deò infelicem jejunumque, qua-
lem

lem me hactenus orbi propinârunt, deprehendent, & si eousque progrediuntur, quò collimant, scilicet: ut me aut affasfinio aut veneno tollant, uti quidem à variis ego admoneor regionibus, Ingenui Galili iniquitatem processûs satis animadvertent. Quod reliquum est, rogo te amice Lector, si fortè Catholico-Romanus es, ut injustitiam potius eorum, quàm religionem meam intueri velis; aut, si Reformatus es, venerare Deum, ut me ex mera gratia à cultro Jesuitarum liberare velit.

CAPUT II.

*Crimina Lesa Majestatis à
Jesuitis perpetrata.*

Maximæ ingratitude character omni tempore esse consuevit,

suevit, odisse scilicet eum, quem tamē natura amare debebas, & de damnis ac sinistris successibus refocillari illius, cujus Protectioni ac beneficiis salutem ac incolumitatem tuam imputes. Ludovicus XIII. cujus memoria perennet, totius Regni tempore non intermisit beneficiis Jesuitas sibi devincire. Pecuniam quam in eos erogavit ad coemendā aream, quam in Pavio opido habent, & ad extruendū sumtuosissimum illud ædificium, quod magnitudine juxtā ac pulchritudine ipsum Regium superat palatium, duodecies mille libras ex redditibus annuis, quas iis assignavit ex domanio suo in regione indiga ad mediocrē saltem millionis summam ascendunt, qua Monarcha hic nimis magnificē eos ditavit

tavit in diversis locis Franciæ. Cæ-
terum beneficia, quæ tigrides man-
fuefaciunt, & dona quæ infēsisimo-
rū hostium amarulentiam placant,
non potuerunt eradicare vetus o-
dium, quod aluerunt contra poste-
ros Henrici Magni communis illi-
us ac munificentissimi regū. Sen-
tentia contra eos & contra Johan-
nem Castellum a suprema curia la-
ta eò quod sceleratè mortem atq;
perniciem Inviētissimi hujus Re-
gum machinati fuerant; supplici-
um Johannis Guignardi, societa-
tis hujus sacerdotis, qui suspendio
pœnas luit; piramis parisiis posita,
cui proscriptio eorum incisa est,
eorum memoriæ non sine maxi-
mo argumento livoris altissimè in-
hærent, adeò ut felicitatem Regni
obliquis semper intueantur oculis,
& ex adversitatibus illius ingens

capiant solatium. Convenit mihi
ceu ingenuo Gallo jam in securi-
tate degenti, orbi declarare in non
exiguum Regnorum Imperiorum-
que emolumentū, nefandas quas-
dam actiones, quas perpetrarunt,
ex quibus secretum eorum odium,
quod in Rerum publicarum exci-
dium interitumque perpetuò fo-
vent, elucebit. Eo tractu temporis,
quo hostes Regni felici successu
sub ductu Johannis de Werth per-
fruebantur in finibus Picardiæ, oc-
cupatâ urbe Corbiâ gaudium tam
ingens eos pertentavit in Collegio
Burdegalensi, ubi tunc temporis
commorabar, ut decem eorum
scopas suas virgultorumque fascis
secretè in fornicem turris campa-
nariæ portantes, ignem lætitiæ ac-
cenderint, Deoque laudes canta-
verint,

verint, victoriis imperatoriis atque Hispani in carmina redactis, ad fortitudinis insignisq; expeditionis illius laudes celebrandas. Cujus rei rumore clandestinè in ædibus illis, quas excessus gaudii quasi extra se rapuerat, percrebrescēte, Rector intellectà ea dissimulavit & Provincialis, postquam ej⁹ certior redditus esset, rogavit illum ingenuum Gallum, ex quo hoc resciverat, ut quicquid hujus esset, curiosè suppresseretur. Quod si hoc in quodam hispano collegio contra Regem Hispanum, aut Romæ in quodam collegio contra Papam accidisset; superiores, qui potestatem habent sibi subiectos ob minora delicta deponendi, pro authoritate quâ pollent, subito has pestes ex consortio suo procul dubio ejecissent. Verum qui mecum

viginti quatuor annos apud illos commoratô, perpendet, quòd favere Hispanis, & exhillarari calamitatibus Galliaë, solus character plerorumque Jesuitarum sit; non mirabitur, hoc crimen læsæ Majestatis, in medio Urbis Burdigalæ in collegio Jesuitarum commissum, impunitum fuisse: qui autem racet, contentire videtur.

Expectans quadam die in illo collegio Rectorem, subsistensque in ejus antecamera, illi de quibusdam necessariis rebus collocuturus, & hærens interea in contemplatione Tabulæ Geographicaë Flandriaë, in cujus circumferentia omnes Leonis Belgici depictæ erant provinciae, illorumque qui Hollandiam unitasque gubernaverant provincias, imagines, vidi Jesuitam quendam malitiosè induxisse effigiem alicu-

alicujus, & curiosè inspiciens, equis ille esse posset, cujus imaginē protervus hic illustri hōc ordine indignam judicasset, ex literis, quæ ex nomine ejus supererant, pro Francisci Valesii, Ducis Alenzoneii, effigie cognovi, excandui, & nullā mentione illi⁹ rei, quam pertrāctandam cum eo mihi proposueram, injectā, monstravi illi imaginem inductam, insolentes illos dicens ac præfractos, qui ab effigie nostrorum Principum haud sibi temperarent, quos ferendos minime æquumque esse, ut clandestine inquirat in autorem ad eum, ceu crudelem nostrorum Regum ab eoque descendentium osorem, à corpore & collegio nostro exterminandum. Hic homo, justò clementior meticulosiorque, respondit,

dit humeros trahendó : Ecce furorem nostrorū hominum, quid vis ut faciam? ne quidem possunt ferre imaginem nostrorum principum. Parva hæc fortasse iudices, nec talia quæ tantopere urgeas : Sed ex his nihilomin⁹ elucescit, quas viperas Gallia in sinu suo foveat. Hæc tabulam in supradicto conclavi adhuc, credo, reperias, nisi hoc scriptum meū, eam ut tollant aut mutant, eos forte impulerit. Eandem vesaniam in nostros Reges testatus est Jesuita quidam in quodam convivio, nomine Fabricius, Germanus, qui Dionysio Espolaro familiaris erat, & eum comitabatur tunc temporis cum adventum Christi in urbe Fontanii prædicaret. Imprudens hic, utpotè qui nondum Gallorum ingenia & teneri

neritate animorū, quando de eorundem Regibus sermo est, satis edoctus erat, audiens aliquem convivarum quædam de Henrico Magno differentem, & inter alia, Romanum eum affectasse Imperium, illudque multis procul dubio mutationibus obnoxium fuisse futurum, si diutius terris superstes fuisset Henricus, gloriantem; Ita est, dixit ille latinè, sed per Dei gratiam & bonorum curam culter ei obstetit. Quod si quis huic Oracuo pollicem pressisset, veritatem fortasse ingenue confessum esset, posteritæque revelâisset id, quod Gallia longè antè subolfecit. Veritate autem nondum totâ patefactâ, Deum precor, ut manifestare velit Nepoti Magni Henrici naturam & studia horum innocentum, qui secundum

dum effatum hujus Jesuitæ Galli-
am nigerrimò involvere peplò &
plusquam nefariò ausu Avum præ-
posterè subduxerunt tunc tempo-
ris articulò, quò triumphum spon-
sæ suæ dilectissimæ pararet. Ho-
mines hi, dolis suis ac malis artibus
nimis confisi, metuere debebant,
ne ex verbis Deus eos redarguat &
voti sui in propriam perniciem
damnet, eò quò cum universa
Francia pro regis salute tales fun-
dunt preces : Vitiorum monstra
devitare HOSTES SUPERARE. Pro-
vincialis eorum pitardus exLita-
niâ, quam circa vesperam canunt,
hæc verba; HOSTES SUPERARE ex-
punxit. Nam cum extra omnem
dubitationis aleam positum sit,
quòd post Carolum V. infensissi-
mus Gallorum hostis sit Hi-
spanus, nunquam à se impetra-
turi

turi essent, ut victoriam pro Rege Galliarum, à Numine sollicitare instituerent. Increpatus ego sum, & vidi, reprehensos esse gravissimos Viros à superioribus, quod, omni prohibitione insuper habitâ, nihilominus adjecerint hæc suprâ allegata verba: Et his respondentibus; sibi, utpotè Gallis omnino hoc permissum esse debere, præcipuè ordine ac methodò Ecclesiarum cathedralium, quæ in hunc modum orare consueverint, exigente; ipsâ adeò æquitate, quâ pro Regiis armis preces fundendæ sint, id suadente: Oportet, regerebant illi ad occultandam sub speciei pietatis feloniam, non Ecclesiæ Gallicanæ, sed regulis, à Pontifice præscriptis se conformare, quæ pro Regibus non solent efflagitare victorias. Quod si curiosus qui-

dam incautos deprehendere voluerit, inspicere saltem, illorum Litanias debet, quas in oratorio concinaculi invenire licet; reperiet enim in illis parvis ternionibus, modò aliquò tempore iis usi sint, hæc verba; HOSTES SUPERARE, planè deleta. Adeò horum hominum voluntas corrupta est, qui venenum suum ipsis etiam precibus infundere non dubitant. Rex noster exstruit his hypocritis collegia, ut pro felici successu Regiorum armorum Deo preces fundant, & Proceres Optimatesque Jesuitarum in Guienna edictò expressò prohibent, ne ulla in precibus primariis victoriæ mentio fiat. Hoc odium in Reges, quod quam plurimis congenitum est, non desinit in sanguine regio; sed se porrigit ad illos

illos, qui sanis consiliis & arduis conatibus procurant incolumitatem status, limitesque illius extendere laborant. Cum rebellionem universæ intellexissent Lusitaniæ, judicassentque tam fatalem Hispaniæ ictum à sola Richelii, Cardinalis illius Eminentissimi manu illi intentatum fuisse; de improvviso intellexi quatuor jesuitas, secretè in conclavi quodā confabulantes, quos inter unus tantò furore agitabatur, postquam audivisset, Hispaniam tantum damni esse passam, ut effigiei hujus Cardinalis è dolore multis ictibus scalpellò inflictis, tandem eam penitus ad candelam combusserit. Hæc vulnera papyro illata, parum quidem insigni huic ministro nocuerunt; Verum, si adhuc superstes, ferociam horum Hispani-

spanorum complicum scivisset, nã ille sollicitè sibi cavisset ab his, qui sub nomine blandiente Jesuitarum persuadere orbi conantur, se extra illum vivere, nihilque adeò sibi cum eodem esse commercii. Alius quidam ex eadem societate, postquam vidisset, quendam malè hunc maximū hominem sculpsisse; pluscula exemplaria congeffit, easque ad collegia Hispaniæ ac Germaniæ misit, dicens, se velle monstrare fratribus imaginem hujus Diaboli. Impetus eorum, ut ut pueriles nugæ atque ineptiæ sint; tamen argumenta evidentia præbent amarulentia atque odii inter-necini, quo regnum nostrum prosequuntur. Quando Episcopi præceperunt, ut ordinariæ Deo canerentur laudes, & publicæ funderen-

tur preces pro secundo successu
armorum regionum, sæpiusculè u-
num alterumque dicentem audiui:
Lubens quidem supplicabo Nu-
mini, non ut benedicat armis regi-
is, sed potius, ut sistat cursum cru-
entissimarum victoriarum, & con-
fundat consilia & machinationes
Cardinalis, qui flammæ & sangvi-
ni universam exponit Europam
ob phantasma vanitatis. Quid nunc
dicent ingenui Galli de his, qui pre-
cibus ipsis felicitatem status oppu-
gnant? Quod si molitiones ac frau-
dulenta cōsilia justâ mentis trutinâ
ponderabim⁹ ab illo tempore, quo
Galliam incolunt, facilè cognosce-
mus, quod hoc corpus non nisi ex
hypocritis conflatum, ob nullam
aliam rationem veneretur Princi-
pes, quam proprii emolumenti in-
tuitu

tuitu; morigerum autem ac ductile
tamdiu supremo existat Principi,
quoad beneficiis juxta ac blandici-
is fomentatū se ab eo videt. Judi-
care licet ex actibus hostilibus,
quos contra superiores suos, ipsos-
que exercere consueverunt Epi-
scopos Aulæ supnixi, quā tandem
vesaniā in ipsum Magistratum Po-
liticum debacchaturi sint, si Papa
eos in jurgiis & simulatibus par-
ticularibus imposterum proteget.
Prolixior hac de re ero in libro,
quem de illorum instituto con-
scribere cogito, ubi regulam quan-
dam ponam, cujus vigore uni alte-
riq̃ue factioni Principum Christi-
anorum hactenus adhæserunt. In-
terim Deum veneror, ut oculos
Galliæ, dilectissimæ meæ patriæ,
aperire dignetur, ut cautius impo-
sterum

posterum mercari discat, solícite sibi cavendò ab hac progenie viperarum, quam in sinu suo hactenus fovit, ne latera & ilia tandem eidem perfodiat.

CAPUT III.

De Usurpationibus eorum & diebus Instrumentorum adulteratis aut stellionatus falsique Crimine.

Res quæ in sensum communem hominum cadunt, ordinariè quâdam veritate nituntur. Ex mile Gallis, qui de redditibus eorum loquuntur, nongenti illos accusabunt bonis temporalibus nimis inhiare: Ego quidem citra vanitatem affirmare audeo, illos, ut opibus potiuntur, viduas pupillosque circumscribere, nec dubitare, mediantibus falsis ac supposititiis contractibus

bus, penitus opprimere artifices
pariter atque egenos. Cum ad pri-
oratus eorum concionandi gratiâ
missus essem, adeoque querelas
& planctus afflictorû coram con-
spicerem, quos Syndicus per me-
ras captiositates rabularias hære-
ditatibus, in quas filii parentibus
succedere debuissent, spoliaverat;
erubesceram & perturbatio animi,
quæ in vultu meo notari poterat,
miseris his facile persuadebat, quod
ex rapinis his nihil participarem. Et
ut Veritatem particulatim & in
specie, quam lachrymæ plurium
confirmant, contestari super-
ledeam, sufficiet exempli loco
adduxisse argumentum, quod nul-
la objectio convellere videlicet
poterit. Ex quo Jesuitæ possessio-
nem prioratus sancti Macarii super
Ga-

Garumnam apprehenderunt, cum quingentis per annum imperialibus redditus ejusdem censebantur, tot artibus ac mediis studuerunt augendis iisdem, ut hodiè eorum summa ad duodecim millia librarum ascendat : Ex quo quis facile conjectaverit, annon ad hunc summam lucranda domus deprædandæ, ac integræ evertendæ fuerint familiæ? Redituū liber, quem Franciscus Suillietus confecit, ad obventiones ibi consignandas, tam exilis olim, nunc verò tam crassus, satis testatur de iniquissimis lucris. Quod si Parlamentum Burdegalense se non opponet insatiabili habendi cupidini, ab effossione tabularum publicarum priscorum Ducum Guiennæ vix abstinebunt; aut cōficiēt novas, si op⁹ iis esse putabunt

tabunt, saltem ut omnia tandem regionis bona corradant; Si fortè miserum agri cultorem instrumētum mancum ad suum jus deducendum possidere animadvertunt; jam occasionem nactos se putant, mediante veteri, nescio quò, ac supposititiò manuscriptò, ad oriendi illum suòq; penitus jure privandi. Persequamur accuratius non nihil hoc punctum, & monstremus inexhaustum bonis alienis, per fraudes & technas apertas, insidian- di cupiditatem. Dn. Deideus, illustris familiæ Vir & Civis Burdegalensis, gratias fortè mihi habebit, si ejus intuitu revelavero secretum ipsi maximè proficuum, modo falsarios illos lite pulsare voluerit, supremæque Curia lætabitur, quādo intelliget falsum, ad quod dignis pœnis plectendum suâ pariter

totiesque reipublicæ interesse videbit. Lupi ovibus devoratis se ipsos consumunt; Quod si Provincialis Malefcotus non accensus fuisset contra Petrum Boisium, illius societatis sacerdotem, nec illum toti ordini suspectum reddens, eò ad egisset, ut excommunicatione ab Ordine dignus visus fuerit eò, quod Bosquetio, Rectori Collegii Burdegalensis aperuisset, suprâ dictum Malefcotum & Sabatheriû provinciae Procuratorem falsum in dato seu subjectione diei in causa Tilliaca contra Dominum Deideum commisisse: hæc impostura æquè secreta fuisset, ceu aliæ multæ; nec falsum hoc tam amplò rumore eliminatum esset. Vafri capiuntur in sua vafritie. Provincialis, homo vindictæ cupidissimus, & audax deceptus in eo fuit, quod Petrum

trum Boisium hominem meticu-
losum & imprudentem existima-
verat: nam experiētiā edoctus est,
non adeo rudem eum esse, atque
quidem ipse sibi persuaserat. Si
Malefcotus dissimulasset, fortē &
hic omne, & quicquid tandem hu-
jus fuerit, suppressisset: Verum,
postquam eum citasset; partim ut
minis illum terreret, partim ut ex
eo sciret, ex quo didicisset, se &
Procuratorem hoc Antedatum
falsumq; commississe, ut regionem
Tilliacam, terram nobilem, per re-
tractum gentilitiū nancisceretur.
Boisius dissensus his perplexis inter-
rogationibus, postquam respon-
disset, se accepisse ea quodam Rivi-
erio tunc temporis Collegii Ama-
nuensi, nunc verò parochio inter
duo maria in archiepiscopatu Bur-
degalensi, qui præcise rem ut gesta
es-

esset, nō esset; benè judicavit ex response Provincialis, quod sollicitè rebus suis prospiciendum esset. Itaque ne prævēntus Impostor per collusiones & tectas fraudes Malefcoți declararetur, tres pastores prācipuos sibi ascivit, occultavitque eos in interiori parte conclavis, ut testes essent, accersensque Rivierium, petiit ab eo, ut haud gravatim & secretò sibi adhuc semel recenseret modum, quo falsum commissum esset. Hic se solum cum eo credens, fidelissimè illi ordinem falsi perpetrati exposuit, simulque rationes edisseruit, quāobrem ita videlicet processissent: De cætero obtestari eum, ne alicui concederet hoc secretum, laqueò procul dubio expiandum. Crimen hoc nondum propalatum esset, verum ex imperīscrutabili DEI confi-

consilio, qui ex innumeris quædam saltem in lucem producturus meleficia erat, permisit, ut Provincialis nimis indignè hunc tractaverit, ut illi, qui atrocissimam ejus reprehensionem audiverunt, quâ durante prandiô supplex devorare coge batur, calidas profuderint lachrymas. Verum illi, qui testes temerati secreti extiterant, implacabilem furorem Provincialis malefici indignati, præcipuè quòd innocentem hunc tam indignis habuisset modis, Deo gloriam dantes, evidentissimeque Generali Mutio Vitellesco commissũ probantes falsum, ad justitiam provocarunt. Malum nimis latè serpserat, animique magis exacerbatæ erant, quàm ut denegare justitiam dissimulareq; facinus possent.

Ne

Ne igitur publico hoc, & inprimis Dn. Deideo, ad quem præcipuè hoc pertinere videbatur, innoresceret, processus statim decretus fuit non tam ad satisfaciendum Petro Boisio, quàm Domino Deideo, qui maximè irritatus videbatur. Sub specie igitur administrandæ justitiæ Sabbatherius exesse jussus est. Boisius honoris locum obtinuit in Procuratura, Collegii Burdegalenensis, & Provincialis Malescotus, cujus officium elapso tempore finitum erat, locò patibuli, aut ad minimum perpetui ex monastica consuetudine carceris, quo falsarii videlicet detrudendi sunt, provinciâ expulsus est sub specie perpetui exilij, reverà autem ad Rectoris munus Tournonii subeundum. Qualis hæc, bone Deus, regimi-

giminis forma, quæ maleficos thro-
no imponit, & virtuosos compe-
dibus vincit ! Quod si iudices ho-
minem meritò ad mortem con-
demnant propter adulterationem
dierum literis ac documentis sub-
jectarum; quænam quæso est justi-
tia generalis Jesuitarum, quæ
Rectorum officia illis concedit,
qui publicè super falsatione con-
tractuum publicorum sunt convi-
cti; qui nihilominus tamen officia
ac dignitates, non nisi in dignos &
benè merentes, conferre videri vo-
lunt. Sabatherius & Malefcotus,
veteratores juxta ac impostores, uti
ego quidem opinor, adhuc in vivis
sunt. Si Dominus Deus satis, ut
quidem natura est, animosus esset.
facile hos veteratores, quorum u-
terque septuagenarius est, vitam
è pa-

ē patibulo cum morte commutare
efficere posset. Falsi, quocirca mo-
menta temporum, quæ in valorem
Instrumentis subjiciuntur, com-
mittunt, satis convicti sunt, quic-
quid superiores ringantur ad eos-
dem quoq; in Curia suprema con-
vincendos. Multi testes nobis ex
peregrinis suppetunt, qui, post-
quam ordini valedixêre, non de-
meminisse poterunt hujus crimi-
nis; ut sunt; Dominus Dabilonius;
Dn. Abadias, Dn. Baudius Dn. Co-
lon, Dn. Debonte. Ex illis, ceu in-
digenis, Petrus Boisius, & quidem
in Collegio Burdegalensi adhuc
vivit. Arnoldus Bohyrus, qui Com-
missarius à Generali designatus
fuit, & adhuc in vivis est, nisi intra
septem octovê menses esse desiit,
satis probationum convincentium

C.

ad

ad Divini nominis gloriam & ad
exonerandam suppeditavi con-
scientiam. Causa Tilliacensis in su-
prema cūriā satis ventilata est.
Quid igitur restat, quā ut verifi-
cem per illustre justitię exemplum
publico, corpus hoc, quod de hac
innocentia ac puritate tantum glo-
riatur, multorum falsorum enor-
mumque criminum esse reum; un-
de fit, ut vetus proverbium hodiē
non amplius habeat locum; Crimi-
na sc: esse particularium. Hic enim
Provincialis, ceu caput, totum cor-
pus repræsentat, & Sabatherius ceu
Procuratorum Procurator & prin-
ceps persona in negotiis seculari-
bus. Ambo hi in negotiis magni
momenti falsum committunt. Par-
vi Falsarii capiuntur, & magni eva-
dunt incolumes. Maxime autem
in

interest Reipubl. Raptores ejusmo-
di viduarumque oppressores in
flagranti deprehendi crimine ad
frena vehementioribus eorum cu-
piditatib⁹ injicienda, & tranquilli-
tatem tot exercitis afflictisq; perso-
nis, quas processibus premunt atq;
fatigant, restituendam. Declarabo
aliò quòdam in locò, quemadmo-
dum hi reformati Clerici occasi-
onem venantur tum, quando con-
cubinæ Sacerdotum iis peccata sua
confitentur, dum iis persuadere
conantur, ut amasios suos de prio-
ratibus sollicitent ad eosdem re-
signandos, non alium in finem,
quàm ut hi eorum potiantur. Vo-
lupe hic foret ordine recensere te-
chnas, quib⁹ simplicitati cujusdam
scorti illuserūt ad obtinendum Pri-
oratum in Dioecesi quadam Picta-
viens

vienſi: Verùm hõc in locõ ingentia ſaltem perſtringenda ſunt crimina.

CAPUT IV.

Expoſitiorum cædes à Jeſuitis perpetrata.

Crudeles hi, qui interimunt infantes recens editos, ut luxuriam ſuam unã cum iis ſepeliant, orbique ſubducant, meritò patibula & execrationem omnium pro præmio inveniunt. Memoria Herodis Aſcalonitæ, execrabilis illius, jam mille ſexcentis quadraginta annis maledicta eſt, eò, quod tot innocentes infantes interemit, qui omnibus hodieque commiſerationẽ lachrymasque exprimit, qui hiftoriam ejus evolvunt. Nilus erubuit olim ob crudelitatem Pharaonis excoecati illius Regis Ægyptiorũ, & nefas duxit, carne humanã paſcere

scere crocodilos ex mandato crudelissimi hujus regis, qui infantes Israelitarum recens editos eodem submergi jusserat. Hæc barbaries in Ægypto defuit, neque homicidia hæc amplius in Palæstina sunt obvia, quamvis eadem sub jugo ac dominatu Turcico sit. Verùm hæc cædes & lanienæ ab exoticis in Guiennam irrepsere terris, & exer- centur hodiè Burdigalæ in infantibus exposititiis adeo impunè, ut neminem invenias, qui huic miseriæ indoleat, aut se opponat funestissimis ausibus. Burdegalenses, qui hoc scriptum legent, ad hoc novum attoniti erunt piaculum, quod ipsis incognitum adhuc est, ut ut in urbe eorū haud infrequens sit, nec sibi persuadere poterunt, hoc criminis in mentem venire posse Sa-

cerdotibus ac viris religiosis. Cœteri perspicaciores, & quibus jam nata suspicio est, cur è tot spuriis, qui orphanotrophio Sancti Jacobi inferuntur, ne unic⁹ ferè supersit, auctà, quam tacitè intra se conceperunt hactenus, suspicione, vereri incipient, ne sub specie alimantationis ac educationis truculentæ eorum cædes committantur. In casu tanti præjudicij ob bonum publicum contentus ego ero, simpliciter & in ipsius Dei præsentia quasi examinasse statum hujus negotii, ut, postquam sententiam meam explicuero, idque, quod mihi hac de re liquet, manifestavero, vos iudicum partes implere non dubitetis. Hi qui Burdigalæ commorantur, aut aliquo tempore ibi vixerunt, norunt, prope spatiosam
platea

quod ubi erga
plateam fossæ non procul à curia
 Nosocomium reperiri, peregrinis
 sancti Jacobi, vel exposititiis etiam
 recipiendis alendisq; destinatum.
 Census atque obventiones eidem
 concessæ, amplissimi sunt redditus
 Jesuitisque cum omnibus immu-
 nitatib⁹ ac privilegiis indultæ sunt,
 adeo ut extra injustitiæ impietatis-
 que notam nec infantibus talibus
 alimenta, nec subsidium eleemo-
 synasque peregrinis denegare
 queant. Viri Consulares, quos Ju-
ratos appellant, quibusque ad mo-
 dum Magistratus publici incum-
 bit cura horum Orphanotrophi-
 orum, nondum inquisiverunt in
 hos infantes, quorum insignis ta-
 men erat numerus, quomodo alan-
 tur, in quam spem adolecant, aut
 quomodo cum iis procedatur. Ex

quo fit, ut Jesuitis non solum pro
hibitu de facultatibus horum orpha-
norum disponendi, sed etiam eos
commode & sine rumore è medio
tollendi occasio haud desit. Diver-
sos præcisè enumerare modos,
quibus maximam horum innocen-
tium partem extinguunt, res admo-
dum difficilis esset, nam, uti hæc
crimina satis monstrosa sunt, ita
via ac media ea perpetrandi per-
plexæ atque occulta, non omnibus
videlicet in propatulo sunt. Faci-
lis nihilominus conjecturæ res est,
variis artibus eos eorum moliri in-
teritum, quemadmodum ex inqui-
sitione Magistratus, si sollicitè suo
defungi voluerit officiò, satis con-
stabit. Hoc enim modò quàm plu-
rimorum homicidiorum rei erunt,
unaque arcana eorum molitio-
nes

nes ac abftrufæ technæ ponentur
in apricum. Quocunque autem
modò fontes exiftant, crimina ta-
men eorum infinita funt, fi multi-
tudinem hòc modò pereuntium
intueamur. Unicâ ego faltem vice
ad fepeliendum quendam adhibi-
tus fum; (nam, ut malũ occultetur,
& omnis finiftra præfcindatur o-
pinio, facerdos vefte facrà & ftolâ
facerdotali indutus terrę eos man-
dat, ceremoniis confuetis adhibi-
tis;) Verùm confcientiofè & ad pe-
des depono Jefu Chrifti, vidiffe me
fudariũ defuncti hujus cruentatũ :
& poftquam commiferatione ta-
ctus, inquisiviffem, quamobrem
corpusculum hoc fanguinem ftil-
laret, Hugo Sutor, eorum Nofo-
comus, fepulturæ affiftens, cum
fratre quodam respondit mihi, fœ-

minam, quæ eum aluerat, postquam à luxuria sua destitisset, fortiter restitisse quibusdam sceleratis, qui petulanter abuti corpore ejus voluerant; irritatos eos ex resistantia mulieris, furibundos tibias misello huic fregisse, & tandem enecasse, ad ulciscendam hanc fæminæ repulsam. Hæc responsio mihi nō satisfecit; nam justis parvulo huic persolutis, Franciscū Jratium adii, pro tempore Rectorem Collegii, & illi, quid vidissem, exposui, adjiciens, Procuratorem Syndicum in conscientia esse obstrictum, ut in hoc maleficiū accuratè inquirat, jureq; in fontes homicidii in misello hōc commissi, & de quo ratio aliquando reddenda esset, experiatur; qui mihi his præter propter verbis, respondit: O quam

quam multa nobis expedienda essent; hic infans in Paradiso nunc est, nec expectat, ut argentum Collegii ad facinus vindicandum insumatur, quod huic miseriae illum subduxit. Nimis importunè officiosus extiteram, quàm ut alterâ vice ad tale officium me repolcerent; prohibitum fuit fratri, ne me amplius sibi adscisceret: ad quod officium postea sene quodam Ignatiô Lentilliacô usi sunt, qui ex Apoplexia mortuus est. Unicum crimen sufficit, ad detegenda enormia flagitia, iudicesque in viam veritatis deducendos. Unica saltem sanguinis gutta, quæ de improvviso in vestibus homicide conspicitur, maxima sæpè indicia & præsumptiones præbet. Hæc autem quæ dixi omnino ponderanda sunt,

C 6 sunt,

sunt, & quilibet justò zelò accensus
mecum judicabit, Magistratui in-
cumbere, ut sollicitè in hujus xeno-
dochij administrationem inquireat.
Ausim sponfionem facere, si Ma-
gistratus curiosè in rem tanti mo-
menti inquireret; ex triginta inno-
centibus, qui in has ædes non tam
ex charitate Christiana, quàm cru-
delitate recepti sunt, sub finem an-
ni ne tres quidem superfuturos esse.
Provoco hîc ad conscientiam Ju-
dicum, & ad sanum eorum judici-
um, an extra casum contagii uni-
versalis, tot infantes morte natu-
rali interire possint, & annon hoc
argumento sit, quod crudeliter e-
necentur, & fatum eorum per artes
secretas acceleretur languore cor-
pusculis inductò, qui eadem ab-
sumat. Ex sensu communi pate-
scit,

scit, quod ex decem infantibus, qui in Republ. nascuntur, semper plures aliquot annos vivant, & ut secundum commuem casuum humanorū loquamur conditionem, ex decem ne tres quidē annō moriantur. Porro considerandum est, parvulos hos exposititios mortis in partu evitasse periculum, nec agonizantes à matribus expositos esse. Nec memini, inventos quosdam mortuos esse: Clamores satis acuti quorundam, qui dormientes cellulasque suas plateam versūs inhabitantes, excitant, abundē indicant eos vegetos ac sanos. Involuta fasciæq; , in quibus concinnè involuti reperiuntur, scriptum ē collo nomen gestantes, exigua salis quantitate, si nondum baptizati sunt, iis adjectâ, & quæ sunt cæteræ

sollicitudines, quas unâ cum infantibus deponunt, quæ parentum amorem in eos satis indicant, adeo, ut quamvis illos derelinquant, nihilominus tamen honestæ cuidam familiæ vel maximè concreditos velint. Quî fit igitur, ut tantò numero moriantur, nec unus ferè eorum superstes remaneat, nisi cui sollicita parentum liberalitas Patronum quendam precibus ac signis, in certissimum tenerrimæ affectionis pignus, quâ sobolem prosequerentur suam, secretè adjectis, videlicet conciliaverit? Hi enim lascivis amoribus opinionique juxta ac famæ virginum oppressarum consultum cupientes, quantivis dulcissimas clandestinorum amorum primitias redimere satagunt; quò certè Jesuitæ, tantum abest, ut
quid

quid de suo impendant, ut potius lucrentur eò, quò sibi bonam obligant alumnam. Non quidem decet personam meæ conditionis Magistratum officii sui admonere; conscientiam tamen ad boni publici commodum levare, eumq; ad vindicanda excitare scelera, opinor, licebit. Modus consuetus, quò avari hi uti consueverunt ad tollendos tot innocentes, in eo potissimum consistit, ut pauperrimas eligant fœminas, quæ indigentia ac necessitate coactæ, curam illorû suscipiunt, quibus ubera, levissimò pretiò in id conductæ, præbent, ut haud mirum sit, si nutrices juxtà atque infantes fame pereant: ex quo consequitur, ut brevi temporis spatio, ex penuria alimenti ac lactis, facies horum misellorum cinerei colo-

coloris appareant, oculi sub frontem recedant, genæ deficiente malla existent, ossa cutem perforent, & nutrices tandem eos rigidos ac exsuccos, sceletorum instar, apportent. o mitis & benigne Redemptor hominum, qui ex intimis cordis penetralibus Apostolis ingeminabas: Sinite parvulos ad me venire; nam illorum est regnum cœlorum Matth 19. v. 14. Num impune futurum est his profanis, religiosos se asserentibus, sceleratè abuti bonis & vitâ tot parvulorum baptizatorum, & fame enecare eos in Christiana urbe, ubi tanta rerum affluentia, in divite xenodochio, quod honesti ac probi fundarunt, ac tantis immunitatibus decorarunt; dum hi homicidæ interim eorum bona dilapidant, & ex eorum redditibus saginantur. Aliàs modus
eos

eos e medio tollendi non minus aptus est, ut mulieribus improbis ac lue venereâ infectis tradant, quò miseri hi locò alimenti ac lactis venenum sugant. Taceo, quod in platea multis clamoribus languentes tardè tollant, iisque de nutrice tardius adhuc prospiciant; ex quo facilè conjiciendum, quod occidere eos magis, quàm conservare laborent. Reliquos modos ac dolos secretiores ac magis detestabiles, Judices deprehendent, quando rationem de tot infantibus ab iis exigent. Quin non contenti bona reditusque eorum circumscribere, eosque interimere, modum præterea invenerunt, quomodo ex laborioso hōc officio lucrari possint, & ex hâc obligatione commoda querere didicerunt. Nemini fortè ignotum est, procurâsse eos, ut
causæ

causæ Orphanotrophii hujus Gratianopolim evocarentur, primò, ut jurisdictioni augustissimæ Burdegalenſis curiæ se subducerent, quæ ob vicinitatem citius commodiusque cognoscere de iis poterat, eum saltem in finem, ut eò melius crumenas emungere possent illorum, quos de infantum expositione suspectos videlicet haberent. Metus enim longi ac tædiosi itineris adeoque sumtuosi, adigit eos, ut quocunque pretio id redimant. Ex fratre Jacobo Philollo audiivi qui circa talia negotia occupatus esse solet, quod intra annum plus pecuniæ lucratus fuerit postquã scilicet causæ Gratianopolim advocatæ fuissent, quam antea annis viginti, Præterea si quem Scholarem aut mercatorem inveniunt, qui non pos.

possit aut audeat hoc iter suscipere ad causam dicendam, tam inique cum iis procedunt ut uni sæpe tantum dare cogant quantum fortasse sex suffecturum esset. Non opus hic supplicare Judicibus ac Magistratibus ut consilium hoc meum trutinent, quod publico dedi, Sanguis tot innocentum satis vocalis ipsam implorat Justitiam ad exemplum Abelis, & iniquissimum est infortunatos hos, quos parentes exponunt, Jesuitæ occidunt, ipsis etiam Magistratibus atque Judicibus, qui mortem eorum debite ulciscantur, penitus excidere.

CAPUT V.

Luxuria Eorum in Classibus.

SOL qui mundum illuminat solus hoc privilegii habet, ut radios suos

suos super viarum purgamenta & loca lutosa spargens, nec lumen nec puritatem inquinet. Hinc difficilimum est, cogitationes meas lectorisque animum circa spurcitiam, cujus eos redarguā, occupare, ut non periculo quoque contagii exponā imaginationem nostram. Verūm Deus puritatis, qui propter salutem publicam nefandas impuritates omnium observari oculis vult, per gratiam suam nos defendet, ne, factorem ex tractatione harum sordium trahendo, inquinemur. Ignatius regulam saltem ad conservandam castitatem scripsit; sed quia Monachis suis mandavit, ne Magnorum Sanctorum vel Virginis Mariæ, sed ipsorum angelorum puritatē in corporib⁹ suis imitarentur, in desperationem eisdem

dem se conformandi jamdudum
eos adegit. Qui cum se angelos
monstrare non possint (nimis enim
carnales sunt) se potius homines
ostendunt & præterea sensualitati
pariter ac carni subjectissimos.
Vulgus, qui eos videt familiariter
conversari cum devotis, & tres
quatuorve horas in colloquio ori-
bus junctis, judicat eos in tantum
impuritati exemptos, in quantum
prima Sphæra corporum cœlesti-
um ab impressionibus terræ im-
munis est. Verum hæ garrulæ, quæ
sub specie devotionis medianti-
bus his familiaritatibus amores la-
scivos alunt, non ignorant; carnis
pruritui illos obnoxios, eidemque
ita indulgentes, ut corvis post di-
luvium cadavera sectantibus haud
absimiles esse videantur. Diceres
illos

illos devotionibus suis vacantes
elevato volare spiritu in sanctuario
divinitatis, quemadmodum aquila
in medio sole. Verum mihi accre-
das, maximam partem horum infamium
foetidis vulturibus esse simile,
qui sublimiori volatu diffusoque
suo ac orbiculari ambitu pro securitate
coeli excubare defensionique
terrae prospicere videntur, cum interim
oculos in inferiora defixos habentes
perpetuo terrae intenti ad precipitandum
ubi aliquid praedae, vel exiguus etiam
angvis in fimo apparuerit. Hi hominibus
superstitiosis persuadere semper conati
sunt, sectam suam longe antecellere
puritate ceteros ordines. Ego, qui
diutissime cum iis conversatus sum,
non subscribo huic errori, praesertim
si castitati non melius

lius in cœnobiis suis, quam ædibus
privatis student. Explodendæ o-
mninò eorū regulæ & instituta de-
ridenda sunt, confitendumque est
puritatem ac innocentiam ex Mo-
nasteriis prorsus aufugisse ad ex-
emplum illius Satyrici, qui illam
plumas nactam è mundo evolasse
conquerebatur. Securè affirmare
possum, nullum inter peccata Car-
nis inveniri facile crimen, cujus ego
Jesuitas arguere non possum. Et
ne longius, quàm in tria vel quatu-
or eorum excurram collegia, sal-
tem in hac, quâ inter eos vixi, Pro-
vincia, ostendam publico, quod o-
mnes nequitia ac impuritatis nu-
meros absolverint. Prodeat nunc
lascivia, quæ classes ac domicilia
literarum infamia reddit. Nemo
præter Deum cogitationes pene-
trat,

trat, renes tentat ac corda inspicit. Non tango hoc sanctuarium, cum homini non sit permissum, perscrutari omnes hujus abyssi sinus. Verum ex consuetis relationibus, quibus de tentationibus carnis ac vehementissimis concupiscentiis conqueruntur, luce meridianam clarius apparet, ardere illos titionum instar. Mollities, contrectationes obscenae, pollutiones et hujus generis impuritates, tam familiares sunt junioribus, ut vestigia maculasque non sine horrore undique relinquunt, adeo ut amorum cupiditatumque incendia incredibilia videantur. Rectores senioresque eorum non dubitarunt, infames pati contrectationes Discipulorum, ut quidam horum huic ordini se postmodum applicantium, hos impudicos

dicos accusarint penes Magistrum
Novitiorum. Atramentum meum
rubes, ex quo spurcitiem eorum
prodit. Collegium quod Lemovi-
ci est, negare non poterit, quod
quidam præceptorum, nomine
Sangvinerius, die solis formosum
ad se juvenem vocaverit, sub specie
exercitiorum illi corrigendorum,
cumque ipso sermones libidinosos
habuerit, quin imò se contrectari
passus sit, tandemque consuetudi-
ne in habitum traductâ, ita postea
excoecat⁹ fuerit, ut eum ad se in ca-
thedram accersierit (pour avoir
des pollutions entre ses mains) in-
terea dum cæteri ejus discipuli le-
ctionibus suis intenti essent. De-
prehendi ipse, cum adhuc præfe-
ctus in collegio Agenni essem, ma-
gistrum quartæ classis, cui nomen

D

Fran-

Francisco Mingelufio erat, qui tenerrime osculabatur & artiffimè amplexabatur parvum quendam Nobilem unum ex discipulis suis. Infans se maximè amari credebat; verum si illius parens, ex generosiffimis illius Regionis viris hunc infamem rescivisset amorem, non obstante existimatione Jesuitarum aures procul dubio illi detruncasset. Si cæteros nominare deberem, qui in hoc peccatum inciderunt, à Collegio magno Burdegalensi inciperem, transitum deinceps facturus ad cætera & finiturus in illo quod Fontanii est, & monstraturus essem, ne unicum ferè ab hac immunditie esse immunem. Non manibus illi nec oribus lascivis moderari possunt. Hinc joci ac lusus ad ultiorum discipulorum: Hic vel ille

ille est Amasium nostri præceptoris. Hæ & similes Sodomix, quas nonnulli præceptorū exercent non solum in Academiis, ubi liberior videlicet eorum electio est, perpetrantur, sed in minoribus quoque Collegiis frequentantur, adeo familiare omnibus hujus Societatis hoc malum est. Duo Scholares parvi oppidi D. Macarii conquesti coram suis parentibus sunt, parentesque coram superiore illius loci, quod Magister eorum nomine Gervasius vim iis intulisset, locum, modum circumstantiasque tam accuratè recensentes, ut facillimè hunc Sodomitam convincere potuerint. Christophorus Penaudius Præfectus, testis hujus rei omni exceptione major est, qui à Rectore Burdegalensi deputatus fuit, ut in

hæc secreta & enormia inquireret
 flagitia. Honesti satis viri, nec in-
 firmæ conditionis homines Burde-
 galæ vivunt, qui norunt Leonar-
 dum Alemaium pueris caligas sol-
 visse non alium in finem quam ut
 nuditatem illorum contemplare-
 tur. Virgis eos cædere, lusus eo-
 rum oculis gratissimus existit, quos
 Deus igne suo absumet, si non abs-
 tinebunt à tali peccato, quod na-
 turam ipsam pudore & confusione
 implet.

CAPUT VI.

*Veneræ Jesuitarum Actio-
 nes in consuetis Visitationibus.*

Philippus secundus, maximus il-
 lorum protector elegantissimi
 ingenii Princeps, jocatus in eos
 aliquādo interrogabat, quomodo
 casti esse possent cōversantes priva-
 tim

tim & familiarissimè cum venustioribus foeminis Aulae ⁊ responderunt, herbâ quâdam se instructos esse, quam secum circumferrent, cujus beneficio se omnia pericula cupiditatum ac ipsos insultus carnis superare posse. Quibus cum instaret Rex, & ut sibi hoc secreti revelarent, peteret: responderunt; Timorem Domini eam appellari. Verum certus sum, quod si tunc temporis eâdem instructi fuere, omni nunc semine ejus adeo illos excidisse, ut ne granulum quidem in eorum amplius reperiaturs hortis. Exeamus nunc classes eorû & comitemur eos ad conversationes foeminarum, experiamur, num antequam egrediantur, herbâ hac salutari, ceu amuleto præscentissimo contra pravas concupiscentias

fibi prospiciant? Initio sciendum ē primam curam & occupationem Rectorum, postquam ad hoc officium recepti sunt, in eo consistere, ut intenti cellulis cæterorum confessionariorum curiosè lustrent ac circumspiciant, quicquid pulcher-
rimarum fœminarum uspiam sit, his in certum librum confessionalem redactis, si evolveris illum, florem ipsum exquisitissimarum formarum ibi invenies. Hoc experimentum unius quadrantis curâ constabit, cui solummodo quodam die Solis libuerit lustrare confessionale Rectoris. Singularis calliditas ad alliciendas pertrahendasque has oves in ovile suum, & has simplices columbas in suū columbarium, in eo consistit, ut eas crebrò invisitent, ex quo fit, ut cor-
da-

datiores tantum abest ut proficiant, ut potius magis ac magis inde scandalizentur. Petrus Galefius Rector Collegii Burdegalenfis adeò his ineptiis deditus fuit, ut Declamationibus, quæ à Præceptoribus sub studiorum ac lectionum renovationem habebantur, ne semel quidem interesset, malletque tempus honori collegii destinatum, consuetudini fæminarum impendere. Frontonius Gadantius Rector Collegii Fontanienfis & Petrus Regnierius successor ejus convicti sunt fœminas illustres, quarum nomini in presenti parco, annos integros & sæpe quinquies aut sexies in septimana visitasse. Qui ut occultarent nimiam familiaritatem fratribus, præsertim cum integrum

iis esset, socium quemcunque vel-
lent sibi adungere, semper alium
atque alium sibi adsciscebant. Nec
verisimile est eos, nisi Sexus affe-
ctum & inclinationem eorum
promeruisset, tres quatuorve ho-
ras ad animarum culturam insum-
pturos fuisse, cum aliàs fratres suos
ignorantiæ vix una aut altera vice
in mense mittere consueverint, ut
de rebus divinis ad eas loquantur.
Indignor sanè, quod conditio per-
sonarum, quibus hoc meo scripto
necessariò infamia irroganda est,
me obliget potius, ut dissimulem
quamplurima crimina, ex quorum
recensione, mariti de rectâ ratione,
uxores autem de ipsa periclitaturæ
essent vita, quearū pudicitiam soli
hi impudici corruperunt. Pater
Dancero vius ex eorum ordine ne-
gare

gare non poterit, si juridice interrogabitur, se mihi dixisse, Jesuitam quendam, cujus nomen tunc supprimebat, honestâ foemina in angulo lecti abulum, illâ ægritudi- nem simulante, & hoc solidis con- solationibus ac piis sermonibus infirmæ adesse præ se ferente. Pater Antonius Raulius ex eadem societate aperuit mihi, quod per com- missuram velamentorum, quæ le- ctum cingunt, in domo quadam Pictavii vidisset Patrem Bonnetiū & pœnitentem quandam foemi- nam eadem voluptate perfrui. I- dem narravit superioribus, quod rediens ex horto, quem orâdi gra- tia intraverat, non imi subsellii cō- cionatorem deprehendisset came- ræ cuidam inclusum cum conjugē alterius in tanta confusione, ut foe-

mina fores ei aperiens facie accensa ardere videretur. Sub initium Collegii Fontaniensis cum Jesuitæ soli incederent, quidam nomine Galopinus ex societate illorum, qui ex Hollandia venerat, ad quandam in alienis ædibus virginem invisens, eam solam adortus, de concubitu compellavit tam infeliciter, ut in flagranti crimine deprehenderetur. Franciscus Robinus, qui solus ferè inter eos sapi-ebat, multum laborabat, ut hanc ignominiam supprimeret, verum facinus tam subito evulgabatur, ut nullo alio modo, quam subitaneâ ab ordine remotione huic scandalo consuleretur. Gilbertus Russo-vius cum Neracum missus esset, tanta familiaritate cum Lotrice sua usus est, ut illam gravidam ex se
cer-

cerneret. Ad occultandam tam insignem turpitudinem, in civitate Reformatorum commissam, quæ hoc captabat ad prædicatorem Jesuitam diffamandum, confusum statim rûmorem sparsere, ministros fabricasse hunc dolum ac crimen excogitasse, ut existimationem flagellarent adversariorum. Nihilominus tamen rei veritas ita innouit hætenus, ut hærens ante hos sex annos apud Dominum Mombetum, quem huj⁹ rei testem adduco, in Parœcia Cerigniacæ in Diœcesi Condoniensi præsentibus plurimis honestis viris, ipsisq; Jesuitis, qui tunc mecû una ablegati erant, Nobilis quidam tam evidentibus probaverit argumentis, ut confusis nobis nil aliud responsi suppeteret, quam facile excogitari ca-

lumniam contra probum & honestum virum posse. Patres Dominicani Mombetus & Petrus Dessenierius ex illorum societate mei tunc temporis collegæ, reminiscuntur adhuc, quâ fiducia, quibusque argumentis hic Nobilis probaverit, quod puella hæc ab hoc Jesuita decepta esset, qui utut hac infamia laboret, nihilominus tamen eorum provincialis esse promeruit. Quid nunc de Johanne Delvossio dicam, celeberrimo illo confessionario, cui similem Collegium Burdegalense intra viginti annos non habuit, qui acidulas, quo missus erat, relinquens, infamem insecutus est foeminam, id quod Johannes Richardus & Franciscus Ducreusius negare haud poterunt. Nam postquam in confessione auricu-

riculari percepissent (judices hinc, num arcana eorum fidei concre-
denda sint) illum sæpius hac mise-
rabili fuisse abulum, accusarunt e-
um apud Provincialem & proba-
runt intentatum crimen non tam
ex amore justitiæ, quam ex furi-
bundo quodam zelo, quo ambo
stimulabantur, eò quod illi in offi-
cio melius succedere deprehende-
rent. Nihil hic dicam de scanda-
losis actionibus, quæ Jacobum Bo-
fium in visitationibus impudicis
Bearnensibus infamem reddide-
runt, quarum ille veniam supplex
ab Arnolfo Boerio petiit Provin-
ciali suo. Non tango hic turpitudi-
nes fratris coadjutoris, qui impræ-
gnatâ cujusdam villici ancillâ com-
muni consultorum voto â Colle-
gio Aginnensi remotus fuit sub ha-

bitu servi ad conservandum Collegii honorem contra puellam, quæ infantem illi alendum apportabat. Silentii peplo involvo effrenatam illam licentiam quamplurimum Jesuitarum, qua in conversationibus uti consueverunt, ut genas lascivis tractent manibus, mamillas palpent, manusque in sacculos faminarum inferant quæ, quemadmodum haud levia sunt peccata, venialia tamen si cum actionibus illis, quæ restant, comparrètur. Historia Patris Olivæ Concionatoris perfectam heroicorum facinorum fictam narrationem relatura esset, nisi ea Ordini æque ac Sol in cælo cognita esset. Cubicularia quædam, cum qua sæpissimè lascivos miscuerat sermones in ædibus Professoris Burdegalensis, imò clancula-

cularios sæpe congressus cum ea habuerat, ad eum invisit in portu Macarii, ubi Christi adventum prædicabat. Amor, qui se ægre admodum occulit, persuasit ei ut neptem eam diceret, & ut illâ eô commodius & sine suspitione frui posset, finxit eam advenisse ut maxima familiæ secreta cum eo communicaret, eumque in patriam post finita sacra expeditaque debita spartæ suæ munia adduceret in id, ut quasdam hæreditatum, ultimarumque voluntatum difficultates componeret. Frater Laicus Johannes Testius fraudem non olfecit, sed informationis gratia hoc fieri interpretatus, quod puella hæc in eodem hospitio prope cubiculum ejus cubaret, judiciumque suum cæcæ cuidam obedientiæ submit-
tens,

tens, familiaritatem hanc ceu patri
trui atque neptis minime suspectam
habuit. Parvas illas ineptasq;
commiffiones, quibus frater hic onerabatur,
ut eò liberius cum hac delectâ nepte
conversari posset, enumerare nimis longum
foret. Itinera, quæ eidem suscipienda
erant, spatium ipsi præbebant sollicitudines
suas in sinum hujus exponendi meretriculæ.
Hinc admonere eam sollicitè, ut maturè
cubitum iret, & suas curas patris instar
in dilectissimam dispensare filiam,
saltem ut eò commodius & extra periculum
in cubiculum ejus perreptare posset. Ad
quas tandem nequitias miser ille aperuit
oculos, cum superiores post reditum eum
interrogarent, ubi reliquisset meretricem?
Quid judicas amice Lector

Et or de his rebus, quæ tibi antea
erant incognitæ. Si existimasti Je-
suitas homines castos pudicosq;,
nunc corrige errorem, & crede eos
ingeniosis dolis technisque subti-
libus plures fæminas, quam cæte-
ros omnes corrumpere. Cogno-
vi è Clerico quodam quarti voti,
fœminam quandam eum accessis-
se, quæ illi dixerat, à prædicatorib;,
se ad concubitus esse sollicitatam,
sed se nullos præter Jesuitas amare
posse, cum longè urbaniores cæ-
teris existerent. Novi uxorem Le-
gati cujusdam fiduciarium operam
obtinentis in civitate quadam ma-
ritima, cujus nomini in præsentia-
rum parco, quæ rem habuit cum
Jesuita magno philosopho. Qua-
dam Procuratoris Regii uxor e-
jusdem civitatis sæpe confessiona-
rium

rium suum Jesuitam in prædium
ad se invitare solet, qui diffamatus
est per totam regionem Lemovi-
censem propter luxuriam suam. Si
mihi liceret designare æquè illu-
stres focminas nomine & cogno-
mine, quemadmodum hos im-
mundos appellare hæud dubito,
jam ipsos tremere Nobiles, freme-
re præsides, rubore suffundi Consi-
liarios, pallefcere Advocatos, The-
saurarios juxta ac Gubernatores
Civitatum cerneret. Verùm cau-
tius hic non nihil procedendum est
& Persarum instar in Ceremoniis
suis digito compescenda labella
sunt, admirandaque indicibilia
hæc mysteria.

Caput

CAPUT VII.

*Spurca & detestanda in Tem-
plis ac locis sacris à Jesuitis
commissa.*

Sapiens dictum Magni Augusti-
ni est; Cum Deus propter im-
mensitatem suam ubique sit, ea
propter felix illa necessitas nobis
incumbit, ut secundum Justitiæ re-
gulas & rectæ rationis normam vi-
tam nostram instituamus, quia o-
peramur in conspectu Dei justī Ju-
dicis, qui omnia nostra opera vi-
det. Nullus locūs, sive sacer sive
prophanus is fuerit, permittit no-
bis, ut nostrum corpus polluamus,
verū immundities, quæ leve pec-
catum fuerit, in quibusdam patra-
ta locis in enorme degenerat fla-
gitium & monstrosū sacrilegium,
præsertim quando in templo com-
mitti-

mittitur. Omnis ille, qui in templo crimen contrahit, meritò sacer ac criminalis evadit. Verùm Romanēses magis culpabiles existūt, quando sanctuarium suum profanant. Nam quemadmodum religio eorum obligat eos, ut credant, Jesum Christum realiter corpore & anima sub specie panis seu hostiæ, quæ super altaribus eorum asservatur, præsentem esse, quando in his sacris locis stupra committunt, convincuntur non solum peccasse in templo, ubi Deus adoratur, verùm etiam in facie & oculis Jesu Christi, qui in carne & ossibus in eorum habitat tabernaculis. Monstravi tibi, Amice Lector, Jesuitas esse impudicos & spurcos. Jam ostendam in sequentibus historiis, sacrilegos eos prætereà

terea esse. Movere autem hos factores vix sine pudore possum, nihilominus tamen, quicquid erubescam, ad id obstrictus sum, ut orbis eò facilius eorum piacula deprehendat: Non igitur errabis, si templa ea esse loca credes, in quibus libidinibus suis ut plurimum indulgere solent, cum alibi nunquam ferè sine fociis degant. Quapropter alibi mille sycophantiæ ac imposturæ excogitandæ iis sunt, ut quasvis suspiciones quam longissimè à se amoliantur, oculosque horum Corycæorum fallant. In templis autem soli cum Amasiis suis versantur. Equidem Fundator sectæ piè credidit, Altarium sacram opinionem satis venerabilem illis futuram; sed quotidie videmus, quod ex domo orationum precum;

cumque speluncam latronum faciant; nam ibidem lascivi undique personant sermones, impurissimæ conspiciuntur contrectationes, reciproque amoris characteres abundè se produnt. Quod si templa novis consecrationibus expianda essent, uti Canones Romanensium desiderant, præcipuè quando quadam immunditie fœdata reperiuntur: Jesuitarum sanè templa quovis octiduo de novo consecranda essent. Ex quinquaginta exemplis, quæ in medium proferre possem, trium saltem mentionem faciam, ad eò citius declinandam hanc viscosam ac lutulentam materiam. Celebris ille Prædicatorum Maniam cujus similem cathedra sancti Didii pictavi intra annos viginti non habuit,
unus

un⁹ ex illis est, qui sacella eorū profanavit. Postquam execrabilis hic sibi proposuisset recreare animum cum illius loci procuratore, post finitam concionem tam blandis sermonibus innocentem devotamque illius urbis dementavit fœminam ei persuadendo ut ad se inviseret in prioratum, qua adveniente, sui que copiam in templo illi faciente, deprehensi sunt mirabili insolitoque modo & quidem in flagranti delicto à patre Morino, qui dissimulare hoc non poterit, modo non calumniator à trecentis Jesuitis, qui audiverunt depositionem, quam fecit provinciali Jacquino, qua Maniam hujus Spurcitiei convicit, haberi noluerit. Nec longè nobis ad simile & æquè detestabile flagitium eundum est, ne viden-

videantur templa Pictaviensia sola
latronum esse cavernæ receptacu-
laque sacrilegorum, descendamus
modo in civitatem Fontanensem,
intremusque templa horum bono-
rum patrum. Honestus quidam vir,
Mercator Pictaviensis cum sum-
mo mane horâ quarta æstivo quo-
dam die sacellum Jesuitarum oran-
di gratia ingressus esset, distinctè
sub introitum audivit strepitum
quendam viri & mulieris in con-
flictu venereo hærentium in sugge-
stu ligneo, præcisè super eum lo-
cum, ubi Deo preces fundebat.
Hoc novo is attonitus, & screando
tumultumque excitando curiosè
quosvis lustrans angulos, vidit
tandem quendam, qui lentè sur-
gens, timidiusculè circūspiciebat
num fortè auditus à quopiam fuisset,
set,

set, vidit hominem barbâ satis
promissâ & jam canescentem, eo-
que momento se in Collegium
contulisset, ut hujus rei indicium
deferret ad Superiorem, verum
negotia Rupellas eum avocabant.
Ne tamen præposterè in mani-
festatione hujus criminis procede-
ret, revelare id suo confessionario;
& ipsius hac in parte sequi consi-
lium decrevit. Confessionarius
videns, facinus esse evidens & ma-
nifestum, obtestatus eum est, ut
Superiori Collegii id revelaret, id
quod factum; Et Frontonius Ga-
dotius p. t. Rector quamvis qui-
busdam in locis hoc meo scripto
se peti judicabit, modò Deo glo-
riam dare voluerit, non negabit,
hoc sibi esse patefactum, Cujus
rei fidem si impugnare fuerit co-
natus,

E

natus,

natus, en ego eum convincere paratus sum testimonio Dancerovij illorumq; , quibus hæc res concredata fuit. Confessionarius Ruppellenfis, qui consilium dedit, Mercator, qui aperuit facinus, qui illud oculis usurpavit, audivitque, in hanc rem sufficientes mihi erunt testes. Janitorem suspicati sunt, verum ne quidam consultantium in criminis autorem inquirentium, imò ipse fortè Rector reus illius existeret, suppresserunt quantum potuerunt, huic Maximæ subnixi; SI NON CASTE, TAMEN CAUTE. In hoc ipso Collegio Johannes Surinus in sacrario cum fœmina inventus fuit juxta altare, ubi preces fundere solent Deo gloriæ, modò ex principiis fidei, quam profi-

profitentur, judicandi sint. Quale hoc inauditum facinus, polluere se ad pedes Jesu Christi! Honestæ quædam fœminæ conquestæ sunt coram prudenti hujus ordinis viro, quòd Petrus Regnierius interrogationibus lascivis in ipsa confessione ad malum eas provocasset, quærendo ex iis, si Elles avoient usè de telles & telles facons pour prendre du plaisir, les avoit instruites a prattiquer de honteuses vilenies. Hic Jesuita magis malitiosus, quam astutus, & qui propter imbecillitatem judicii non nisi instruendis fœminis adhibetur, ut iisdem in conversatione de nullo alioquam de affectibus matricis loquatur, maximè tunc temporis occupatus fuit, quo Rectoris munus obiit, ut dissolu-

tas ac luxuriosas foeminas ad se pertraheret, sub specie eas convertendi, adeo ut etiam probis ac honestis mulieribus ad eas sibi adducendas usus fuerit. Tempus, quo cum iis in templo conversari solebat, erat, cum Missa celebrata esset, omnesque, quæ eidem interfuerant, secessissent cæteri; Jesuitæ pranderent, quod maximis suspicionibus præbuit ansam, illumque suspectum reddidit, quasi laborem hunc susciperet, non ut easdem converteret, sed ut iis cum jacturâ conscientiaë pariter ac pudicitiaë commodè frui posset, absq; arbitris ac libertate quævis patrandi constitutus. Patres Danceroivius, Le Grand, Verierius & ego, quibus tunc temporis in illa civitate concionandum erat, mûrmûrabamur, &

& quidam Provinciale hujus admonuit, ut in tempore remedium huic malo pararet. Negent, si audeant, quòd aliam ob causam frater Miroardus à sacrario Burdegalensi remotus fuerit, quàm quod Rectori Collegii opitulatus fuerit in congressibus illis, quos cum foemina quadam in sacello sanctæ Magdalenæ celebravit. Johannes Rhedius Jesuita, qui eos deprehendit, jurare non detrectabit, ut ut ipse sibi de spurio, quem Burdegala habet, conscius sit. Breviter, si Herculeos susciperem labores ad purganda hæc cœnosa, finemque his infamibus actionibus imponendum, spatio vix decenniali finiturus essem, nec purgaturus templa Guiennæ, quæ polluerunt. Muri templi Santonienſis

ex illorū impūritatibus rubent,
& si laterculi atque cancelli horum
facellorum loqui possent, accusa-
tores illos ferales producerem, ut
condemnarent Surinos Dufre-
snios coram Tribunali divino,
quod toties fœdati ac inquinati
ab iis fuerint. Templū Lemovici-
num ex confabulationibus lasci-
vis, & illud, quod Agenni est, pol-
lutionibus adimpletum sacrilegi-
isq; fœdatum est, nec reperitur ul-
lum facile, quod non in porticu
recessibusque fœdè conspurcatum
contaminatumque sit. Multæ fœ-
minæ atque puellæ diversis in lo-
cis cohorruerunt, quando vide-
runt, Jesuitas audacter ac sine o-
mni metu altaria accedere, stolis
suis sacerdotalibus indutos, post-
quam paulô antê cum illis secrerè
de

de amoribus lascivis sermones habuissent. O Deus puritatum, quando iterum ingredieris templa cum mastige atque flagellis ad ejiciendos columbarum venditores juxta ac emtores? An semper impune licebit incestuosis his lupanaria in sanctuario tuo exercere & sollicitare sub velo devotionis pudicitiam in his locis, quæ illi asyla debebant esse præsentissima?

CAPUT VIII.

*De impudicis Actionibus
eorum in privatis edibus perpetratis.*

Nullum crimen ita occultum est, quin tandem manifestum fiat, secundum Salvatoris nostri effatum. Ordo Jesuitarum hætenus similis fuit spatioso campo, altissimis cooperto nivibus, quæ æ-

qualiter marmora & quævis passim stercora obtegere solent. Verum postquam sol veritatis radios suos spargit, easdemque illuminat, resolvit eas, sepultasque sordes prodit ac detegit. Vel millies ij, qui fervidiori zelo ac studio pro existimatione Ordinis excubabant, præsentem me dixerunt, si quis eorum, qui Societati valedicunt, propalaverit vitam historiamque Petioti, in omnes procul dubio redundaturam infamiam esse, quâ quidem iniquè & sine suo facto prægravandi videlicet essent. Ego in solius Dei gloriam publicamque salutem hoc crimen revelaturus sum. Stephanus Petiotus satis celebris in provincia hac, ob pulcherrima sua merita pro modestissimo ordinis viro, uti ego
quidem

quidem memini, semper fuit habitus. Panegyricus, quem in Rappellas captas composuit, cum Rhetoricam profiteretur, Burdigalæ maximam illi existimationem conciliavit; negotia, occupationes & provincia, quæ ei à Provinciali demandata fuit, cum eum primariis præficeret cathedris, celeberrimum eum reddiderunt. Ex quo liquet, me non hîc loqui de crimine parvi alicujus fratris, aut cujusquam Theologiâ leviter tincti, qui hactenus nec sessionem nec existimationem inter suos obtinuerit, sed de Jesuita magni nominis & de Professore quarti voti; de viro haud perfunctoriè in humanioribus versato literis, & insigni concionatore. Crimina conspectiora sunt, quando in primoribus Ordinis vi-

ris notantur. Habitabat hic in ædibus Professoris, & in templo sancti Projecti prædicabat, & ne otiosus videretur, illo, quod Adventum & quinquagesimale intercedit, tempore, interdum confessionibus auricularibus vacabat ad exemplum aliorum, recreationis & prædæ nanciscendæ causa potius, quam ut peccatores converteret, animarumque vero eos saturaret pabulo. Voluptuarius ex quocunque afficitur, cancelli ipsi & clathra ignes ejus nō remorantur. Hic, qui in suggestu pro sancto fallebat, in Confessionali Asmodeus existens, cæco igne carpī cœpit erga quandam subfuscā puellam, quæ pedibus ejus advoluta peccatorum veniam humillime exposcebat. Hujus ille venustate ita accen-

accensus fuit, ut pluribus peccatis onustam, quam advenerat, dimiserit. Prima hujus impudici cura erat, ut animam illius frivolis ac lascivis occuparet sermonibus: unde obtestari eam, ut ad se veniret tum temporis, cum cæteri Jesuitæ pranderent, ut eò liberius & extra omne discrimen cum eâ conversari posset. Puella, quæ paupercula, adeoque ministrando victum quærere coacta erat, videns tenerrimè se amari ab illo, cujus laudes atque encomia undique personabant, ad supremum felicitatis humanæ gradum aspirasse credens, tanto reciproci amoris æstro percita est, ut spem ejus frustrari, fidemque datam fallere sacrilegium putaverit. Ingeniosum hoc furtum variasque ejus-

dem artes ac modos, quibus in his furtivis congressibus utebantur, facillimè ex vehementia amoris, quo tantùm non ambo flagrabant, conjicere potestis. Sufficiet vobis dixisse, nullam corporis partem intactam, nullumque voluptatis genus inexpertum fuisse ultimo tandem amoris complemento se exsatiantibus. Unica solùm sollicitudo eos inquietabat; attentè enim iis singulis ferè momentis circumspiciendum erat, ne quis peregrinus arbiter iis importunè superveniret, illorumque lascivos turbaret circulos. Et ne diutius chartam inquinemus, puella narravit tribus vel quatuor Jesuitis, quòd Petiotus ipsam amplexus osculatusque esset, omnesque amoris numeros absolvisset, imò

faisant

faisant couler la semence dans sa main, proh nefas, illi dixisset: Respice meum corculum quelle matiere est celle dont nous sommes composez Autor ille, qui scripserat Desirandum, nūquam similem attigerat historiam. Quando dixerat, Janitorem Monasteriorum venerabilem esse senem, cui Timor Domini nomen esset, si scriberet hodie, ad minimum domicilia Jesuitarum excepturus esset, sub quorum introitu cū nomen Jesu spinis coronatum superscriptum reperiat, tantō inconvenientius videlicet iis, quo minus puritatem virginis Mariæ imitantur. Intremus, amice Lector, non nihil cellas illorum, ac videamus, quæ in iis delinquant, cū in porticibus ac xyftis talia committere

non erubescant. Concionator hic,
 quo majorem studiis incumbendi
 commoditatem nancisceretur, se-
 parato ab aliis utebatur hospitio,
 clauso ac pectus bene munito,
 quod Provincialis Jacquinothus
 ipsi elegerat, ornaveratque, judi-
 cans, facillimo negotio se hoc pa-
 cto puellam introducturum, eâ-
 demque sine periculo fruiturum
 esse; hinc eidem persuasit, ut sum-
 tâ virili veste sexum mentiretur.
 Quæ statim Dominam suam de
 mercede compellans, eidem va-
 ledixit, pileum sibi emens, habi-
 tumque virilem, quo rustici uti
 solent, in vineam versûs Palatium
 Galienum se contulit, abscisso ad
 justam mensuram capillo, rebus
 suis muliebribus confarcinatis con-
 vasatisque Adoloscetulum se si-
 mula-

mulavit, & fasciculum lignorum illi apportavit. Hic, qui erat in excubiis, jam templum transeuntem animadvertens, ex compacto ad eam descendit, & adjungens eam sibi ceu rustici cujusdam filium absque omni suspicione eam in cubiculum suum deduxit. Quis nunc eloqueretur utriusque de tam felici successu & de tam audaci arduoque facinore gaudium? Passio eorum tanto hactenus sufflaminata obstaculo, impetuossissimi fluminis instar rupto quasi aggere inundabat, suoque se efferebat alveo : prolaxis affectibus, reciproque amoris contestationibus, labores exantlatasque sollicitudines exæquantibus. Amor hic tamen maximè dissimilis fuit fluvii viscera altissima hiatusque
ter-

terrarum sine strepitu permeantibus. Fœminæ nihil reticere, imò nec ipsas suas turpitudines celare possunt. Hæc puella peccata sua Nathanieli Sichardo confessura, minutissima quævis, quæ in dicto conclavi accidissent, recensuit, & ne stupiditati atque malitiæ quidquam deesset, eidem permittebat ad libitum hoc tractare secretum. Hi Hypocritæ scrupulosi ad eum modum superstitiosi sunt, ut dubitent revelare machinationes, quæ in perniciem excidiumq; Regum tendunt, facile adducuntur, ut fratrum scelera, sacro confessionis sigillo fracto eliminant, quò eos perdant, inprimis si indignitate constitutos & sibi superiores obliquis oculis intuentur. Pitardus qui non alieno ab amoribus erat
ani-

animo, tunc temporis cum in insula, quæ a rupe nomen habet, vesperi subinde se cum saltatrice puella oblectans, suppressisset omnino facinus, quod hic imprudens Confessionarius ei revelaverat, verum puella, quæ non amplius videbat suum hominem, qui missus erat ad comitandum Episcopum Santoniensem, satis apertè loquebatur, & adhuc semel confessa erat Petro Thomæ, quod octiduum integrum in ædibus Professoris cum hoc homine commorata esset, & quod significare vellet Domino Episcopo Bazensi, nisi argentum, ab hoc, qui eam ad hanc nequitiam perduxisset, sibi promissum, solveretur. Alter hic non magis secretò tenuit hoc in confessione auriculari sibi revelatum, nam Franciscum

scum Labrossium & me vocavit, consiliumque a nobis expetiit, quid sc. in hoc periculosissimo negotio sibi agendum esset, quod existimationi Ordinis nescio quod nigrum theta præfigere posse existimaret. Consilium nostrum fuit, puellæ persuadendum esse, ut extra confessionem hoc secreti in familiari colloquio adhuc semel recenseret, modò hujus declaratione mali non majus crimen contrahere vellemus. Puella morem gesit & aperuit facinus tantâ cum perspicuitate, ut nullum dubium mihi amplius remanserit. Ea exactè recensebat, per quænam ambulacra eò processisset, quot gradibus eousque ascendendum fuisset, figuram conclavis, in quo lectus erat, cujus materiæ coloris-
que

que ornatus, quæ mobilia ac utensilia, quæ picturæ ac cæteræ parvæ curiositates, ut ne ipsorum quidem linteorum longitudinem oblivisceretur; porro quot Patres invisere ad Amatorem suum soliti essent, ubi se tunc temporis occultasset, quibus artibus ac persuasionibus eos aliorum abduxisset. Hæc omnia ego exactissimè novi & cum salvâ conscientia eam Superioribus revelare potuissem, religioso eam involvi silentio, eorum exemplo parùm commotus, qui duplex hoc Secretum naturæ ac confessionis, ut devoti & fideles videantur, instituto satis injurioso ac publicæ fidelitati præjudiciali, aperire non dubitant. Quod tunc temporis ob certam rationem Jesuita adhuc existens tacebam,
id

id nūnc dico propter gloriam Dei
& ad eorum confusionem. Puella
hæc ancilla erat in platea carnensi
Burdigalæ ex oppido Regula o-
riunda, soror pauperculæ cujus-
dam cæco cuidam desponsatæ.
Judicetis hinc, num domus hæc
Sancti Francisci Xanierii, quam
hypocritæ hi per antonomasiam
sanctam appellant, non potius no-
men infamis mereatur lupanaris,
vos facilè pollicem premetis, mo-
dò in mentem vobis revocare ve-
litis illud, quod dixi Ruffovio su-
periori illius loci, & Patri Olivæ,
qui inde dependebat, cum tam
pulchrè præesset rebus in porticū
sancti Macarii, & de Petro Go-
calesio, qui celebris confesiona-
rius existerbat. Faxit Deus, ut Ma-
gistratus Burdegalenensis aperiat o-
culos

culos, ut videant illas pestes, quas
munificentia sua in praesentissi-
mum totius Reipubl. malum fo-
vent actuentur. Nisi intra limites
Guiennæ permanere instituissem,
narrarem adhuc historiam Recto-
ris Languedocensis, qui quandam
luminibus orbatam puellam, quæ
stipem ostiatim rogabat, suscipi-
ens & in conclavi suo tribus men-
sibus occultans, postquam com-
plexibus se illius satiasset, xeno-
dochio eam intulit cum promif-
sis satis prolixis, se ad eam sæpius
invisurum, ac dignis donis eam
remuneraturum esse. Quæ, dece-
ptam se postea videns, evulgavit
facinus, & ut illud probaret, fratri
cuidam illius Societatis quodam
die dixerat : Veniebas tu tali die
ad illum, eique hac de re loque-
baris,

baris, delitescebam tunc in angulo hypocausti. Verum extra propositos mihi limites haud evagandum est.

CAPUT IX.

*De Delictis Carnalibus in
itineribus locisque campestribus
perpetratis.*

Maxima sæpe incendia ex levi
oriuntur scintilla, quæ in flam-
mam prorumpens totam sæpe
civitatem una nocte in cineres red-
igit. Amor carnalis qualitates i-
gnis elementaris habet, crescit e-
nim subinde atque augetur, quo
majus ipsi alimentum suppedites.
Pravæ illius concupiscentiæ scin-
tilla in corde Petioti ita adolesce-
rat, ut prodigiosum in illo excita-
verit incendium, stricturasq; suas
latisimè sparserit. Antequam e-
narre-

narremus impuritates atque spur-
citiem, quibus in itineribus dedi-
tus fuit, operæ pretium erit arbi-
trari non nihil justius duas illas
artes, quibus Jesuitæ hæcenus usi
sunt ad lascivos suos amores eò
melius dissimulandos pariter at-
que explendos. Quarum haud mi-
nima esse solet, ut in prædia sub-
urbana locaque compestria se in-
vitari curent ab intimis suis ex-
ploratissimæque fidei amasiis, ut
sine arbitris, adeoque securius iis
frui queant. Altera & æquè apta
fraus, qua prudentioribus im-
ponere solent, in circumvagati-
onibus ac peregrinationibus eo-
rum consistit, in quibus commo-
disimè aut in tabernâ aut in villâ
aut fossa indomitam effrenatâq;
libidinem explere possunt. Ex-
empla

empla innumerabilia ferè super-
sunt, adeò ut ex quatuor, qui ita
peregre exspatiantur, ad minimum
duos criminum reos salacitatum-
que revertentes videas. Liberta-
tes exspatiationum, deambulatio-
num commoditates, xyfti, peri-
dromides, gratiosæ eorum opa-
citates, lustrorum spissa subsidia,
& omnia illa loca, quæ incolere
consueverunt, delicatissimorum
ferculorum generosique vini ille-
cebris adminiculantibus, facile
invitant eos ad reciprocandos a-
mores, cupiditatesque cum summa
voluptate explendas. Absit ta-
men, ut omnes culpabiles, qui eos
ad se invitant, dixerim, eò quod
occasionem iis delinquendi præ-
bere velint. Scio enim, & hone-
stos adhuc reperiri, qui non aliam
ob

Ob causamconviviis eos excipiunt, quàm ut illos sibi devinciant, honestamque hoc pacto recreationem iis subministrent; dubitarim tamen illos, quando à fœminis invitantur, semper illam animorum puritatem, quam præ se ferunt, afferre. Gualesius, Penotus Biroat Henricus Duchenius, Alemayus, Delvotius Dufrenesius Regnierius & alii, quorum nominibus parco, ancillas adorti sunt, tentavere Dominas, puel-
lis cubiculariis infidiati sunt, imò rosariis suis, ipsoque, quem portare consueverunt, Agno Dei abusi, saltem ut teneras illas & infirmas deciperent. Novi quosdam, qui in id laborarunt, ut in subur-
bana loca invitarentur, ubi Mo-
niales valetudinis ergò commo-

F

raban-

rabantur, quas sub prætextu devotionis commercique spiritalis lascivè contrectando, tandem deflorarunt. Nominarem eos, nisi honori parentum parcendum esset. Cui si adjicerem, quam plurimos in his domibus sex sæpe septimanis imò totis mensibus subsistere, non ægrè fortasse vobis persuaderem, eos tanto temporis spatio facilè amores illarum sollicitare, affectusque earum promereri posse, delicatulis iis civilibus ac urbanis existentibus. Cum peregrinationibus ad luxuriam eò melius dissimulandam abutuntur, certè maxima pars Procuratorum, qui propter varia negotia equis vehuntur, ubique scorta sua in hospitibus habent, pecuniâ Collegii inter manus eorum

rūm decreſcente, qua luxuriam
ſuam publico peculatūſ crimine
alunt. Rectores, qui ex honeſta-
te comitem ſemper adſciſcere
neceſſe haberent, ſi pedites ince-
derent, equo hanc ipſam ob ra-
tionem vehuntur, utut non niſi
decem à loco, quò eundum eſt,
abſint paſſibus, ut eò liberius ad
amicas inviſere queant. Ordo,
quem Provinciales præſcripſe-
runt in viſitationibus ſuis, quo
cuivis ſocium comitemque ad-
jungunt, ſive invitati fuerint, ſive
peregrinentur, ſatis teſtatur de
infirmiſtatibus temporum præ-
teritorum, & neceſſitatibus præ-
ſentium. Paſtores quidam de
Bardenaco non neminem nu-
per ex Coadjutoribus in foſſā
cum impudica fœmina invene-
runt,

runt, fratremque Costodium in ipso concubitu cum Lanionis cujusdam uxore in vinea deprehenderunt. Petiotus, quem nos reliquimus, finem imponet huic argumento, ut ex triginta, quos digitis recensere possem, unus nobis exempli loco sit. Manachus amore æstuans, cœnobio egressus, equo simillimus est, qui excussis habenis liber lascivire & calcitrare incipit. Hic noster jussus ire Pavium, ut prædicaret, iter suum famosum reddidit per nefandas ac libidinosas actiones, quas in via commisit. Malum obscœnius est, quando sub specie devotionis fallit, & fornicatio duplex, si sub larva pietatis imponit. Hic infamis cœco amore in Santoniensem puellam correptus

ptūs, laqueos ejusdem tendens
pudicitiae, devotionem simulans,
quasi non prius regionem egres-
surus esset, quam Virginem no-
stram Verdelensem salutasset, ad
hanc puellam accedens veniam
peccatorum eidem impertiturum
se, missamque ei dicturum, si se
sequi in itinere vellet, peroffici-
osè ipsi obtulit. Nunquam in-
nocentiùs puellæ se peregrinari
existimant, quam si cum Mo-
nacho, qui earum devotioni as-
sistat, eundum est, hinc oblatum
servitium ambabus manibus am-
plexa est. O si misera internos
hujus scelerati motus scivisset,
certè non tam facilè illi credi-
disset. Subordinaverat hic Lenam
quandam, ut se eidem adjunge-
ret, dixisses Lupum cum ove ve-
nisse

nisse, quod quidem tantâ arte
ac circumspeditione tractarunt,
ut nihil innocenti subolere de
proposito eorû posset. Hinc post-
quam duo milliaria in Garumna
emenſi eſſent, ad littus appulere.
Pudet me ferè aperire malitiam
Ordinis, in quo eheu nimis diu
vixi, verûm in divini nominis
gloriam hæ turpitudines detegen-
dæ ſunt. Hæc vaſra Lena, quæ
in navi pluribus laſcivis ſermoni-
bus callidè hujus tentare pudici-
tiam, eamque iuſſammare cona-
ta erat, effectui tandem dare in-
tentionem ſuam paulo poſt in con-
clavi quodam hoſpitii ſuſtinuit.
Nam cum mille aſtutiis ac blan-
dimentis teneritatem animi e-
juſdem ſollicitare tentaret, ſolos
reliquit ſub ſpecie coenam curan-
di

di. Semen hoc Canaan non vero
Judæ adoriebatur Susannam, quæ
masculè pudorem castitatemque
defensabat. Nam misera hæc, quæ
quamplurima oscula ex metu
passa erat, milleque toleraverat
blanditias, Deum tandem me-
tuens infamiamq; , frustrata est
omni spe hunc admissarium, ut
Lenâ eum suâ contentum esse
coëgerit, cum qua rem Venere-
am in præsentia hujus innocentis
exercuit, intermiscens sermones
lascivos, ut Pudicitiam ipsam ru-
bore suffundere potuisse ambo
credendi sint. Cum insanus ar-
dor deferbuisset sibi que restitutus
esset, juramento obstrinxit puel-
læ fidem, ne cui scilicet ea, quæ
vidisset, revelaret; quod quidem
duabus septimanis præstitit, ve-
rùm

rùm conscientia agitata stimulis,
quod vel tantillam lasciviam per-
tulisset, superiori omne, quod vi-
derat, aperuit. Ecce primum iti-
neris diem. Abyssus generat a-
byssum. Qui vehementi huic pas-
sioni semel cervices submiserunt,
perpetuis implicantur peccatis.
Persequamur modò devotum
hunc in suo itinere. Hic postquam
apud Dominam Mombasianam,
quæ præcipuæ nobilitatis fœmi-
na in totâ illâ provincia Bearnen-
si est, advenerat cum Johanne
Francisco Marino, cubiculariæ
eiusdem ita ei oculos perstrinxerunt,
ut omnes tentandæ earum
pudicitia aucupatus occasiones
fuerit. Qui peccare molitur, o-
mnes occasiones occupat, nec te-
merè quidquam negligit, quod
inten-

intentioni suæ utcunque satisfacere posse confidit. Primus hujus nostri insultus erat, cum ex missa rediens manum puellæ cuidam scalas ascendenti altissimè sub vestimenta mitteret, dicens illi : pulchra nimis crura levas. Alter uti scandalosior, ita majori circum-
spectione adhibitâ suppressus. Nam cum ex alia quadam percepisset, quòd brevi Dominæ suæ valedictura esset; Veni, inquit ille, & affer chartam & atramentum, procurabo tibi conditionem aliam apud Præsidis cujusdam uxorem, luculentiorē multò, atque hæc fuit Burdegaliæ. Innocens puella, nimis huic fallaci promissioni credens, chartam afferebat, & cum eo in conclave remotiùs secedens, in quo hic nequam

litteras ei commendatitias exarabat,
ut haud perfunctoriè lætaretur,
& hâc commoda occasione u-
tens illi dicebat: Annon ex hoc
tenerrimum meum amorem de-
prehendis? quo pacto tantum a-
micum vicissim dignè demererè
debes, quî epistolam non solùm
atramentò, sed proprio sanguine
in tuum commodum scriptam
haud denegaturus sit? Interim o-
sculari illi frontem, oculos, eam-
que tam arctè amplexari impu-
diciis accensus flammis, ut puella,
suæ jam metuens pudicitiae, quan-
tum poterat, è manibus illius se
extricare serpentis instar, qui pre-
mitur, laboraret, regerens: Non
redimo hanc commendationem
periculo animæ meæ. Indecen-
tes hi & inordinati conatûs prî-
mò

inò inter ancillas percrebescen-
tes, tandem ad ipsius Dominae
aures pervenerunt, quæ Franci-
sco Morino hujus socio indigna-
ta, maximè in eum invehere non
dubitavit, dicens: Quem, malum!
scortatorem tecum inædes ad-
duxisti meas, qui jam duas de
cubiculariis meis de stupro com-
pellavit. Quod si fortè quis hoc
pro calumnia venditare voluerit,
Domina de Mombas ipsiusque
domestici satis testabuntur, eos
minimè posse inficiari effrena-
tam suam libidinem. Illi, qui no-
vissimè in illorum collegiis ad-
veniunt, tribus diebus pro pere-
grinis habentur. Sequens Histo-
ria coronabit famosum hoc iter.
Ille impuritates atq; libidines com-
muni omnium calculo pro maxi-

me execrabilibus reputantur, quæ polluant infantes, & videtur cœlum ipsum in id armatum esse fulminibus, ut impuros hos contundat; & terra abyssis, ut eos absorbeat. Sardanapalus noster post tri-diè postquam advenerat, exspatiabatur in lucum, qui sylva Ludovici vocatur, & ut delectationem suam omnibus modis culpabilem redderet, allexit filiolarum villici, quæ novem annorum erat, per parvos agnos Dei sub specie precum fundendarum, eamque in densissimam sylvam abduxit. Cor palpitat & manus tremit ad hoc immane piaculum. Improbissimus hic subigere hanc parvulam conabatur, cum pater, ad cuius aures ploratus filiolarum allapsi erant, opportunè adveniens, e-

am

am ex unguibus hujus lupi eripiebat. Confusio hujus infamis, & habitus mirè compositus fili-olæ, quam resupinaverat, ita commoverat hunc afflictum patrem, ut eo statim momento ad Collegium se contulerit, eumque accusarit. Quid respondebunt nunc hi Eunuchi cœli, qui puritatem Angelorum præ se ferunt? num negare audebunt? Veritas ocularijs eruitura esset. Ast confiteri hoc nimis durum fortè? Stellæ ipsæ, quamvis purissimæ, de cœlo decidunt aliquando, dicent. Verum est; sed nunquam cœlesti suæ sphæræ iterum inferuntur. Hæc postquam lumen suum foedissimis impuritibus inquinando perdiderat, super alio nihilominus illuxit horizonte. Annon

perpetuum huic impositum esse debebat silentium, & omnibus suggestibus prohiberi par erat. Nihilominus sciendum est, eum in eodem uti antea, & fortè majori dignitatis culmine esse constitutum, nec quidquam ex priorè immutasse forte, præter provinciam, usque dum tempus memoriam hujus mali aboleverit. Spiritus S. castiget renes eorum, & extinguat ardorem concupiscentiarum ne diutius orbi imponant sub specie castitatis ac munditiæ.

CAPUT X.

Impudicæ Jesuitarum Actiones in Cœnobiis Monialium.

Qui in Ecclesia pontificia honestè de monialibus sentiunt, non dubitant, illas in monasteriis suis arbori vitæ in paradiso comparare

parare, quæ etiam intacta esse debebat. Verùm Amice Lector, non absolvam discursum salacitatum Jesuiticarum, priusquam tibi monstravero, quomodo astuti hi serpentes tectè in has proserpant arbores, fructusque decerpant, ut nullus Cherubim vel gladio ignem jaculante eosdem ab introitu arcere possit. Ignatius, Politico quàm Clerico similior, non voluit subicere Monachos suos necessitati huic, ut unico solummodo fœminarum ordinẽ præessent, sed ut generaliter omnibus eoque liberius imponere possent. Ex quo generalis querela Prælatorum & Regularium nascitur, quod hi garruli deceptores seducunt puellas moniales, per Maximas, repugnantes sinceritati devotionis. Non ignoro, quosdam

dam hujus societatis libertinos,
hoc dogma seuisse in exedris mu-
tui congressus atque collegii ut
docuerint Deum per praeceptum

Decalogo insertum ; NON MOE-

Expos. Jo. 6. praecept. falsa.
CHABERIS, tantum obligare vo-
luisse homines, ut callidi ac suba-

cti in amoribus suis essent, nec a-
lios scandalizarent, qui quippe
mutuam inclinationem naturâ
cordibus humanis implantaſſet,
adeoque omnes actiones lasci-
vas inter marem & foeminam mo-
dò curiosè, & uti par eſſet, oc-
cultarentur, pro peccatis à Deo
minimè reputari; illas verò, quæ
in notitiam hominum venirent,
hoc solo nomine cenſeri, inpri-
mis cum hæc lex generaliter pro-
mulgata ſit, omnesque obſtrin-
gat; Monachos autem cum Mo-
niali-

nialibus privatim conversari posse, modò illorum consuetudo perpetuo involveretur silentio, cùm illorum conditio cæterorum deterior esse non possit. Ex quo apparet, quales fructûs ex tam perversâ doctrina expectandi sint. Hinc non miror, huj⁹ persuasos totas sæpe sex horas cum iisdem prope clathra conversari, & juraverim, ne unicum quidem verbum, quod ad earum conversionem facere possit, ibi audiri, pleraque autem esse spurca atque lasciva. Petrus Cluniacus ex Ordine eorum explicabat cuidam monialium S. Antonii Angolesmensis tractatum, qui continet causas, quæ matrimonia irrita reddunt, ubi non intermittebat de hominibus frigidis & impotentibus prolixè

lixè differere. Pater Johannes Adamus disertissimus earum Concionator, Ursulæ cuidam Monasterii S. Macarii tractatum generationis explicabat & tam clarè de partibus generationi inservientibus loquebatur, ut Dns. Laurentius in Anatomia sua magis perspicuus esse nō posset. Jacobus Boisius docebat puellam quandam physiognomiam, & quemadmodum ex partibus ac lineis faciei cognoscere secretas corporis humani partes posset. Reignierius non alios sermones in duobus illis conventibus habebat, quàm de affectibus matricis & de suppressionibus mensium. Vix credibile est, quousque hæc eorum licentia progrediatur, qua animum harum puellarum lentè occupant,

ut

ut postmodum de capacitate sua
glorientur, quam extollunt, eas
amafias, corcula appellare non
verentes. Contrectationes impu-
dicæ, manibus per clathra altissi-
mè insertis, satis communes ac
cognitæ sunt, nec infrequens est
his impuris, prona nuditate se in-
vicem inspicere. Jesuitæ in Col-
legio, quod Pavii est, cū virgi-
nibus monialibus ita conversati
sunt, ut gravidæ ex iisdem factæ
sint: undè quamplurimæ alior-
um mittendæ fuerunt, quarum
maxima pars Burdegalam seces-
sit. Episcopus Lemovicensis ali-
quot epistolas amatorias inter-
cepit, quas Juniores Philosophi
ad monasteria exaraverant, Re-
ctorique misit. Ex duobus Jesu-
itis, qui veniā impetratā cœno-
bium

bium Perigordense intraverant, unus assistebat cuidam agonizanti, & alter cum formosa moniali in conclave se conjece-
rat, quâ cum nimis quàm familiariter conversabatur. Historia nobis de formidabili acie Trojanorum ac numerosissimo exercitu Græcorum ob raptum unionius cujusdam Helenæ prolixè loquitur, & Poëtæ obsidionem pariter ac expeditionem decem annorum, mediante nescio quo fatali equo, qui exercitum in se continebat, figurant. Verùm bellum Jesuiticum propter moniales verius fortasse & æquè celebre futurum esset, si Virgilium aliquē nancisceretur, qui carmine festivo illud comprehenderet. Scaturigo molestiarum, quæ in
eorum

eorum coetu nascitur, & crudele bellum, quo alter alterum è Collegio expellit, est vinculum iuxta ac fundamentum hypocriseos illorum. Æmulatio tam altas egie radices in eorum cordibus, ut crimina sæpe execranda comminiscantur, tantum ut corrivales suos ejiciant. Testor ego, Senotium & Laborierium ita commotos fuisse contra Philosophum illum Rupellensem, ut illum ceu maleficum criminationibus horrendis oneraturi fuissent, nisi fortiter se defendisset, nullam aliam ab causam, quam quòd gravior ille acceptiorque foeminis esset. Omnes hi, qui Anno 1646 in Collegio Pictaviensi commorabantur, jurgia ac rixas Johannis Adami & Jacobi Ciroatii norunt,

runt, præcipuorum illius Ordinis virorum, tam hostili animo inter se concertantium, ut singulari Dei providentiâ nefanda eorum detecta fuerint piacula. Et Jacobus Biroatius convictus fuit, quod, cum campanam pro more pulsare debuisset, tabulatum lapillo percusserit, quo signo amasium suum ad se vocare consueverat, cum quo prope humilem murum horti, quem transilire facilimo negotio poterat, secretè nimisque familiariter conversabatur, id quod Patrem Debatum haud latet. Prætereo hîc studiô persecutiones, quas moliti sunt contra Henricum Duchenium multis in locis. Super sede tricis Patris Mariæ, supprimo zelotypiam defuncti Patris Ressei; neque artes

tes Petri Andreæ Bajolæ hîc attingo, reservandæ hæc materiæ sunt explicationi eorum Institutorum. Non enim lubens expromo Cramben bis coctam. Promitto tibi novas historias; ignosce modò meæ libertati, quod dissimulare ea, quæ aperienda videlicet erant, non potui. Lascivia eorum genuino & naturali colore depingenda fuit. Quod nisi pudori aliquid dandum fuisset, magis infames fortè actiones tibi enarrassem; sed tentare innocentiam illorum, qui hæc scripta evolvent, religio mihi fuit.

CAPUT XI.

*De Adulteratione Monetæ
à Jesuitis frequentata.*

AVaritia non minori incommodo afficit Rempubl. quàm
Lasci-

Lascivia. Hæc corrumpit fœminas; illa Regibus alapas infligit. Perhibentur Jesuitæ avari, & hoc etiam vitio laborant. Pluribus autem artibus ad opes perveniendi sunt instructi, quod si nullâ aliâ ratione probare possem, fortè illud exemplum sufficeret, quo Burdegalæ aliquot annis modum excogitarunt divitias undique conquirendi, quod quidem nulli fortasse incolarum incognitum erit. Hi postquam Româ reliquias quasdam sancti Francisci Xaverii accepissent, statim ab his ossibus insignem argenti copiam sibi polliciti sunt & Burdegalenses maximè liberales fuerunt & plus contribuerunt, quam opus fuerit ad scrinium immensæ magnitudinis, ex argento solido fabre-

fabrefactum, quo includi ſcilicet
hæ reliquiæ deberent. Verùm
Ruſſovius hujus aſtutiæ auctor,
qui ſuperior tunc erat, fefellit e-
orum devotionem, & loco ar-
genteæ thecam ligneam fieri cu-
ravit, cui laminam ſaltem tenu-
em ſuperinduxit. De quo popu-
lus publicè conqueſtus eſt, &
ingentem propterea tumultum
excitavit, ad quem ſupprimen-
dum, hujusque impoſturæ infa-
miam amoliendam Generalis Ro-
mæ pœnitentiam iis impoſuit.
Vel mille exemplis edocti nec
egenos nec ſimplices eos eſſe no-
vimus. Verùm ex centum, quibus
eos avaritiæ poſtulant, non octo
inveneris, qui adulterationis mo-
netæ eos inſimulent. Debeo pū-
blico hujus publicationem ſecreti,

G

ut

ut liqueat, hos ipsos, qui adulteratores monetæ ad supplicium ultimum comitantur, crucifixum Christum gestantes, miserisque in ultima mortis hora assistentes, domi reliquisse fratres eodem nomine infames. Anno 1641. in Collegio Angolefmeni Concionator erat nomine Cluniacus, & præceptor quidam classis secundæ Marsanus vocatus, qui cellam invenientes proposito suo maximè accommodam, circa noctis surgebant meridiem, cum collegæ sui altissimo somno oppressi jacebant, & per fenestram coenaculi se secretè proripientes, in aream domûs descendebant & postea quintæ classi se insinuant, ex aliâ rursus fenestra hortum versùs descendebant per portulam

tulam ruinosam, in hæc loca subterranea, ibique falsam monetam secretè cudebant. Quis Angole-smensium credidisset, fore, ut dum Franciscani & Capucini ad antelucanas preces circa noctis meridiem in templum se conferunt, duo Jesuitæ interea in medio urbis in tali negotio occuparentur, quod publicam utilitatem perfundat & operarios igni adjudicat? Hoc crimen non novum aut insuetum iis est, nihilominus tam. ē, quamvis haud pauci inter eos sint, qui ob multa & varia scelera laqueo poenas dederint, nondum tamen Martyres ex monetæ adulteratione quosdam evasisse constat, quos si Justitia debito plecter supplicio, jam illorum, qui Martyrum libro inferri hoc

G 2 nomi-

nomine poterunt, haud exiguus
erit numerus. Non dubito equi-
dem, multos fore, qui scire appe-
rant, quomodo hoc facinus tra-
ctarint, occasionemque, quâ illud
in noticiam pervenerit hominum.
Quidam Præceptorum, postquam
intellexissent duos hos suprâ di-
ctos Jesuitas adultioris cujusdam
discipuli operâ & ministerio uti,
qui domi certa materialia præpa-
rabat eadem coquendo, usque
dum ad dimidium decrevissent,
suspicati primitus sunt Alchymia
eos navare operam, & postquam
in manibus Marsani parvam auri
massam conspexissent, particulas-
que quasdam rotundas nec adhuc
signatas, convicti tandem sunt,
formam regiam iis impresfisse.
Huic accenseri poterit, quod Ja-
cobus

cobus Becherellus, unus ex ordine illorum expertus sit, Cluniacum totum diem in Abbatia, cui à corona nomen impositum, commoratum esse, ut signaturas diversorum numismatum in arena duceret, & unus & alter deprehensus fuit cum pluribus nummis recenter cufis, similibus eorum, qui ex officina modò monetaria veniunt. Ex quo apparet, me hinc non conjecturas simplices, quæ ad torturam videlicet vix sufficientes sint, afferre sed probationes certissimas & luce meridiana clariores, ad ipsos in suprema dignitate constitutos Viros convincendos. Scholaris, cujus opera ad præparandas materias, simplicitatis ejus fatis securi, utebantur, vocabatur Villanovanus.

natus Rupisfuloosii, ad secundam jam promotus classem Anno 1641. Primus, qui facinus detexerat & Provinciali detulerat, Michael Brunetus vocabatur, quintæ classi præpositus in Collegio Angolessmensi, jam Consiliarius Regis in sede Provinciali Rupellæ, qui aliàs vocatur Dominus de Ronfay, qui postquam crimen ab his, qui nihil, quàm virtutes ipsamque moralitatem ac innocentiam crepant, commissum indignatus esset, revelandum in conscientia omninò judicaverat. Hic ingenuus atque honestus, veritati vix testimonium deneget, si juridicè interrogabitur. Dominus Wilhelmus, qui tertiæ classi præerat, monstravit mihi & quamplurimis aliis carbones &

& lintea, quæ hi adulteratores monetæ in secundâ classe sub tabulato occultabant. Stephanus Noverius pro tempore Rector & Bertrandus effoderunt instrumenta, malleos, folles & alia utensilia, quæ sub terra condiderant, ut unâ sepelirent crimen, quod Deus resuscitare voluit ad confusionem Ordinis, qui illos correctionibus subicit, qui post celebratas litanias & perfecta sacra saltem invicem colloquuntur, interim nihilominus in sinu fovee monetæ adulteratores. Breviter: Omnes de his sceleratis jure conqueruntur, & crimina, quorum rei sunt, non parva existunt, nihilominus tamē in Gallia non solum tolerantur, sed & in pretio habentur, & præcipuè in his urbibus,

quas tamen hostilibus attentatis & variis imposturis maximè premunt. Ex quo facilè liquet, quòd adhuc aliud Tribunal, alius mundus, alia vita reperiat, ubi crimina impunita haud erunt, & virtutibus sua constabunt præmia: alioqui virtus & bene merita in compedibus, & vitia in throno conspicua futura essent. Deus Ter, Opt. Max. qui corda Regum in manu habet, oculos aperiet Augustissimo nostro Monarchæ, si adultior nonnihil erit, & stimulum subdet ad purgandum Regnum Liliorum de tot impuritatis, nisi fortè incomparabilis Regina Mater hunc ipsum laborem anticipaverit.

Caput

CAPUT XII.

Vindicta Cupiditas & In-
gratitudo Jesuitarum.

Celebris ille, qui describens Ingratos & Vindictæ Cupidos de illis dixit: *Beneficia in illorum animis ipsis plumis leviora esse, offensas autem plumbi naturam induere,* duobus quasi verbis mores & naturam Jesuitarum expresit, vindictam adeo crudelem in societate sua alunt, ut propter levem offensam accensi ipsam devoraturi carnem & medullam osium exsucturi, sanguinemque ipsum hostium suorum crudelissimè hausturi sint, si in potestate sua illum haberent. Furor iracundiæ illos ita sæpe extra se rapit, ut, (nisi pudor eos reprimeret) in ipsa cœmeteria festinaturi sint, ad effo-

G 5 dien-

dienda ossa illorum, qui ipsis in
vita graves fuerunt, & miserè in
corpora putrida ac jam rancida
debacchaturi. Considerate, num
cineres Servinorum & Pasquierium
intactos reliquerint, & an non li-
bros famosos contra jam defun-
ctos conscripserint, postquam vi-
ventium calamum reformidas-
sent. Evolvātur modò Disquisitiones
Disquisitionū Garasii, ex quib⁹
apparebit, quòd vesania eos eo-
usq; propellat, ut ad mortuum exa-
rare literas non dubitent, his su-
peradditis verbis : Sit ille, ubi-
cūque voluerit. Ex Calumniis
eorum, quibus ad hunc magnum
Virum diffamandum utuntur,
facilè apparet, quousque excelsus
furoris progrediatur, dum o-
mnia, quæ ad hunc doctissimum
virum

virum spectant, diris impreca-
tionibus devovent, & venenum
suum promiscuè in liberos ac a-
micos effundere satagunt. Quan-
do illos ad pedes Episcoporum
genua flectentes, nudo capite in-
clinatos, ad manus illis osculan-
das conspicias, confestim dices,
cæteros devotione ac religiosâ
veneratione Ecclesiasticos eò ma-
gis anteire, quò majori cultu ac
submissione profundiori, genu
flectere, humiliorique corporis
habitu se abjicere didicerunt. Ve-
rùm penitiùs non nihil eos si in-
spexeris, facilè deprehendes re-
pugnantiam affectuum, quam
non accuratè satis dissimulare
possunt, quin curiosior spectator
fucum deprehendat. Tunc enim
secreta odia illorum persecutio-

G 6 nesq;

nesque, quas mirâ arte ac impo-
store supercilio accuratè dispen-
sant, in geniosos porrò dolos, frau-
des subtiles, quò illos Regibus
infestos reddant, facilè animad-
vertetis, non alium in finem, quàm
ut contemtibiles eos reddant.
Nonne hi persuadere Regulari-
bus conati sunt, ut uno impetu
Clerum impeterent, ad auctori-
tatè Pontificis stabiliendam, ac
illustriorem in eorum præjudi-
cium reddendam? Annon Pater
Sabatherius procurator concilii
erat, quod Burdigalæ celebraba-
tur contra Archi-Episcopum?
Quamdiu unus ex Episcopis e-
ligit eos, ut prædicent in Ec-
clesia cathedrali, eorumque Re-
ctorem aut Professore in con-
gregationem admittit, pingui
quo-

quodam beneficio aut obventionem illis prospicit, tamdiu Episcopus hic meritis & doctrinâ insignis cluet, ejusque laudes in conversatione satis amplas canent. Verum ex quo iisdem literatum quempiam cucullatum aut alium ordinis Virum prætulerit, statim Præsul hic noster ignarus ac desipiens audit. Si fortê non consentire voluit unioni alicujus Prioratûs, hic homo, utcunque celebris aliàs ac præcipuus fuerit, non amplius æstimatus iis, ut antea, erit, ac in consuetis conversationibus pro phantasmate Ecclesiæ reputabitur. Non nominabo hîc Antistites, quorum mores ac vitam convitiis proscindunt. Vitia, utut fictitia & ementita, illis nocere possunt, quorum alioqui vita

G 7

omnis

omnibus exempli loco esse debet. Si curiosè inquisiturus essem, jam duos Cardinales, quinque Archi-Episcopos, & ipsos viginti numeraturus essem Episcopos, quorum existimatio nullam hactenus patitur Eclipsin. Hoc solum dixisse sufficiet, Ordini Ecclesiastico in Gallia incumbere, ut reparationem honoris petat, sibi que satisfieri curet propter indigna, quibus hi Hierarchiæ inimici Illustrissimum affecerunt Primatem Aquitaniæ Dominum Burdegala, & Ludolphum Maronem Episcopum Bazensem; Hic licèt implevisset partes docti ac zelosi Præsulis, vitam suam molestæ missionis laboribus occupare non dubitasset, inter suæ regionis pastores ad suæ Diæce-
seos

seos ingens commodum, nihilominus eum circa articulos fidei cespitantem ac dubium, & crudelissimum Pontificis venditare hostem, non erubuerint, nullam aliam ob rationem, quàm quòd ei demandatum fuerat, ut imprimi curaret Aurelium, qui contra eos scripserat. Dominus Rupellanus, paulò antè Episcopus Santoniensis, illis exosus est, quia nimis Episcopus & bonus Gallus est. Dominus Bethuniensis Archi-Episcopus Burdegalensis non ita in pretio apud hos Proteos est, uti sibi persuadet, non ignarus tamen illorum, qui malè de se loquuntur. Nihil dicam de Domino Pictaviæ, cujus vita ac mores uti innocentes sunt, ita ejus eruditio omnibus satis cognita. Prætereo Episcopum

pūm de Sancto Paulo, qui iis suspectus est ideò, quòd nimis eruditus est, quo uti consueverunt ad maledicendum illis, à quibus impetuntur, nec aliam ob causam illi student, quàm quòd eos per eundem oppressuros esse sibi persuadeant. Academiae, quantumvis celebres, ab illorum persecutionibus ac Impetu non sunt immunes. Sufficit Doctorem quem esse, ejusque gestare insigne, ut quis eorum injuriis opportunus existat, qui in maximum literarum præjudicium Imperium literarum affectant. Quis, quælo, in universa Francia existit, quem latet, quam indignis Rectorem Magnif. Pictavii tractarint modis, cum Gilbertus Rustovius munus illius gereret, qui sibilis ac sarcasmi suorum disci-

discipulorum insigni pravitatis ac
scandali exemplo exceptus est?
O Opprobrium infame, quod his
Musis summo semper propudio
futurum est! Quibus conjunge
jurgia Sorbonæ, libellos famosos,
verba aculeata atq; calumnias, qui-
bus prosequuntur excellentissimos
libros Domini Arnoldi. Irritati,
non Gubernatoribus parcunt, non
supremis Provinciarum Rectori-
bus. Nec ignoro illos ob repul-
sam à Domino Comite Oignoni-
ensi Gubernatore Rupellarum de-
bitè acceptam, eum in aula suppo-
sititiis criminibus petiisse. Ingrati
hi digni sunt, qui nō tantum omni-
bus illis priventur bonis, quæ libe-
rales in eos erogarunt, sed ut ipsis
brutis, quæ agnoscere adhuc bene-
ficia possunt, inferiores, abjectio-
resque

resque habeantur. Dominus Vil-
lamontanus iis templum splendi-
dum extrui curavit, opes iisdem
ad ædificia & habitationes sumtu-
osissimas largitus est, & redditus
præterea illorum bis milliū libra-
rum accessione auxit, ingentia do-
na in Collegium Pictaviense contu-
lit, eosdem contra universitatem
defendit, auctoritate ac protectio-
ne suâ fovit, calumniis tamen, qua-
rum Deum testem invoco, carere
non potuit. Cum Provinciæ, quæ
hodiè sub ejus inspectione sunt, eū
à Rege postularent, ut eum priori-
bus officiis præficerent, vidi Jesui-
tas haud occultè murmurantes &
cum Magni huj⁹ viri inimicis haud
obscurè facientes, tantâque verbo-
rum insolentia utentes, ut mihi
temperare haud potuerim, quin ad
Pe-

Petrū Regnierium, Rectorem
Fontaniensem me conferrem, il-
lique significarem, nisi eorum pe-
tulantia ac calumniandi libidini
se opponeret, cui duo Patres in
Collegio illo insolentissimè indul-
gebant, me omnia ad Gubernato-
cem perscripturum esse: Iniquissi-
mum quippe esse, Dominum hūc
tot ac tantis suffragiis commenda-
tissimum, solos felicitati suæ per re-
stitutionem in pristinum statum
promovendæ, obrectatores habe-
re eos, qui illius beneficiis ac me-
ritis se suaque omnia deberent. U-
niversa Gallia novit, quantum Je-
suitæ Duci Espernonio debeant,
qui eos quasi postliminio revoca-
vit, postquam Augustissima Parisi-
ensis Curia eos propter enormia
flagitia proscripsisset. Interea ta-
men

men universa Guienna, cui hic nostri seculi Heros præerat, cum indignatione vidit, ingratos hos aliorum Monachorum exemplum, cui se conformare debuerant, non secutos, non abstinuisse ab hac contentione, quæ inter eum & Archiepiscopum intercedebat, sed manifesta secessione partes hujus secutos, litem illius suam fecisse, testes in ipso exstitisse processu, & quod maximè execrabile est, Auctores fuisse libelli diffamatorii, qui Ducem Espernonium Tyrannum & persecutorem Ecclesiæ, non sine nigerrimæ calumniæ argumento indigitat, adeò ut Eminentissimus Cardinalis Valesius hujus scripti insolentiam haud ferens, diligentissimè in ejus auctorem, frustra tamen, inquisierit. Verùm Deus, qui cer-

certum tempus criminibus deter-
minavit, non passus est diutius hoc
sepultum jacere. Debeo ego publi-
co & Domino Candalio, qui haud
perfunctoriè lætabitur, si hostes A-
vi sui intelliget, hujus revelationem
criminis. Auctor igitur hujus libræ
est Leonardus Alemajus, Jesuita,
homo disertus, qui eodem tempo-
re Eloquentiam mecum docebat.
Superiores mandaverunt illi, ut il-
lum conscriberet, & in primis Pe-
trus Gvalesius Rector & Superior
Professorū illi suppeditabat argu-
menta & memorialia. Nec illustris
familia Valesiana ignorat, Jesuitas
non privati odii instinctu Beatum
Dominum Espernonium adortos
esse, sed autoritate Superiorum,
qui universum sc. repræsentabant
ordinem, Testes in hanc rem ha-
beo

beo multos, & hos inter Laurentiū
 Fontanum & Petrum Chabanellū
 Jesuitas, qui audaciam hanc obli-
 visci non poterant. Et utut hic Ab-
 batiam Tenaliensem iis donaverit,
 in agro Sanctonienſi, nihilominus
 tamen eum lite pulsarunt hæten⁹,
 ideò, quòd speciosam illam domū
 Placcacensem extruxisset, & solve-
 re coëgerunt septendecim millia
 librarum. Ita Numen ordinat, ut
 citò aut tardè puniantur illi, qui
 Jesuitis universo orbi implacabili-
 bus student atque adhærent.

CAPUT XIII.

*Judicium ac brevis recapitu-
 latio duodecim discursuum præ-
 cedentium.*

I.

Si omnia pervagatus Collegia,
 omnes domus, omnes Noviti-
 atus

atque seu Tyrocinia, quæ Jesuitæ
in orbe incolunt, non plura inve-
nissem crimina, quam quorum
eos postulo & convinco in meis
discursibus præcedaneis, malum
fortè non parvum nec ignominia
levis Ordini futura sit, qui cùm
extrinsecè sanctitatem præ se fe-
rat, esto ab omnibus peccatis
immūnis esse non possit, ad mini-
mum tamen non pollutū tot ac
tam horrendis debebat esse cri-
minibus. Sed si anima advertes, a-
mice Lector, me non de omnibus
provinciis mundi loqui (nimis
longè quippe tunc eundum foret.)
nec etiam de omnibus Gallia, sed
solummodò de provincia Guien-
na, quæ minima & angustissima
earum videlicet est, nec etiam de
omnibus Collegiis, sed de quatu-
or

or aut quinque & præcipuè de illis, in quibus vixi, procul dubio judicabis, mores eorum tantum non corruptissimos esse, cum saltem inquirendo in quatuor aut quinque habitationes, statim in iisdem falsarios homicidas, sodomitas, monetæ adulteratores, sacrilegos, offendam. Eosquæ non unius aut duorum, sed viginti, quinquaginta aut centum attentatorum reos. Exempli loco hæc tibi esse velim, ex quo de aliis provinciis juxta proportionem, judicare poteris & concludere, quanta hujus ordinis sit malitia, de qua universus orbis justè conqueritur.

II. Judicium.

Maxima quædam coenobiorum est, peccata, quæ à persona seculari commissa venialia sint futura

tura, sacrilegia evadere à Monacho perpetrata. Ad Ordinem hunc deformem ac turpem indigitandum non opus est accusare ejus homines homicidas, Sodomitas, proditores Regum: sufficit monstrare, eos non amplius profiteri illam severitatem regularem, quæ antecessores suos pro sanctis venditabat, tantamque lentè irrepsisse confusionem, ut ne unicam ferè regularum, quas rigor commendabat, amplius observent. Vide ne Jesuitas reos hic postulem leviorum delictorum, quæ committunt in observatione Instituti. Videlicet, quòd murmurantes obediant, & non sine stomacho; quod incommoda paupertatis fugiendo splendidius ac lautius ipsis civibus urbium ce-

H

leber-

leberimarum vivant : quòd simultates inter se alant, & se mutuò injustè deferant : quòd campanas pulsent summo manè horâ quarta, ut populo persuadeant, se gēnubus provolutos preces fundere, cū è contrario extensi in lectis altoque oppressi jaceant somnò. Verū nota, me illos accusare, quòd dies corruperint documentis instrumentisque subjectas, infantes occiderint, Reges prodiderint, moniales vitiaverint, monetam adulteraverint. Quæ crimina non solū pessimam disciplinam, sed corruptionem talem arguunt, quæ in maximis etiam Rebus publ. & solummodò apud Atheos & pestes Reipubl. deprehenditur. Judices igitur ex hoc, qualis hic ordo sit, qui nihilo-
minùs

minus gloriatur, reformationem
Recollectarum ad se pertinere
mediantibus Ignatii exercitiis.

III.

UT eò meliùs intelligas accu-
sationes meas, quas produco
in publicum, lubeat Lectori ami-
co notare, quòd non investigave-
rim in maxima crimina, quæ Je-
suitæ in Guienna intra septuaginta
vel octoginta annos, postquam
in his commorantur terris, perpe-
travere, sed quòd decem saltem
aut duodecim annorum crimi-
na notaverim, inter quæ Anteda-
tum apprimè huic temporis re-
spondet. Quod si intra tam exi-
gui temporis spatium tantum de-
liquerunt; quid in posterum quæ-
so de hoc ordine nobis polliceri
poterimus? Et si intueri in illos,

H 2

qui

qui ante hos octo annos eidem
ex fonticis rationibus valedixe-
runt, lubuerit, plerumque suba-
ctissimi iudicii nec vulgaris eru-
ditionis homines eos invenies,

IV.

Cum facilis & inconsulta quæ-
dam ancilla, pudicitia suæ pro-
diga, virginalem honorem pro-
stituit, tota exinde non statim
scandalizatur civitas, & in duos
aut tres cognatorum porrigitur
infamia, & quidam vicinorum
tantum ideò succensent. Verum
quando honestæ familiæ puella
perdit illud, quod hic sexus in
summo semper habuit pretio, tota
statim regio inde personat, &
singuli ac universi ex eo scanda-
lizantur. Subsume nunc, num hi,
quos nomine & cognomine in-
digito, quosque horum supradi-
ctorum

etorum criminum reos postulo,
non superiores in ordine existant,
veluti Provinciales, Rectores, Pro-
curatores Provinciæ, Prædicato-
res, summi Theologi, & in huma-
nioribus egregiè versati literis,
Malefcotus, Russovius, Pitardus
Sabatherius, Johannes Adamus
Petiotus, Oliva Dufrenius Ma-
niam & cæteri magno numero,
quorum nomina & insignes in-
geniorum dotes non sunt in ob-
scuro. Cum minores stellæ Ecli-
psin patiuntur, nemo nisi curiosi
Mathematici videlicet observant:
Verum si Sol inordinato fortè
passu offendit, populi ex quatuor
mundi plagis oculos ad globum
suum elevant. Non hîc crimina
refero quorundam Coadjutorum
aut obscuri commatis virorum (si

tamen quædam horum attuli, cum cæteris comparanda non sunt) sed exhibeo tibi primaria hujus ordinis capita, cervices hactenus immanibus submittentia sceleribus. Quod si nomen, quod corpori alicui ceu genuinum atque conveniens competere debet, à nobiliori semper subjecti aut objecti parte mutuandum est, judica, an hic Ordo dulci nomine Jesu, an facinorosorum potius insigniri debeat.

V.

Postquam evolveris & diligenter examinaveris horum foliorum contenta, certus sum, te sine mea admonitione judicaturum esse, quòd Jesuitæ me ex necessitate prævenerint, existimatione eorum id exigente, ut me processu inten-

intentato, aut scriptis diffamare instituerent, tantum quia sibi persuaderent, me non semper suppressurum esse illorum scelera, quæ si prudenter reticerem sub egressum meum, ideò, ne me spontaneo exponerem periculo, nihilominus tamen ea tandem Dominorum videlicet jussu revelaturum esse. Sed juraverim tibi, falsos eos in opinione sua esse, modò eam foveant, & potius illos mihi gladium in manus tradidisse, ut me contra illos defenderem, corda autem & prunellas oculorum in existimatione eorum vulnerarem. Finio nunc, & Te duorum persuasum volo: Primò me nihil, quàm veritatem scripsisse; secundò, tacere mihi propositum fuisse penitus, nisi me graviter ad-

dorti essent, quod procul dubio
ideò fecissem, quod cernerem
æquè mihi pudori futurum coram
fratribus, quòd tamdiu in hoc
scelerato vixerim ordine.

F I N I S.

Generale Judicium de Je- suitis.

IMpiis his Jesuitarum actionibus
ponderatis, quæ scandalosæ ad-
modum sunt ac detestandæ, mi-
nùs fortasse iis irascendum adhuc es-
set, si privatis tantummodò incum-
bentes delictis, perverso suo indul-
gerent genio, saltem ut propriis
cupiditatibus satisfacerent, nefa-
riasque explerent libidines. Sibi
enim potiùs peccant, ac conscien-
tiæ lethalia inferunt vulnera,
quamvis alii illorum exemplo per-
latus

Iatūs quasi quoque peti videantur. Verūm si publica eorum crimina, quæ Imperiorum fundamenta sollicitant, ac Regna ipsa prono suo exponunt lapsui, intueamur, acerbiora fortasse ea atque ipsorum Regum mactationes deprehendemus. Haftenus quidem Crimina læsæ Majestatis in iis vexata sunt, nondum tamen ipsorum conversiones Regnorum mutationesque illis deberi conquesti sumus. Violenter orbi subduxerint Reges Gallos, at non moriuntur hi, & Gallia suo Rectore propterea non excidit. In sanguinem peccarint regium, præcipitarint eundem, artus ac membra Regni propterea non conciderunt, ne intremuerunt quidem. Vindicavit hoc Regnum Numen potentissimè à lapsu, &

Hispani arma tanto tempore frustra vibrata, intentaque obtusa tantum non reddita sunt. Quibus enim non artibus publicam interpellare quietem, simultatem inter confœderatos alere conati sunt? Quis ignorat S. C. Eustochii Bellaji Episcopi Parisiensis sententiam, quam scriptis mandavit, qua societatem hanc, ut novos omnes ordines, summè periculosa & ad motus potius concitandos, quàm Ecclesiæ concordiam asserendam, institutam asserit. Nec incognita illa admonitio Alphonsi Corsi, præfecti Burdegalenensis est, qui in ultimo mortis constitutus articulo Regi plurima mysteria revelans, hoc oraculi loco reliquit: *Jesuitæ; ô Rex, felicitatem tuorum subditorum oppugnant, reditus tuos occidunt, ac sepiro*

*sceptro tuo periculosè imminent, utut
is Religioni Catholicæ addictissi-
mus esset. Quorsum scripta Je-
suitarum & monstrofi ingeniorum
partus, quàm ad elidendam Re-
gum autoritatem? Marianæ certè
scriptum publicè crematum quid
non impietatis continet, cum non
dubiter injustissimus ille, justificare
execrandum illud Regicidium
Henrici III. cui Ravallacus pro-
cul dubio impium suum facinus
ac præmium funestum debet. Ad-
do, Regum & quorumcunque Ma-
gistratuū Politicorum mors & vita
ab arbitrii Jesuitici horoscopo
hodie suspenduntur, ut si illis stu-
deant, vivant & valeant, sin minus,
pereant. Quàm propè civitas A-
qui granum à suo aberat interitu,
nisi libertatis pristinae admonita,*

ad virtutem suam respiciens arma
corripuisset, noxiumque illud ho-
minum genus è Collegio urbeque
ipsa expulisset? Quid Ordines
Hollandiæ publico Edicto Anno
1612. caverunt, ne Romanæ Ca-
tholicæ Religionis addicti sub juris-
dictione suâ degentes, liberos su-
os Jesuitis informandos darent, aut
illorum informationi jam traditos
eximerent? Quo fato porrò liber
ille, quem Jesuita Hispanus Gra-
natenfis, nomine Suarez conscri-
pserat, in quo de potestate Regum
juxta ac Pontificis, in maximum
potestatis Regiæ præjudicium mul-
ta disputat, prodiit? Quæ non in-
fanda contra absolutam Regum
ac Principum potestatem edisse-
rit? Quid non Pontifici in illos li-
cere vult? Uno enim certo & uni-
for-

formi aëre perpetuo vegetatur hujus Sectæ membra, Romani nempe Consistorii afflatu. Et quamvis Jesuitæ sæpius admoniti fuerint, ut periculosissimum hoc scriptum, Regnis Imperii ac sibi met-
ipsis noxium atque fatale refuta-
rent, nihil tamen ab iis impetrari
hactenus potuit. Hinc supremæ
Curia Parisiis legendus ac judican-
dus relictus est. In quo cum plu-
rimi Reges inveniantur, quibus
Imperium abrogatum fuit, ne u-
nicus tamen è domo Hispanicâ re-
pertus in eo fuit, ex quo facilis con-
jectura est, Regem Catholicum ab
hac Papæ jurisdictione subjectione-
neque excipi. Super quo scripto
à Parlamento præcipui Claromen-
tani Collegii Antistites citati sunt,
ut sententiam hac in parte Parla-

menti exequerentur, nec adstipularentur Gretseri, Azorii, Bonari-
cii scriptis, inprimis autem libro,
qui insignitus est Tyrannicidium
seu Scitum Catholicorum de Ty-
ranni excidio (cujus Autor Jaco-
bus Kellerus societatis membrum
existit) nec publicè docerent eos,
nisi in se ceu criminis læsæ Maje-
statis Reos inquiri vellent. Quid
non Jesuitarum Dillingensium ve-
nenatus liber, qui PACIS COM-
POSITIO indigitatur, incommo-
di Germaniæ dedit? quale non
classicum cruentissimis Germa-
niæ bellis cecinit? qui demum o-
culos Saxoni aperuit, ut haud ob-
scure præsentissimum periculum,
quod sibi & Protestantib⁹ immini-
bat, cernere potuerit. Soli huic
debetur, quòd Elector partes
Ca-

Cæsaris relinquens, fœdus cum
Sueco non sine fructu pepigerit.

Non absimilis huic fuit alter
ille à Paulo Laimanno conscriptus,
Justæque DEFENSIONIS
titulô insignitus, qui de ingrati-
tudinè Jesuitarum erga Imperato-
rem suum, qui beneficiis ac in-
dulgentiâ verè paternâ illos sem-
per foverat, exactè testatur. Dum
nulli dubitant, Aulam Imperatori-
am convitiis proscindere, literas
Imperiales, mandata atque decre-
ta alto supercilio spernere ac ne-
scio quas frivolas & inanes exce-
ptiones iisdem objicere. Qui-
bus quidem venenatis scriptis quid
in Regna ac Imperia possint, judi-
care facilè poterit, qui non pepo-
nem pro capite habuerit. Jam,
ubi chartis non satis proficere pu-

tant, lacertis rem aggredi haud verentur. Quousque enim vefania eorum Anno 1606. in Hungaria progressa fuerit, videamus. Cum Posonii. Augustanae Confessionis asseclis templū ad conservandam pacem publicam indultum fuisset, quò liberius suae Religionis haberent exercitium, id tam ægrè tulerunt Pontificiæ Religioni addicti, ut ignem eidem se illaturos esse minitari non dubitaverint. Protestantibus verò interea sedulò pro illo excubantibus, minas tam facile effectui tradere nō potuerunt. Tandem trecenti Jesuitarū scholares 23. Martii conjunctis viribus, aliis se iis adjungentibus, ad templum advolantes, custodes vigilesque in fugam dederunt, portas januasq; effregerunt, subiellia protur-

turbarunt, ignemq; subdidere, quo factum, ut templum brevi temporis spatio in cineres redactum fuerit. Quæ res cum in Collegio Electorali admodum exaggerata esset, Jesuitæ coram Rege se excusarunt, Zelum Religionis in pectoribus discipulorum sufflaminare se non potuisse, precibus junctis, ne iterum extrueretur, majori calamitati ansam præbiturum. Tumultus, qui hoc ipso anno Venetiis ab iis excitatus est, orbi satis innotuit, qui ansam dedit Edicti Anno 1337. conditi renovationi. Anno 1603. prohibitum fuit, ne templa, cœnobia, Hospitalia sine expressâ Magistratûs permissione à quoquam struerentur. Anno subsequente 1605 aliud Edictum Magistratûs prodiit, quo similiter pro-

prohibitum est, ne quis Clero fundos donaret, venderet, locaret, nec sub quocunque prætextu juris feuda hæreditaria ac possessiones, quas Beni stabili appellant, sine suffragio Magistratûs, in eos transferret. Deprehenderunt enim, (quis non astutiam hujus societatis miretur?) dignitatem pariter ac bona secularia, lentè decrescere, Clerum autem ut opibus, ita exultimatione indies augeri, inprimis cum Clerus ab omnibus civilibus oneribus liber, Magistratus autem politicus ex illis, quæ alioqui fisco vindicabantur, bonis, nihil amplius percipiat, jure suo per possessionem Cleri exspirante, necessariò populi pariter ac nobilium ruinam inde consecuturam esse, Clericis solummodo

modo Rusticisque defensioni Regni parum idoneis emergentibus. Anno 1608 variæ machinationes & occulta consilia, postquam Comitia Ratisbonæ ex dissidio Principum ac Electorum nullum effectum sortita essent, sine decreto & placito statibus discedentibus, detecta fuerunt. Status enim Ordinesque in superiori & inferiori Austria, in Moravia clandestina cum Hungaris pepigere fœdera, postquam illos magis in bellum, quàm pacem inclinare vidissent, utut provinciæ hætenus à Turcâ maximè afflictæ, & Incolæ variis inquisitionibus pressi ac fatigati fuissent. Arcanus verò præcipuè dolus erupit cum Mathiam Archiducem huic rei destinassent Ordines, Imperatore verò

vero in Archiducem Ferdinandum Græzensem (quæ à Jesuitarum Hispanorumque nutu unice dependebat) inclinante, quem gravioribus Imperii negotiis Imperator admoverat, eumque ad comitia Ratisponensia ablegans, eum ceu Commissarium in suum locum substituerat. Quarum simultatum factionumque auctores soli Jesuitæ exstiterant, à Protestantibus expressè pro his turbatoribus factionisque autoribus proclamati, inprimis cum illorum studia in id unice vergerent, ut Regina Hispaniarum & Regina Poloniae fratrem, Archiducem Ferdinandum Austriacæ Monarchiæ gubernaculis præficerent, quò commodius postea signa in Turcam attollere, Protestantiumque

que Religionem opprimere, antequam Imperator huic rei exequendæ impar, morte decederet, videlicet possent. Variè hoc à Protestantibus vulgo Huguenotis in Galliâ sparsum & Jesuitæ cen pacis publicæ turbatores accusati sunt, admonitione, quâ Regem securitatis publicæ vindicem & conservatorem Gallicæ Libertatis sedulò exhortabantur, typis impressâ, quæ 14 articulos continebat. Quòd si oculos reflectamus ad proscriptionem Jesuitarum ex Regno Bohæmiæ Anno 1618. à Statibus factam, nonne divinitus quasi admonitos Ordines esse, ut totius Bohæmiæ excidium relegatione illorum, qui illud moliabantur, redimerent, credendum est? Viderunt enim, quantis periculis

culis hoc Regnum obnoxium
antea fuerat, propterea quòd ex
hypocrisi ac superstitione com-
posita secta Jesuitica in his terris
tolerata tamdiu esset, & quot mu-
tationibus juxtà ac tumultibus id
expositum fuisset, dum in id u-
nicè laborarunt, ut auctoritatem
Sedis Romanæ stabiliendo Re-
gna omnia, Regiones atque Pro-
vincias hujus mundi eidem sub-
jicerent; divino & humano re-
spectu insuper habito, talibus sem-
per intenti mediis, quibus dissidia
inter Principes excitarent, eas
provincias, in quibus religionum
diversitas esset, motibus ac facti-
onibus implerent: Magistratus
in subditos, & hos in Magistratus
accenderent: in Reges, pravis il-
lorum adversantes consiliis, per-
cus-

cūssores mitterent, quibus ob id salutem æternam pollicebantur: beneficio confessionum auricularium secreta & abdita cordium elicerent: hominum conscientias in rebus indifferentib⁹ auctoritate constringerent (tales Sidonius Apoll. lib: 3. Epist: 13. appellat Concionatores criminum, sinistrarum opinionum duplicatores) & ad exemplum Templariorū immensas opes avidissimè corraderent: regimini politico se immiscerent, docerentque publicè, ab Ecclesia Romana secedentibus nullam fidem servandam esse, eosdem hæreticos declararent. Quibus artibus quid in Gallias, Angliam, Hungariam, Transylvaniam, Venetias, Hollandiam & cæteras Imperii provincias potuerint, orbi
satis

satis innōtuit. Quantâ porro ferociâ auctoritatem Imperatoris Rudolphi in Bohæmia imminuere conati sunt, dum literas regias Ordinibus in securitatem Religionis concessas eò, quòd consensum Pontificis super iisdem non requisivisset, imperfectas ac nullius momenti proclamarent? Quo ipso tantum profecerunt, ut Cæsareæ Majestatis subditos sub utraque, ad religionem sub una carceribus & omnis generis instrumentis ac dolis publicè sub titulo politici statûs coëgerint, templa iis clausierint, solo æquaverint, cultum divinum aboleverint, primariis officiis homines sub una præfecerint, cæteros sub utraque ab iisdem removerint, & brevi, paucis quibusdam hominibus sceleratis

ratis ac decoctoribus desperabundis habenas totamque administrationem Regni commiserint. Quorum sub regimine quid venenata Secta aliud quæso machinata est, quam ut totam Regionem gravissimo exponeret lapsui, incolas in præsentissimum adduceret interitum, nisi Divina providentia illos ab hoc potentissimè vindicasset. Quos Anno 1619 Moravii secuti sunt, dum in Decreto, quo eos proscribunt, Sectam Jesuiticam multarum technarum ac fraudum ream arguunt, mediantibus quibus in vitam Principum nefariè inquisierit, cruentissimorum bellorum fax ac tuba extiterit, præcipuè illis motibus causam præbuerit, quibus Moravia immensis debitis

I tis

tis implicita admodum periclitari incepit. Hinc pacis publicæ turbatores declarantur; ideoque ex Moravia proscribuntur; claves templorum Collegiorumque reddere & spem omnem in hanc remigrandi provinciam abjicere jubentur, capitis poenâ in contravenientes constitutâ. Multa adhuc alia exempla suppeterent, quæ factiones Jesuiticas prolixè loquuntur, sed brevitatis studiosi, his paucis erimus contenti. Quibus omnibus si destitueremur, & si fraudulenta eorum consilia non ita Orbi manifesta facta fuissent, insignis saltem eorum exitum vili ac tenui initio progressus, amplissimi illorum redditus, ac latissimæ possessiones innocentiam eorum suspectam reddere

re

re possent. Cum enim Clero ac sacri Ordinis viris paupertas quam commendatissima esse debeat, eorum voto ita exigente, quid privilegii hos pro sanctis fallentes præ cæteris habere par est, inprimis cûm, utut divitiæ optimum pessimumque vitæ instrumentum sint, nihilominus tamen possesores plerumque à severâ illâ animarum curâ ad corporis sollicitudinem, à precibus ac vigiliis ad voluptates carnis lentè abducant. In quæ pericula efficaci aliâs remedio pretiosissimam hanc paupertatem & solitariæ severitatis religionem Ignatius invenit, quò scilicet cupiditates immodicæ, quibus sibi ipsis infesti, voluntariâ paupertate, fracto impetu exarmarentur, non aliter, ac si fe-

ris manusuescere edoctis, dentes quoque ac unguium aciem subtrahimus, ut neque deinde, si in naturam redierint, facile possint habere quo sæviant. Hic non possum, quin mentionem injiciam libri cujusdam a Jesuita quodam in Polonia conscripti, in quo doctrina de perfectione, quæ à Societate nunc in pretio habetur, continetur, & a Jesuitis Dillingensibus in placidâ Disceptatione & justâ Defensione strenuè assertitur, perfectionem sc. religiosam non in paupertate ac rigido, sed potius in divitiis & lautiori vitæ genere consistere, adeò ut quemlibet, qui divitias suas rectè collocare animæque consulere laboret, ordini Carthusianorum, Capucinatorum & cæterorum monachorum

rum

rum valedicere, solis autem Jesuitis studere debeat, quorum dotes, atque virtutes Apostolorum & Prophetarum virtutibus respondeant. Qui tractatus à Nicolao à Jesu Maria refutatus & Romana ecclesia in præmio libri in solatium monachorum contra Jesuitas excitata his verbis est: *Exsurge sancta Mater, & judica causam tuam! Tu approbasti religiones austeras Psalmodia vacantes, paupertatem in communi profitentes. Tuum est, quæ homines alieno Spiritu (id est, quæ Jesuitæ diabolo) pleni contrà effutiunt, reprobare; ne si dissimiles, approbare videaris.* Insignistamen, inquires, illorum autoritas, quâ multo tempore apud Reges valuerunt, de abstinentia ac sanctitate morum contestatur, &

vix verisimile est, ab opibus in
luxum & vitia delapsos, tanto
tempore iis probatos esse potu-
isse. At, quid non in orbe semper
potuit Religio: quo non ingenio
quâ pietatis opinione occuparunt
hi hypocritæ animos potentum?
Quâm arduum ab initio magno-
rum sibi conciliare favorem, tam
difficile rursus gratiâ horum exci-
dere, quos nescio quæ fatalis con-
stantia, ne in electione videlicet
suâ errasse videantur, exercet; Ut
taceam Jesuitas tam absolutum in
voluntatem Regum adeptos esse
imperium, ut quidvis persuade-
rent sine disquisitione, adeò ut i-
psas coronas ab eorum mitris lugu-
bri ac satis tristi successu sæpius
pependisse credendum sit. Adde
quòd meliora admoniti Principes,
il-

illudque ex obtrectatione proficisci putantes, sana consilia calcant, quæ arrogantia omnium periculossissima est, inprimis ubi suo sensu abundant & agere volunt, cum sic ad præcipitia deferantur, exiguæ præterea sapientiæ argumentum sit, suæ potiùs quàm aliorum sententiæ credere, cum nemo non in propriis negotiis cæcutiat. Quid, quòd eos tantò magis errare dicam, quanto maiore autoritate pollent, nihil enim certius, quàm animum ex summa potentia facilimè ad licentiam prolabi. Excusandi tamen hi sunt, nec quod affectibus abripiantur, sed, quòd sub religionis larva, cui pietatis species intexta est, fortissimè iis imponatur, credendum est. Veteratores enim hi solertissimè Regibus

gibus blandi, eorum affectibus ingeniosissimè velificantes, cæterum nemini mortalium crudelitate, perfidiâ &, quoties tutò licet, superbiâ concedunt, adeoq; haud ægrè apud candidissimæ quamvis virtutis principes pro amicis hactenus fefellere. Quorsum enim illæ Reservationes Mentales, quibus mendacium apertè profiterentes iis verbis, quæ sensum verum habere non possunt apud audientes, exceptione quadam & reservatione in corde suo volunt mendacii & perjurii rationem esse sublatam, quàm ut ineluctabili errori implicent eos, qui fidem juramentorum sanctam ac intemeratam omnibus credunt? Quod Jus aliud eos agere, aliud sentire quæso docuit? Quod privilegium eos

â

à communi gentium rectitudine
distinguit? Num conscientia suæ,
bonoque publico hac simulandi
arte consuluisse existimant? Mini-
mè sanè. Eo ipso enim, quo sinceri
ac fideles videri volunt, perfidiam
suam haud obscurè produnt. Quo-
modo enim cum iis converferis,
qui aliud loquuntur ac sentiunt,
qui aliud jurant verbis, aliud cor-
de foveant; cum verbis animo nun-
quam respondentibus nihil aliud
agant, quàm fallant, eoque impu-
nius, quò dissimulare callidè &
pro renatâ supercilium dispensare
didicerunt. Non enim eos juvat,
quòd subintelligant, se non fecisse,
aut non scire sic, ut teneantur di-
cere, quia illa restrictio non signi-
ficatur ullo modo verbis pronun-
ciatis, nec occurrunt ullæ circum-
stan-

stantiæ, ut meritò tale quid subintelligi exterius etiam significatum judicari possit. Sanè hoc ipso non Theologi, non patres, nec Politici, quorum non est fidem datam fallere; sed Protei, sed Impostores, sed falsarii audiunt. Verba enim eorum menti non conformia, sed contra eandem proferuntur, ideoque neque mendacii, neque perjurii labem ullo modo effugere possunt, illorum conscientia hoc iis dictante, se contrarium enunciare ejus, quod fecerunt. Hinc Scriptor Pontificius Johannes Barnesius Benedictinus illorum doctrinam non solum mendacii & perjurii, sed & rebellionis, proditionis, abnegatæ religionis ac atheismi postulare non dubitat, cum in Epistola dedicatoria ad ipsum

psum Pontificem cum Scholæ Parisiensis approbatione profitetur, se probaturum æquivocationem, hanc esse principium Confusionis Babylonica, maledictionem populi Christiani, pertinere ad doctrinam Dæmoniorum, justitiæ repugnare, mendacium & sycophantiam fovere, virtutem omnem enervare, pacem Reipublicæ pessundare, dogmaque ipsum Machiavellianum esse, atheismo viam sternere, perjuriam fovere, Reges ad Tyrannidem & crudelitatem contra subditos necessariò impellere, Principibus maximè hæreticis omnem adimere securitatem de fidelitate suorum subditorum. His fraudibus ac imposturis nixi, publicè impune decipiunt. Quam opulentissimæ enim venationis ge-

I 6 nas

aus illud est, quo explorant intimos Regum motus, quo eos natura, quo cupiditas vocet. Hinc illorum sectari studia, illorumque confisi indulgentiæ, insigni proterviæ argumento per eos regnare & publicas juxtâ atque privatas regiminis cum iis partiri curas, secretè odia iis contra diversam religionem profitentes inspi-rare, omni adeò potestate eos ex-armare & in miseros armare sub-ditos. Hinc inquisitionem suadere, non alium in finem, quàm ut devotos & quibus religio cordi est, possessionibus exuant, in exilium mittant, exulumque bona precibus supplicibus intercipient. Huc spectat monstrosa illa sanctio Pontificia à Jesuitis procul dubio exclusa, ut, si quæ potestates seculares

di.

ditiones suas ab hæretica (quas inter Reformatorum religionem numerare haud dubitant) pravitate purgare neglexerint, illæ Catholicis exponantur occupandæ. c. excommunicamus. §. moneantur c. ad abolendum. §. statuimus X. de hæret: Cui conforme illud privilegium est, aliàs ~~der Geistliche Vorbehalt~~ appellatum, ut bona immobilia ab Ecclesia Romana secedentium in commissum cadant. Iniquissimus sanè hic acquirendi modus est in æquo & bono, omnium Jurium fundamentis, malè fundatus. Cur enim ex fide & religione mea pendeat proprietas bonorum, aut superiori competat aliquod Jus in illud, quod in patrimonio nulli⁹, ac planè in commercio haud est? Nihil magis libe-

rum quam fides est, quæ ceu quid-
dam divinum in Spiritu imperari
cogique non potest; Magistratui
autem in caduca saltem, non in
divina licet, quorum nulla unquam
possessio, sed usurpatio est. Un-
de non sine ratione Concilium To-
letanum VI. Canon. 56. nemini ad
credendum vim inferendam sta-
tuit. Hinc Carolus V. cum à Cle-
mente VII. Bononiæ urgeretur, ut
Lutheranam Religionem bello
impugnaret, suggestionibus illius
graviter se primò opposuit, tali re-
sponsò ad postulatos Clementis
articulos tradito: Ut parentum
deliria ferenda sunt, ita in Civita-
tibus ac Religionibus vitia quæ-
dam dissimulanda, fundamentum
in Ecclesia retineri oportere, refe-
rente Goldastò tom. 3. Const. Im-
per.

per. fol. 506. Omnis enim violentia in talibus diffidentiam in animis subditorum gignit, simultatem creat, ex qua discordiæ Civiles ac repentini motûs, qui in maximas clades ac totorum sæpe populorum interitum erumpunt. Quid enim aliud novæ hæc superstitiones invehunt, quàm ut fascinatis aut concitatis plebis animis Edicta pacificatoria eludant, tranquillitatem publicam violent, majore quondam mole eadem conturbaturæ? Nunc ad ambitionem & fucatam illorum religionem, ex quibus omnia hæc mala ceu ex inexhausta scaturigine pullulant, descendamus. Quæ enim in auricularibus confessionibus à summis non expiscantur? quæ minutissima hi curiosi Regum æmuli non rimantur?

iis

iis persuadentes, quòd pacis & belli consilia secum communicanda sint: quòd ad se pertineat, justitiam causæ priùs trutinare, antequam in effectum erumpat conatus; Ex quo fit, ut ex utilitate propria dispensent consilia, immensis sæpe largitionibus corrupti, votisque suis hosti studeant, funestaque Principibus persuadeant. Quod quidem artificium Confessionarium Venationis Jesuiticæ præcipuū Instrumentū est & rete aptissimum. Quod hætenus non adeò dextrè extendere & complicare potuerunt, quin sollicita hæc arcanorum indagatio, peccatorumq; impudicissimum examen illos non plurimis suspectos reddiderit, quin imò penitus à Catholica communione repulerit plurimos. Quod

Quod quidem in Moravia haec-
nus subolefecit praesul Olumucen-
sis, cujus nomine abutentes Jesui-
tae illum opinione cujusdam libri,
quod ipsi imprimi curaverant, o-
nerare non dubitarunt, in quo pro
confitentium instructione Catalo-
gus peccatorum cum discretionem
venialium & mortalium recense-
tur, pro cujuslibet conditione ac
dignitate. Quem quidem ille
hortatu amicorum, ejusdem spur-
citie perpensa ceu Christiano ca-
stitatque morum indignum pre-
tio plusquam decuplo pasim
redimere & ac suppressere pe-
nitens conatus haecenus est. Lu-
stremus hic non nihil histori-
am; videbimus, Belgicas provin-
cias jugum Hispanum fortissimo
conatu excussisse, ideo, quod in-
qui-

quisionem ac vim conscientia-
 rum, quam Jesuitæ suaserant, me-
 tuerent. Felicissimus Philippus I I.
 Hispaniarum Rex extitisset, si
 pactum Patris Caroli V. de non
 inducenda inquisitione haud vi-
 olasset; si consiliō & suasu Marga-
 retæ Ducissæ Parmensis & guber-
 natricis Belgicæ inquisitionem
 abrogasset, nec Ferdinandum à
 Toledo Ducem Albanum cum
 plenissima potestate puniendi re-
 belles & cogendi subditos ad re-
 ligionem catholicam in Belgi-
 um misisset, & hæc omnia Jesui-
 tarum impulsu. Ex quibus πολυ-
 πρᾶγμοσύνη eorum elucet, quæ ceu
 pestis ab omnibus sedulò fugien-
 da est. Quo enim successu rem sa-
 cram cures, diversis erroribus in
 Ecclesia remedia pares, consci-
 entiis

entiis exercitatis auxilia suppedi-
tes, si Regum arcana te sollicitent,
si novis motibus subinde inten-
tus bella suadeas, pacem detesteris,
publica privataque misceas, sal-
tem ut mutuis præliis tandem at-
triti Principes, bellorumq; pertæsi,
pacem quovis pretiô & quibus-
vis conditionibus emtam, pre-
cibus & consiliis Jesuitarum de-
bere videantur, dum interim Re-
ges in suis provinciis nunquam
bonâ fide pacatis solliciti expe-
ctent, ex quo cinere se flamma
refundat, cui placeat gloria novæ
litis, & quæ fœderum tabulæ jam
plenissimis libris addendæ sint,
interim his prodest peccavisse.
Provoco hîc ad Societatis hujus
Regulas, constitutiones, Instru-
ctiones: Nonne jure meritò con-
questi

questi sunt Superiores: Secularitas
& Aulicismus insinuans in fami-
liaritates & gratiam Externorum,
Morbus est in societate & intra &
extra periculosus, & istis (Jesuitis)
qui eum patiuntur, & Nobis (Su-
perioribus) ferè nescientibus pau-
latim subintrat, specie quidem
seu prætectu lucrificandi Prin-
cipes, Prælatos, Magnates, conci-
liandi ad divinum obsequium hu-
jusmodi homines Societati, juvan-
di proximos &c. sed reverà quæ-
rimus interdū (imò ut plurimum)
Nos ipsos, & paulatim ad secula-
ria deflectimus, id est, Avaritiæ
& Ambitioni non minùs, quàm
Seculares indulgemus. Alibi, secū-
laria negotia & quæ sunt à nostro
instituto alienissima, & vehemen-
ter a Spiritualibus avocant, multò
magis

magis evitari convenit: præcipuè
publicis ac secularibus Principum
negotiis, quæ ad Rationem statûs
pertinent, nullâ ratione indulgen-
dum est Ordini, nec per quoscun-
que Requisito aut Rogato ejusmo-
di Rebus Politicis se immiscen-
dum. Iccirco mandatur superi-
oribus, ne permittant nostros iis
Rebus ullô modô implicari, &
si quos ad eas propensos animad-
vertant, eos loco mutandos quam
primùm procurent. Ex quo enim
ab his Regulis discessû est, quid nō
indigni sceptrâ & Principatûs per-
pessi sunt? quibus non fatalibus im-
plicati fuere discordiis Imperia?
Quid enim, quæso, aliud Imperium
Romano-Germanicû in tot partes
ac factiones hæcten⁹ egit, quàm rabi-
es

es Jesuitica & quid concordiam
mutuamque animorum consen-
sionem afflixit, quàm discors ac
nunquam sibi simile eorum inge-
nium? Vertiginosus illorum spiri-
tus malignum illud videtur esse
cæmentum, quo pedes ferrei ac
fictiles ægrè sibi cohærent. Cæ-
cus enim ille ac sui impotens Re-
ligionis fervor quidni dissolvat
potiùs hoc sacrum vinculũ, quàm
constringat? Cūr non æquè ira-
sceris conditioni nascendi, quæ te
infimæ sortis hominem, quam in
hac vel illa religione nasci volu-
erit. Cui si indignaris, vide ne te
vanitatis postulet necessitas. Cur
sævire in eos sustines, qui tuomet
iudicio ex infelicitate religionis
miseri sunt? cur ferro, flammâ &
diris quibusvis modis in perden-
dos

dos debaccharis? Ignobilia in mortis candidatos sunt odia, suppliciumque, quod eos manet, commiserationem potiùs, quàm odium promereri videtur. Innatâ quasi generositate subjectis parcendum est, nec adflîctis ac dura condicione infelicibus addenda afflîctio. Præterea tui voti damnandus, scilicet ut cogas id, quod suaderi sibi non volunt, vide ne ridiculus, iniquus certè existas. Profiteantur enim vita moribus verbis tua sacra, si tibi illa conscientia reluctante profitentur, quid quæso adeptus es, nisi ut magno conatu magnas nugas agas, aut ut illi sub personis ex necessitate sumtis, invitam agant histrioniam aliis, atque supremo parùm eò probati chorago. Ut Intellectus noster
ne-

necessario intelligit, ita voluntas
verè cogi nequit, simulari potest.
Nimis scio literis puer tinctus es
JESUITA, quam ut ignorare
possis actionum humanarum prin-
cipia, quæ in philosophia Morali
traduntur, quid scilicet spontane-
am, quid invitam reddat actionem.
Nunc te ipsum excute & examina,
quid puer edoctus, vir suppressas
ac spontè delires. Quam insipidum
illum Oratorem diceres, qui in
sententiam suam concionem ali-
quam pertracturus, à minis ac in-
crepationibus ordiretur, volunta-
temque violenter occupare in-
tenderet. Decipi lubentius quam
cogi mortales volumus, & quæ a-
liàs suâ sponte nobis persuaderet,
si cogitur, eo ipso displicet senten-
tia. Omnis enim coactio menti
huma-

humane gravis & molesta est, dum illa animum liberaliter institutum enormiter lædit & sauciat, quâ eâ Religionis nomine vis infertur. Ast si ad illud, quod tantô conatu crepas; **COMPELLE**, provocas: hâc ipso insulfior eris. Agens enim & patiens proportionem inter se requirunt; respondentia debent esse media suo fini, qui spiritualis ejusdem quoque naturæ media desiderat. Nam quemadmodum ægritudines corporis, ab humoribus ac sanguine peccante proficiscentes, convenientibus ac ordinatis suis remediis sanandæ sunt; ita animæ morbi non vi externâ ac corporali, non carceribus, non ferrô, flammâ, compedibus, bonorum confiscatione, exilio & his, quæ ingenium

K

Ty-

Tyrannorum ad excruciandos invenit homines, pelluntur, sed spiritualibus potius pharmacis, oraculorum divinorum explicatione, applicatione, comparatione, voluntatisque divinæ dilucidatione curantur. Hinc uti artus ac membra corporis desperatæ valetudinis, quæ fortè gangræna corripuit, ense rescindenda sunt, ne sincera trahatur pars; ita in animæ vulneribus ad preces, admonitiones, argumentaque convincentia confugiendum est, nō confundenda remedia sunt & promiscuè applicanda, nisi acuere morbos & profligatissimam reddeere valetudinem volueris. Quid non persecutionum tempore in miseros Christianos ab Ethnicis Imperatorib' lævitum est? Quibus non

non tormentis corpora eorum
miserè lacinata fuerunt: non alio
successu, quàm ut immanibus his
cruciatibus animi Christianorum
infractiores resurgerent, & pas-
sim in mortes insigni constantiæ
argumento certaretur, adeò ut
inconcussâ ac masculâ virtute in
admirationem gentiles raperen-
tur, & simul suspicari inciperent
de veritate, quam ita strenuè con-
fitebantur, videntes eos catervâ-
tim in supplicia ruere. Ex quo
Jesuitę exemplum capere, & quan-
tum dirâ illâ inquisitione Hispani-
câ omnibus suspecti futuri essent,
judicare debuissent, hinc item præ-
fervidum bilis æstus temperare.
Cum enim viderent, Reforma-
tos indies majori alacritate, cum
majori subinde persequentium re-

atu, proscriptiones confiscationesque bonorum pati, argumento esse ipsis hoc poterat, ex solo veroque cultus divini amore abjicere eos bona & pro derelicto habere, saltem ut thesauros conscientiae ab Improborum malitia intactos conservarent. Cæterum æquè ego, atque illi, modò credunt, licitè in conscientias inquiri, deliro, si ex zelo religionis id fieri potius, quàm ex internecino, quo Reformatos prosequuntur, odio & ex alienis bonis inhiandi cupiditate proficisci autumem. Non enim adeò stupidi sunt ut conscientiae & salutis publicae eo consultum esse credant. Neque ignari possunt esse consilii, quod à suprema curia Parisiensi Regi Galliae

Galliæ suppeditatum fuit, qui E-
dictum de expellendis Hugeno-
tis promulgatum cupiebat. Sua-
serunt hi, ut ab instituto desisteret,
his ferè verbis: a quitati & rationi
consentaneum esse, ut exterarum
Ecclesiarum vestigiis insisteret,
quæ non ferrò ac violentiâ in as-
serenda Religione propagandaq;
sed sinceriore doctrinâ & hone-
stis vitæ Antistitum exemplis rem
conficeret. Thuan. lib. 79. pag.
178. Quod uti salutare moni-
tum erat, ita nunquam pericu-
losius peccatur, quàm si sub specie
religionis viris principibus impo-
nitur. Consiliariis secularibus
de rationibus consiliorum, imò
sæpe de eventu illorum reddenda
ratio est, quando Principi lu-
buerit; horum verò conscientia
innocentissimæ opinio reddendis

iis jamdudum eos exemit, & nescio quæ arctioris supercilii species, quam Personati hi fingunt atque refingunt, ipsos summos viros in devotione continet. Et cum nulli rei magis quam eloquentiæ studeant, non potest fieri, quin maximè in hac scientia polleant. Unde verborum suavissimè fluentium lenociniis dementant suorum Auditorum aures, & conclusionibus suis, quas artificium magis oratorium, quam rerum divinarum suam vi ac nervo satis alias pollentium pondus commendat, summorum Principum animos occupant, linguarumque velut gubernaculò, arbitrato suo eos potenter impellunt; Quemadmodum enim alias Sacerdotii sacræque professionis opinio animis audito-

ditorum vehementer imperat, ut pietatis, superstitionis sæpe intuitu amplexeris consilium, quod probatissimæ fidei consiliarii alioquin nunquam tibi persuasissent: ita gestulatoriæ Jesuitarum artes, vocis, supercilii intensio atq; remissio, & totius corporis in quosvis affectûs mtrificè formatus habitus, quô extorquere calculum auditorum suorum tantum non didicerunt, veluti fascino quôdam summas quoque mentes constringit, in quâ deinceps captivitate ardentissimæ ambitioni quàm maximè indulgent, & quævis à taliter occupatis mentibus facilimè impetrantes, pro sanctissimis & ab errandi pœnitudine exemptis Patribus fallunt. Disputent nunc Academici ad sudorem usque pro

Monarchia Imperii Romano-Germanici, cui si publicè fortè, saltem privatim non licet de hac felicitate sibi gratulari. Jam si felicior indoles justius se intueri, imò prævidere magnæ spei incipit, si Sectæ hujus immoderate ambitionis impatiens, eandem funditus extirpaturam minatur, postquam in id, quo minas effectui tradere poterat, evecta fastigii est, jam antecessoris piis insistere vestigiis & societatem religiosâ prosequi veneratione in auspiciis felicitis ac tranquillæ regiminis jubetur. Sic ardui rudimentum Imperii exaromat justum zelum, & in propinquis ac secretioribus Imperii negotiis adultis patribus vix amplius licet justè irasci, qui animum

tene-

tenerum aprant negotiis & individuô nexu lateri ejusdem adhaerentes animum olim à se alienatum recuperare laborant, hoc successu, ut illis postea omnia debeatur. Adeo vires horum hominum in aulis adultæ sunt ipsoque tempore ac indulgentia legitimæ, quas accidendo injuriam facere Reges creduntur, cum natam hanc ante se potentiam percellere instituunt. Cæterum habeat quidem summus Princeps Ministrum, habeat Consiliarios, quos præ cæteris æstimet, quos in oculis ferat, & conscientiosè ab illorum placitis, imprimis si è re sua & subditorum, ipsique sacræ cœnformia videat esse justitiæ, dependeat: talibus tamen carere eum velim, qui ex πολυπραγμοσύνη suspecti noctu &

interdiu eum obsident, eundem
sibi proprium reddunt, solumque
sibi habent bonum, quod toti or-
bi commune esse debebat. Hi æ-
què injusti sunt, ac si Solem ipsum
abscondere orbi & templa huma-
no coetui claudere vellent. Utut
autem majorum exemplò illectus
quibusedam ex opinione pietatis
studeat, radios tamen suæ gratiæ
in eos ita spargat, ut communicatâ
luce luceant quidem; sed ut appa-
reat, illi omnem suum debere
splendorem. Fiscum verò inutili
liberalitate non exhauriat magni-
ficus in eos, quî parvò debebant es-
se contenti, quique gazis Princi-
pum abusi easdem in luxuriosa
ædificia, imponente devotionis ac
pietatis nomine, profundunt. Hæc
facilitas ac indulgentia, illa in cau-
ta

ta in eos profusio præcipuas prodidit Imperii vires, aperuitque injuriis despectam dignitatem. Hâc enim lenitate ut immane quantum Austriacorum dignitati decesfit, cujus fastigium declinat, cum eripi domui suæ Majestatem Imperatoriam hoc modo patiuntur. Quid enim sic restabit tandem illorum aviditati, quam propria Principis persona, quam tam liberè tandem & se omni potestate abdicantem possidebunt, nisi maturè ad suas virtutes respexerit, ut vix in ipsis Monasteriis & voluntatis submissioris ac omni in se jurî ac libertati renunciantis exemplum exstititurum sit. Hinc familiaritati, quæ aliàs nescio quid occulti in se habet, dum affectûs nostros tacitè sollicitans potentissi-

K 6

tissimè fascinat, non nimium fidas,
præcipue cùm inter officiosæ de-
missionis verba nihil artis omit-
tant, quo aliorum spirituum reti-
nentes, nec viles sint Regibus, nec
suspecti, inprimis cùm, quæ est
pervicacissima horū ars, amorem
fingant. Norunt enim hi boni Pa-
tres omnia momenta, omnes artes
tenent, quibus occupare Princi-
pum mentes queant, nihil omit-
tentes eorum, quæ curam ac solli-
citudinem in Imperium spondere
possint. Quapropter sollicitè in
quævis Imperii negotia inquirunt,
Principum ac Regum pasim stu-
dia, vota, cōsilia, fœdera penetrant,
speculatores suos aliis in locis pro-
priis sumtibus alunt, qui splendi-
do cultu ac insigni famulitiō exte-
riorum incognitorum Principum
per-

personas mentiuntur, ut eò facili-
ùs ad aulas & conversationem ma-
gnorum admittantur, qui summo
studio quævis rimantur, eadem fi-
delissimè rescribunt, quibus po-
stea, si eventus responderit, mirum
quid placeant, quid non arcanis
suis mentibus, quibus utiles Impe-
rio videri possunt, deberi velint.
Interim favoris exinde proveni-
entis securi, privatis utilitatibus
student, amplissimos redditûs sibi
vindificant, & feuda Imperio sæpe
aperta, ad sublevandam Societatis
egestatem, quam simulant, suppli-
cibus libellis interpositis, protervè
ad se trahunt. His & similibus arti-
bus maximè Imperium exercent,
fisci opibus, publicò peculatûs cri-
mine, ditescunt, ipsasque crumenas
subditorum, quos vanâ religionis

ac precū opinione pro defunctis
decipiunt, emungunt. Ex quibus
nunc iudices, amice Lector, num
hi Regum ac Principum amore di-
gni sint, an non odium potius ac
vindictam eorum promereantur.
Inter regias laudes non minima
clementiæ esse consuevit, quā hi in
terris Dii immenso Numini quo-
dammodo respondent. Verū
temperata ea esse debet, ne nimi-
ma facilitas contemptui expona-
tur, & plus iustō mitiores lenitate
corrumpant Imperium. Crude-
lis in se est, qui aliis propriō dispen-
dio studet. Liberalitas enim ac ma-
gnificentia in noxios & indignos,
tantum abest, ut inter virtutes regi-
as numeretur, ut inutilis potius
profusio sit iudicanda. Tempe-
rumentum heroicarum virtutum
est

est fovere bonos, ut non juxta malis indulgeas. Armetur innata facilitas regiô zelo, & pestes Reip. longissimè arceantur, sufflamine-
tur eorum licentia, illudque comprimatur supercilium, quo inflati ac tumidi, cæteros præ se despiciunt, imperiumque in quosvis sibi arrogant, cæteris omnibus obsequii gloriam relinquentes. Taceo, quòd Genio, Jesuitico quædam a natūra occulta vis insit, quâ Ingeniis Aulicis suâ sponte imperat ac dominatur. Cùm enim Aulicorum ingenia hætenus tractandô apprimè eadem didicerint; cùm condescendendô quandoque ad illorum nutum, dispensaverint supercilium, dum inferendis aulæ ineptiis, certè non improbandis, per quoddam compla-
cen-

cendi studium faciles extitere,
eò sanè ipso Aulicos obstrinxerunt, ut illorum vicissim desideriis nunquam deesse, sed potius quibusvis officiorum generibus eos demereri æquum juxtâ atque decorum judicent. Quod studium postea Aulicorum ita moderantur, ut consuetudine & assiduitate lentè in habitum traductâ non amplius pro officiosa humanitate civilitateque, sed reverentiâ Ordini ejusque severitati debitâ accipiant, ac pro officio ordinario interpretentur. Ita sensim exarmant potestate Seculares, & pietatis ac reverentiæ opinione sibi subjiciunt eos, quibus tamen spartam atque Provinciam, imò suam omnino felicitatem debebant. Hoc sanè artificiò
Pro-

Protei hi maximè profecerunt,
& in immane quantum sacra
eorum excrevit potentia. Ve-
rùm enim verò divinis pariter
atque humanis imbuitos scien-
tiis, quibus hætenus insigni eru-
ditionis prærogativâ inclaru-
erunt, adeò ut multum iis litteræ
debeant, privilegium aliquod in
cæteros habere videlicet par est,
inquiēs, nec ullam malitiam ab his
fortè, qui tantâ scientia & erudi-
tione pollent, extimescendam ef-
se judicabis? Verùm, apud depra-
vatos animos, qui inimico fidere
in interitum Regnorum nati esse
videntur, litteræ atque scientiæ
potiùs in venenum degenerant,
non aliter ac dulcia febricitanti-
bus amara, valetudineque febri
correptæ maximè nociva depre-
hen-

hendimus. Quo enim diutius literis incubuerunt, quò perfectiùs regnandi artes à summis ad secretiora admissi consilia callent, eò potentiùs liberiusque publicas res versant, Principibus ab errandi pœnitudine exclusos eos judicantibus. Quod si ipsas scientias intueamur, tametsi innocentes ac laudabiles eæ fuerint, ex abusu nihilomin⁹ parvam laudem, imò vituperiū inveniunt. Musica, quæ est harmonia ex sonis differentibus composita, effectus sibi similes producens, animam ipsam cum suo corpore reconciliat, furorem passionum & affectuum exarmat, ferocibus bestiis mansuetudinem induit, ipsi denique rationi inservit, nihilomin⁹ sæpissimè animum per sensus corrumpit, & nescio ad quas stimula-

mulavit impūritates Poësis, quam meritò filiam Musicæ appelles, olim matrem imitans, elegantia sua homines ad honestas actiones impellebat, victorias Heroum canens, militumque animos incitans: nunquam illustrior quàm in Theatris, cum, novò furore quasi percita, supplicia maleficorum tragicosque Tyrannorum exitus repræsentabat, ipsos Principes ad se revocabat, subditos in officio continebat; his devotionem atque obedientiam, illis Clementiam, utrisque justitiam & religionem inspirabat. Nihilominus mortales optimas res corrumpentes, divinâ hac arte abusi, injustè eam affectibus inordinatis subjecerunt, quæ tamen saluberrimis monitis illos corrigere debebat, adeoque innocentis-

centissima ars, quæ antea soli virtuti ministrabat, in vitii degeneravit mancipium. Rhetorica paulò felicior in objectis suis ac innocentior; nam iram sedat, animum percussum erigit, amorem odio & commiserationem vindictæ inducit, animique perturbationibus imperans tranquillitatem ex tempestate molitur. Hujus cultores duas plerumque partes, quæ hominem constituunt, adoriuntur, & imbecilliori ad devincendam fortiolem utuntur. Et quemadmodum Diabolus hominem per foeminam seduxit; ita illi rationi beneficio affectuum imponunt, certè imperant. Quæ utut sancta appareat, nihilominus tamen Monarchias ac Respubl. subjugavit, dum illius artifices incli-

clinationes utrorumque scrutantes, tantâ dexteritate easdem tractarunt, ut eadem in manu Oratorum sæpe constituerentur, adeoque Monarchia ipsa mancipium Eloquentiæ facta fuerit. Ex quo profectum est, ut Principum vanitati adulantes insolentes, & ad vindictam illos impulsuri, crudeles illos & immanes reddiderint. Usque adeò medium tenere non potuerunt & Respub. evertendo libertatem opprèssere populorum. **POLITICA** vero feliciori fato fungi videtur: nam cum illa metum aut spem mediantibus promissis aut minis alat, particularium tamen æquè atque publicam salutem quærit. Sic si fontes suppliciis subjicit, nunquam prius discernit, quàm si malum est
ex-

extremum & morbus supra medicinam esse videtur. Nihilominus melius adhuc affectus illam ordinare posse, & ut non violet devotionem, quam supremo in Rep. debet, commodius subditos sub spe futuri in officio continere, amore deinceps ac metu illorum animos implendo, facilius eosdem occupare posse existimaverim. Ex quo intelligitur, omnes scientias mancas & imperfectas esse in regimine affectuum; solam autem moralem philosophiam implorandam esse ad insolentes juxta ac pertinaces inimicos debellandos. Hoc cum eveniat scientiis, quid cultoribus accidat, facile ex hoc colligi potest, qui in perpetua cum affectibus lucta eos eatenus admittant, quatenus utilita-

ta-

tatem ipsis aut ad minimum voluptatem pollicentur. Ex quo apparet, illorum causam nec hoc quidem orare posse, quòd puerorum institutioni inservire eos tanto cum applausu audimus. Qui tantum abest, ut juventutem adjuvent, ut mores illorum potiùs corrumpant, depravatis ad modum memoratum ipsis scientiis, quibus abutuntur ad corrumpendos juvenum animos, ut cum lacte quasi perniciosos errores sub specie pietatis, quasi mista melle venena, imbibant, discantque his Magistris violentas Principi intentare manus, Magistratum auctoritatem spernere, factiones in Rep: excitare. Altiùs enim præcepta descendunt, quæ teneris & ceræ instar ductilibus animis inprimuntur, pueri-

erique, qui eorum informationi traditi sunt, aliquando adultiores, odium idem atque amorem, quem in illorum schola hauserunt, ad Remp. Ecclesiamq; allaturi sunt. Et certè ex quo novatores hi in pueritiam involarunt, majorum mores non paulatim ut antea, sed torrentis instar, præcipitati sunt. Non familiæ ab iis tutæ fuerunt, pueri a patrum conspectu, à matrum gremio ab iis quotidie rapi, bonaque avita cum illis ad novos dominos transferri vidimus, testante Petrô Ærodio, litteratissimo & de Rep. meritisimo viro, apud Thuanum. Provoco ad illas familias, quarum sanguinem prolevi docendi opella & exiguo minervali istæ hircines exorbuerunt; O præclaram liberalitatem, repu-

repudiare drachmā, ut Talentum
extorqueas, mirumque genus be-
nignitatis, pro stipe menstruā im-
mensæ pecuniæ legata, opimas-
que captare ac rapere hæredita-
tes. Quid quod depravent recta
ingenia, dum curva corrigere vi-
dentur, suosque edocent artem
mentiendi & dolos industrios, at-
testante Passeratiō, quem Thuan.
lib. 110. allegat. Ita juventutem,
spem posteritatis, ad suum cere-
brum disponunt, & recoctis ani-
mis regignunt, sicque inter nos
novi & Jesuitici mundi sementem
faciunt. Quin ipsi quàm horrendā
quæso metamorphosi salutaria cor-
rumpunt studia! quàm non imi-
tantur apes, quæ mel ex floribus
sugentes venena devitant, quæ il-
li ex saluberrimis scientiis hauri-

L

entes

entes in publicum effundunt! qui
variâ lectione periti, ad excogi-
tandû acutissimi, ad audendû im-
pudentissimi, ad efficiendum acer-
rimi, in scelere vigilantes, in per-
ditis rebus diligentes, Regum di-
gnitati (solum Hispanum si ex-
cipias) infensissimi, ad nutum Pon-
tificis vitam, mores, studia dispen-
sant ac moderantur. Unde non
in scitè dixerimus, Jesuitismi ven-
erem quidem cæterorum ferè Re-
gum esse, quem videlicet suis o-
pibus explere & suffarcire co-
guntur: Caput verò Hispanico &
Italico cerebro repletum esse, ad
cujus quippe sensum reliquum
corpus movetur, Cujus rei docu-
mentum ultimi motûs Gallia il-
lustre nobis præbent, quæ cum
maximis difficultatibus implicita
esset,

esset, ne unicum quidem Jesuitam
vidisses, qui Regis Reique publ.
partes sequeretur, cū contratio
cæteri Clericorū Ordines Regiam
Reipublicæq; autoritatem, quan-
tum quidem in iis erat, masculè
tuerentur. Hispano verò hi ipsi Je-
suitæ adeò adhærebant, ejusque
castra sequebantur, ut factioni ejus
pro anima, imò pro corde fuerint;
quod in corporis humani structura
primum vivens & ultimum mo-
riens jure merito audit. Nec à sco-
po multum aberrarunt, qui factio-
nem Jesuiticam in cæteris Re-
gnis non alio censu habendam
judicarunt, quàm agilem quen-
dam & occultum gladium, cu-
jus lamina quidem in illorum vagi-
na recondita sit. Ita tamen, ut capu-
lum Romana Aula & Hispania ma-
nibus teneant, & sic eum ad nutum

vibrent. Summo enim studio annuntuntur Ecclesiastici Imperii autoritatē variē impetitā, imò multis hacten⁹ periculis expositā suo pristino vigori restituere, eandemq; à variis insultibus potentissimè vindicare. Hinc libertati subditorum, quā Aula Romana adeò improbayit, maximè insidiantur, & laxam disciplinam perhibent eorum, qui Inquisitionis Hispanicæ intentatum jugum constanter hactenus repulerunt. Hunc in finem tot privilegiis gaudent, tot Bullis, tot Indultis muniti sunt, ut non solùm agendi facultate reliquo Clero præpolleant, sed & Episcopis Prælatisque graves formidabilesque existant. Hinc in consultationibus, in votis nuncupandis eorum sagacitas semper Hispano placuit, cum

cū fidem eorum illibatam hactenus perspexerit. Quod si legationes Gallicas in Hispaniam libris saltem oculis intueri lubuerit, deprehendes, nihil à Regis Galliarum Oratoribus in Italia aut Hispania tentatū, in quo non aliquem ex illa societate voluntati Regis ac Regni dignitati adversantem pro antagonista habuerint. Consilia porro eorū cruenta ex hoc unico deprehendes, cum scilicet Philippus Lusitaniarum Regno jampridem inhieret, administri hi excussis sedulo omnibus, quę ad promovendū hoc propositum inservire possent, mediis, deprehenderunt tandem, eum Rege incolumi & nobilitate salvā voti sui compotem fieri non posse, ideoque remotis intimis ac fidis Sebastiano persuas-

runt, ut in Africam trajiceret & temerarium cum Cherifio viribus superiore præliū, in quo tot⁹ ferè Lusitanæ Nobilitatis flos periit, committeret. Hoc vafrum consilium cave, ab hominibus solitudini ac agro natis tibi pollicearis. Verūm quam tu illis propterea gloriam tribuere, quam laudem inde assignare velles? Catilina, Fliscus, Tiepoli, trium nobilium factionum capita, uti non ex numero plebis, ita nec stupidi & agrestes fuerunt; Simplicitas rarissimè in florentem Reipubl. statum armatur; Dolis callidis, iisdemq; haud vulgaribus opus est, quando benè ordinati ac pacati status turbandi sunt, non aliter quàm annosæ & altissimè radicatae arbores non nisi validis iisq; sæpe repetitis ictibus pro-

prosteruntur. Detegunt quidem hi maligni Politici scopulos, non ut Reip. navis illos prætervehat, sed ut citatò cursu in illos illidat, naufragiumque patiatur. Num tumi hi in Machiavello illo Florentino eruditionem potius laudes, quàm impietatem reprehendas, qui ut Imperia ac Regna terrestria stabiliret, non dubitavit ipsius Dei laceßere Regnum. Religionem enim vanã populi occupationem venditat, & regulas statûs principia salutis nostræ dicit. Adeoque hi omnes eò periculosiores Regnis ac statibus extitere, quo majoribus ingenii pariter ac doctrinæ dotibus præcelluerunt, Gigantibus haud absimiles, ex quorum lapsu ipsa Regna & Respubl. intremuerunt. Pari modo insigni

Jesuitarum capacitati juxta atq; actualitati debetur, quod amissa à Polonis Suecia sit, vastata Polonia, afflicta Gallia, tentata Scotia, Anglia variis conjurationibus exposita, tot Nobilium ruina ac internecio festinata, Venetiæ variè exercitæ, Moscovia in præsentissimum discrimen adacta, Ungaria in præcipitio constituta, Styria oppressa, Carinthia ac Carniola miserè vexata fuerint. Huc accedit, quod maxima crimina à maximis etiam ingenio ac sagacitate pollentibus viris patrata esse, experientia abundè testetur, quorum dotes, quemadmodum excellentes ac summae sunt; ita maximis etiam imperfectionibus eadem obnoxia. Nam illorum voluntas, eò magis depravata cernitur, quò intel-
telle-

tellektus eorum purior officii sui
consciusest. Inde fit, ut peccata le-
via in cæteris, ab his perpetrata, in-
gentia appareant, quia hi studio,
cæteri verò ex imbecillitate de-
linquere videntur. Præterea fa-
stus, qui plerumque comitatur
magnam capacitatem vel genium
litteratorum, ad infernum illos eò,
quò ad cœlum elevare videtur,
præcipitat. Eò enim gravius ca-
dunt, quò minus debiles se existi-
mant. Evolvamus modò Paulum,
& inspiciamus vanitates illorum
Gentiliū, quos paganismus philo-
sophos judicaverat. Angelos se
credunt, cum tamen servi suæ car-
nis existant. Pro maximis se vendi-
tant Geniis, cum abjectissimis na-
turæ imperfectionibus succum-
bant. Quid dicam Naturæ, quæ
L S eru

erubuit ad illorum immunditiam,
illis nihilominus in cœno hœc glo-
riantibus. Non contenti fuere cri-
minibus; monstra ipsa excludere.
Nec tam perversi extitissent, nisi
ingeniô subactissimô præditi, quos
Deus extraordinario punivit mo-
dô, quia extraordinariè etiam de-
liquerant. Christiani à Gentili-
bus pro rudibus ac stupidis sem-
per judicati fuerunt, quia in exer-
cenda virtute, quàm intelligenda
assequendaque moralis virtutis co-
gnitione occupatiores existerent,
potius timere Deum, quàm ejus-
dem perscrutari naturam labora-
bant. Instruebant mundum magis
moribus, quàm verbis. Et brevi-
ter, maximas ideas de supernatu-
ralibus habebant; scientiæ verô
naturales atque humanæ illis pla-
nè

nè incognitæ videbantur. S. Hieronymus observavit, omnes hæreticos ferè maximi fuisse acuminis atque ingenii, utut malitiosissimi juxtà essent. Ministri quidem illi Principis tenebrarum erant, utut multò lumine pollerent, nec dotes suas aliò destinabant, quàm ut Ecclesiam in partes scinderent, & novas passim superstitiones introducerent. Omnes textus Scripturæ accurate noverant, tantum ut verum eorum sensum corrumpere. Nomen Apostolorum assumebant, cum falsi potius Prophetæ existerent, religionē ideò reformaturi, ut corrumpere. Tandem soles erant, qui in infernum ducebant. His autoritatibus humanis ipsius veritatis autoritas adjungi potest. Annon Salvator etiam expresse dicit, filios seculi in hac excœcatione

L 6

tione

tione mundi plus prudentiæ habere, quàm filios luminis? Quo ipso nil aliud indigitare voluit, quàm intellectum illorum plus subtilitatis habere, quàm probitatis ac innocentiae, & ad malum proniores esse, quò cultioribus videlicet mentibus præditi essent. Ita non semper optimi in Rep, qui ingenio singulari ac doctrinà abstrusiori pollent; imò sæpe magna eruditio multis difficultatibus ac inextricabilibus controversiis occasionem præbuit. Inquiramus saltem in ipsam Scientiã & ignorantiam; examinemus, utra virtuti propior sit, inveniemus scientiam magis in vitium, quàm virtutem inclinare. Plus enim illa vanitatis, quàm soliditatis habet, plus de se promittit, quàm in effectu præstet.

Quod

Quod si enim omnia, quæ inventa sunt, ipsasque vitæ humanæ commoditates intueamur, paucas aut nullas scientiæ, plurimas autē casui ac fortunæ originē debentes inveniem⁹. Quenā enim quæso abstrusa illa scientia, quæ virtutes Magnetis se versūs polū suū vertentis, aut pulveris tormentarii vires ac impetuositatem divinare potuisset? Quæ postquam spontē ac fortuito se obtulerunt, scientia postea in causas ejus inquisivit. Illius præterea incertitudo magis elucescit ex contrarietate opinionum, & contradicendi studio, quod inter literatos regnat in omnibus ferè materiis, argumento infallibili, quòd hi vel illi, aut, quod verisimilius, utrique decipiantur. De cætero e-

L 7 rudi-

ruditi rerumque periti cæteris ignaris ac hebetibus ad malè agendum aptiores ac magis idonei ordinariè deprehenduntur; quæ capacitas primus ad pravas inclinationes gradus est, uti incapacitas ab iis excusat. Unde enim proveniunt doli, artes captiosæ litium, naturales circumventiones, quas etiam ipsum jus civile approbat, & plurima mala, quàm ab illis, qui plus sapiunt? Unde hæreses, unde impietas & atheismus, quàm à secretioribus, & quæ se vulgo subduxerunt mentibus? quæ curiosâ indagatione accensæ tales concipiunt fœtûs, quos in totius fidei orthodoxæ detrimentum ac publicum postea excludunt scandalum, imò ipsorum Principum intercessionem; cum è contrario vulgus
rude

rude ac simplex illi, quàm sacer Codex monstrat, & solâ fide trita est, viæ insistat, & devitatis rationis erroribus securior sit : eâdem ferè ratione, quâ Jus Gentium, quod rudiores sequuntur, non adeò erroribus obnoxium est, quàm Jus Civile, cui doctiores inhærent. Breviter, ex inductione plurium vitiorum apparet, litteratos ac multarum rerum gnaros ad superbiam, ambitionem magis inclinare, quàm cultiores, quos eruditione suâ regere, iisque imperare volunt. Vel sola tandem eorum dissimulatio omnium periculosissima, cujus plebejus ac simplex animus planè incapax est, hoc maximè evincit. Turci ex tam tenui initio ad tantum Imperii evecti fastigium, quod quadringentos ferè

rè annos potentissimè tuentur, literas ac studia ipsa è finibus suis expulerunt, judicantes, eadem Imperiis plus nocuisse, quàm profuisse. Cujus rei rationem si accuratius non nihil investigare volumus, tantùm ad ambitionem, obtrectionem æmulationemque literatorum in Republ. virorum respiciendum est. Iuverit enim hic salutari quodam consiliò Remp. alter ipsius existimationi detracturus, statim in eo, quod carpat, inveniet, sive quod sibi potius sana deberi cupiat consilia, seu quod naturalis hominum ad dissentiendum facilitas eum ad id impellat. Quam facilitatem cùm multi ad diversam temperamentorum rationem referant, quando dicunt : Melancholicum semper meti-

meticulosum, animum nunquam ad negotiationem maritimam appliciturum, & semper terrestrem prælaturum esse, nunquamque ausum: Biliosum ab igne suo incitatum operam suam tali negotio accommodaturum esse, in quo celerim è scopum suum obtinere posse spes affulserit, ut ut cum ipsius vitæ periculo conjunctum esse, moræ nimis impatiens, viderit: Sangvineum cum hoc facturum, modò labore ac difficultate cariturum, aut si aliquo voluptatis genere conditum illud videlicet fuerit: Phlegmaticum autem neutrum valdè appetiturum esse. Sed ego crediderim, hanc discrepantiam voluntatum juxta ac inclinationum à vanitate & ambitione potius ingenii humani proficisci, dum

dum quilibet se æquè capacem ac ingeniosum altero existimat, libertatis præterea amantissimus, cui consensu repugnare constat, dum alterius sententiæ accedit. Hæc opinio, quæ homini ordinaria est, in omnibus rebus, quæ nullam demonstrationem admittunt, impellunt eum ad novum aliquod lumen indagandum, quod, utut exiguum sit, nihilominus tamen ab illo magis, quàm alterius amatur, uti ordinariè proprios infantes impenius amamus, quàm alienos. Ex quo illæ diversæ opiniones veterum in omnibus Philosophiæ partibus proveniunt, & cæteris quoq; scientiis, ut ipsam Theologiam etiam non excludamus. In qua videmus, Scotum contradicere S. Thomæ; in Medicîna Paracel-

racellum contrariari Galeno; in Mathematicis Copernicum adversari Ptolemæo; in Philosophia Scholastica Raimundum Lullum & Ramum Aristoteli; in Jure Cassium Labeoni, Sabinianos Proculianis &c. Adeoq; cum illæ res, quæ nobis propinquæ sunt, grandiores nobis appareant, nullam autem rem propiorem nobis habeamus, quàm nos ipsos, intuitu illorum, quæ in aliis consideramus, non mirandum fortè magnopere est, si in proprium favorem judicium nostrum potius inclinet, quàm in alienum: eoque periculosius, quò ipsum est liberius, cum correctionem vix admittere videatur ad exemplum Judicii sensuum per judicium intellectus. Dissensu igitur ac φιλαυτία nos exercente, quis non

non videt, si præsumtio eruditio-
nis ac diuturni studii merita, quæ
indefinenter nobismetipsis blan-
diuntur, accesserint, salutem pu-
blicam sæpissime in præsentissi-
mum adduci discrimen, effluente
inter moras superciliosorum inge-
niorum rei bene gerendæ occasio-
ne. Inspice Helvetios, qui perpe-
tuâ fruuntur quiete, & quorum ra-
rissimè regiones factionibus ac in-
testinis motibus ardent, simplici
eorum regimine pacem ac tran-
quillitatem provinciarum stabili-
ente. Unde liquet, illas non sem-
per pacatissimas esse Provincias,
quibus magna præsident ingenia,
eâdem ratione, ut res controversæ
litesq; forenses ab insignibus Ad-
vocatis non semper feliciter termi-
nantur, cùm experienciâ compro-
ba-

batum sit, intricatissimam sæpe litem interventu boni viri aut duorum Commissariorum felicius sopitam atq; compositam esse, quàm si amplissimo processu per apices Juris trutinata fuerit. Nec infrequens est, in foro exercitos parturire potius lites, quàm placare. Sæpe Coquorum curiositas, dum quæsitè nimis cibos condire satagunt, naturalem illorum gratiam ac saporem corrumpit. Pyramis quò altius ascenderit, eò magis decrescit, ac subtilis redditur, & levi postea agitata ventò frangitur. Ita consilia nimis subtiliter excogitata pro temporum & casuum ratione, quæ simpliciter & levi brachio tractari debebant, vim ac effectum perdentes, in nihilum recidunt. Ex quibus omnibus cum
facile

facilimè liquēat, planè nihil ab hac
Societate, quæ in Hispania nata,
Luteriæ adulta, Venetiis exerci-
tata, Romæ initiò exagitata, po-
stremò recepta, in Regna atque
Resp. redundare; è contrario ve-
rò illius astu, dolis, superstitione
& aliis malis artibus publicam
tranquillitatem, imò universum
orbem Christianum periclitari,
quid cessant Principes unâ mole
obruere incendium, gravantur ve
justò ferrò hanc tabem pestilen-
tissimâ contagione serpentem ex-
scindere, cùm ex tot exemplis su-
prà allegatis appareat, Sectam hanc
publicis invalelcere malis, inter-
que clades ac motus saginari, &
ex culmine, quod Reges iis con-
diderunt, in eosdem certare. Se-
ditiosis enim consiliis insurgen-
tes

tes in Reges ac Principes, quis ferendos diutius arbitretur, nec vi premendam vefaniam superbè furentium existimet? Pia ac omni laude digna in illos Severitas. Totis viribus nitendum, ne publica patrimonia Regum tam indignè tractent, eoque celerius eorum vindicanda facinora sunt, quò ferocius in cunctantes grassari, patientiamque pro imbecillitate contemtim accipere consueverunt. Et cum factiosorum horum vitia, quæ suppressere hætenus laborarunt, personâ detractâ satis conspicua sint, sisto calamum & Judicii rationem habens in judicio, quod ceu quinta essentia ab omni materia purgatissimum esse debet, hoc voto, modo ullius voti capaces adhuc videri possunt, finio: Ut per-
ver-

versarum harum mentium mala,
Ira, Invidia, pravæ concupiscentiæ,
Ambitus, perfidia & omnes prodi-
toriae artes, quibus Publico peri-
culosissimè hæctenus incubuerunt
in rigido & sancto, quod præ se fe-
runt, vitæ genere, tanquam desti-
tuta alimentis incendia expirent,
& animus vitiorum jugo excussio
sibi restituatur, pravæ cupiditates
ac nil quam Imperium spirantes,
priusquã aliquid decernant, con-
sulant rationem ac conscientiam,
& hoc pacto, qui infensissimi sibi
ipsis sunt hostes, recisio correcto-
que effrenis cupiditatis ac ambi-
tionis imperu, ad sanam & sibi con-
stantem virtutem adigantur!

F I N I S.

Jarrige, Pierre,

lesuita in ferali pegmate ob nefanda crimina in provincia Guienna
perpetrata ... constitutus

Lugdunum Batavorum 1665

Res/Jes. 448

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10921821-4